

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
АҚПАРАТ ЖӘНЕ ҚОҒАМДЫҚ
ДАМУ МИНИСТРЛІГІ

**«Өзгерістердің саруарлары» жобасы:
әлеуметтік жобаларды акселерациялау,
«Рухани жаңғыру» бағдарламасының қағидаларын
жобалық қызмет шеңберінде кеңейту
ӘДІСТЕМЕЛІК МАТЕРИАЛДАРЫ**

**МЕТОДИЧЕСКИЕ МАТЕРИАЛЫ
Проект «Өзгерістердің саруарлары»:
акселерация социальных проектов,
продвижение принципов «Рухани жаңғыру»
в рамках проектной деятельности**

Нұр-Сұлтан, 2020

**«Өзгерістердің саруарлары» жобасы:
әлеуметтік жобаларды акселерациялау,
«Рухани жаңғыру» бағдарламасының қағидаларын
жобалық қызмет шеңберінде кеңейту
ӘДІСТЕМЕЛІК МАТЕРИАЛДАРЫ**

**МЕТОДИЧЕСКИЕ МАТЕРИАЛЫ
Проект «Өзгерістердің саруарлары»:
акселерация социальных проектов,
продвижение принципов «Рухани жаңғыру»
в рамках проектной деятельности**

*Қазақстан Республикасы Ақпарат және қоғамдық даму министрлігінің
мемлекеттік тапсырысы бойынша
«Рухани жаңғыру» қазақстандық қоғамдық даму институты»
КеАҚ «Рухани жаңғыру» орталығымен әзірленді*

*Подготовлено Центром «Рухани жаңғыру»
НАО «Казахстанский институт общественного развития
«Рухани жаңғыру» по государственному заданию
Министерства информации и общественного развития Республики Казахстан*

Бұл әдістемелік материалдар әлеуметтік жобалар акселераторының ұйымдастыру жұмысын сипаттап, «Рухани жаңғыру» өңірлік жобалық офистерінің, Азаматтық бастамалар орталықтарының, жастар ресурстық орталықтарының және өңірлік деңгейде акселератордың жұмысын қамтамасыз ететін басқа да ұйымдардың қызметкерлеріне арналған.

Данные методические материалы описывают организацию работы Акселератора социальных проектов и предназначены для сотрудников региональных проектных офисов «Рухани жаңғыру», Центров гражданских инициатив, молодежных ресурсных центров и иных организаций, обеспечивающих работу Акселератора на региональном уровне.

МАЗМҰНЫ

КІРІСПЕ	5
I ТАРАУ. Жобаларды акселерациялаудың дайындық кезеңі	8
II ТАРАУ. Акселерациядан кейінгі жұмыстарды ұйымдастыру және өткізу	15
III ТАРАУ. Негізгі кезең: акселерацияны іске асыру	21
IV ТАРАУ. Акселерациядағы жобалардың қорытындысы	23
V ТАРАУ. Әлеуметтік жобаларды қолдау платформаларын дамыту	25
ҚОРЫТЫНДЫ	33
Қосымша 1. Әлеуметтік жобаны анықтау	
Қосымша 2.Әлеуметтік жобалар Акселераторы байқауының ережелері	
Қосымша 3. «Рухани жаңғыру» бағдарламасының алты бағытын жүйелі дамыту бойынша әдістемелік материалдар	

КІРІСПЕ

Идеялық-құндылық бағдары жағынан сан алуан бағытта трансформациаланып келе жатқан заманауи әлемдік қоғамдастық жаңа ережелер, нормалар мен ұстанымдарды талап етеді. Жаһандану процестері мен байланыстар әлеуметтік-мәдени шекараларды бұзды: идеологиялық плюрализм, постиндустриализмнің жаңа моделі мен қоғамдағы әртүрлі жаңғыру процестері ғаламшардағы адамдардың көп құндылықтар бағдарының өзгеруіне әсер етті.

Қазақстанда 2017 жылдан бастап «Рухани жаңғыру» бағдарламасы іске қосылды, онда Елбасы Н.Ә. Назарбаевтың «Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру» мақаласында айтылған елдің болашағы жолындағы қоғамдық дамудың негізгі бағыттары мен қоғамдық сананы жаңғырту жолдары белгіленген. 3 жылда Қазақстанның өткені, бүгіні мен болашағының көкжиегін біріктірген идеологиялық платформа айқын контурларға ие болып, азаматтық сектор тарапынан жаңғырту өзгерістері белсенді қолдау тапты.

Сондай-ақ, қазақстандық қоғамды кеңінен тарту үшін жаңғыртудың «пассионарлық» әдісі қажет, онда «Рухани жаңғыру» бағдарламасының құндылықтық бағдарлары жана идеяларды ілгерілетіп, қоршаған ортаға белгілі бір мінез – құлықты сіңіре алатын пассионарийлер-көшбасшылар мен спикерлер арқылы таралады. Л. Н. Гумилев ұсынған пассионарлық теория бойынша, өмір салт, дүниетаным, топтағы адамдардың даму деңгейі мен бағыты оған кіретін пассионарлардың санына тікелей байланысты. Қоғамның пассионарлық деңгейі жоғары болуы үшін 100 адамға кемінде 1 көшбасшы қажет. Егер бұл көшбасшыға халықтың 5-7% қосылса, қалғандары автоматты түрде атсалысады.

Осыған орай, көшбасшылық әлеуетті дамыту, қазақстандықтардың қоғамдық санасын жаңғырту шеңберінде өзгерістер мен қайта құрулар агенттерін даярлау, көшбасшыларды даярлау мен қолдау өзекті болып отыр. Бұл міндетті «Рухани жаңғыру» бағдарламасының өзгерістер елшілерін дайындап, әртүрлі бағытта, түрлі мақсатты аудиториялармен жұмыс істейтін жергілікті қоғамдастықтарда «Рухани жаңғыру» мақаласының идеялары мен құндылықтарының хабаршысы болуға дайын көшбасшылар пулын дайындауға бағытталған «Өзгерістердің саруарлары» жобасы шешеді.

Жобаның мақсаты қоғамдық сананы жаңғыртудың маңызды месседждерін насихаттап, Қазақстанның рухани жаңғыруының бағыттары мен трендтерін көрсететін өзгерістер елшілерін іріктеу мен даярлау («Рухани жаңғыру» жаршылары).

«Өзгерістердің саруарлары» жобасын іске асырудың негізгі құралы әлеуметтік жобалар акселераторының жұмысы, ол әлеуметтік тәлімгерлікті, жобалық басқаруды және кластерлер бойынша жұмысты коллаборациялауды көздейді. Әлеуметтік жобаның анықтамасы 1-қосымшада берілген. Алдағы уақытта аталмыш қызметке «Рухани жаңғыру» өңірлік жобалық кеңселерін,

Азаматтық бастамалар орталықтарын, жастар ресурстық орталықтарын мен өзге де стейкхолдерлерді тарту мультипликативтік әсерді қамтамасыз етуге мүмкіндік береді.

Акселератордың миссиясы – «Рухани жаңғыру бағдарламасын халықтың өзін-өзі ұйымдастыруы, мемлекеттік және мемлекеттік емес институттармен өзара іс-қимыл жасауы арқылы кеңінен насихаттау болып табылады.

Акселератордың мақсаты – «Рухани жаңғыру» бағдарламасының қағидалары бойынша жобалар портфелін құру. Әрбір жоба үшін, оның қызметі шеңберінде жоба қатысатын қағидалар анықталады.

1-кестеде акселерацияның кезеңдері қарастырылады.

1-кесте: Акселерация кезеңдері

Акселерация кезеңдері	Мінездемелер	Сарапшының ролі
Жобаларды іріктеу	Акселерацияның құрамына кіретін жобаларды бағалау мен іріктеуге қойылатын бастапқы талаптардың ережесі	- Акселератор басшылығына өз саласы бойынша кеңес береді; - Жобаларды бағалау мен іріктеуге қатысады.
Жобаның жетіл диагностикасы	Жобаның даму сатысын анықтау (стартап, өсім, жетілу, бату)	- Жобаны сүйемелдеу тәсілін әзірлеу үшін диагностика жүргізу - Жобаның көшбасшылық диагностикасын жүргізу
Қажеттіліктерді анықтау	Даму перспективаларын, жобалар сын-қатерлері мен қажеттіліктерін айқындау	- Жобаның жедел даму аймағын, табысқа жетуге қажетті ресурстар мен жағдайларды анықтау
Психологиялық келісімшарт	Ары қарай дамыту мен ауқымды кеңейтуге көшбасшысы мен акселериядағы жоба командасының міндеттемесін алу	- Жобаның көшбасшылары және командамен күтілетін нәтижелерді, оған қол жеткізу мақсаттарын, уақытқа сай күш-жігерді көтеретін шарттарды анықтау.
Акселерацияның күтілетін нәтижелерін анықтау	Акселерацияның соңғы нәтижелерін анықтау	- Акселерацияның күтілетін нәтижелерін рәсімдеу, табысты болжайтын шарттарды анықтау/ілгерілететін индикаторларды айқындау
Жүйелі коучинг пен менторлық	Жобалармен өзара іс-қимыл форматын анықтау	- Іс-қимыл модельін қалыптастыру, - Даму жоспарын анықтау

Оқыту модульдерінен өту	Акселерация шеңберінде табысты дамуға апаратын қажетті дағдыларға оқыту	- Өсу нүктелерін анықтау мен оқыту модульдерін таңдауда жоба көшбасшылары және командамен ынтымақтастық орнату
Қорытынды жасап, жаңа мақсаттар қою	Акселерация қорытындысы бойынша жоба командасымен кері байланысты фасилитациялау	- Акселерацияны қорытындылау, команда мен жоба көшбасшылары арасында кері байланыс орнату бойынша сессияда фасилитаторы рөлін атқару - Акселерация нәтижелерін ескере отырып, дамудың жаңа мақсаттарын қоюға көмектесу

Акселератор тұрақты жұмыс істейтін алаңға айналып, «Рухани жаңғыру» бағдарламасының барлық бағыттарын кешенді жобалық толықтыру құралы болып, жекелеген бағыттар бойынша жобалар кластерлерін қамтамасыз етіп, халықтың барлық санаттарын кеңінен қамтуы тиіс.

Акселератордың ұйымдастырушылары: Қазақстан Республикасы Ақпарат және қоғамдық даму министрлігінің (бұдан әрі – АҚДМ) қолдауымен «Рухани жаңғыру» қазақстандық қоғамдық даму институты КеАҚ (бұдан әрі – ҚҚДИ). Мемлекеттік және үкіметтік емес ұйымдар, зәкірлік ұйымдар атынан алты бағыт бойынша акселератордың әріптестері қосымша тартылатын болады.

Акселератордың жұмысы «Рухани жаңғыру» бағдарламасының алты қағидасына сәйкес келеді.

Бәсекелік қабілет. Заманауи әлемдегі басты жетістік факторы тиімді байланыс орнатуға қабілеттілік, ынтымақтастық пен синергия мүмкіндігі болып табылады. Акселерацияның бағдарламасы жобаларды кластерлерге біріктіріп, өз қызметі саласында экожүйені дамытуға көмектеседі.

Прагматизм. Әлеуметтік кәсіпкерлікті, волонтерлік қызметті, тәлімгерлік пен өзара көмекті дамыту бүгінде әлемдік трендке айналды. Акселератор өз қызметін кеңейтуге, тұрақты даму мен масштабтауға дайын жобаларды дайындайды.

Білімнің салтанат құруы. Ақпарат әлемде күннен күнге қол жетімді болып барады. Білімді тарататын адамның жеке тәжірибесінің құндылығы артуда. Акселераторда жоғары деңгейдегі сарапшылар әрбір жобаның жеке даму траекториясы мен акселерация бағдарламасын қалыптастырады.

Сананың ашықтығы. Әр жобаға жеке көзқарас, жобалар қауымдастығын қалыптастыру, өзара тиімді сыртқы байланыстарды құру, инновациялар мен үздік халықаралық тәжірибені енгізу, акселерация бағдарламасын тұрақты дамыту – Акселератордың негізгі міндеттері.

Қазақстанның революциялық емес, эволюциялық дамуы. Инклюзивті сала

жобаларын дамытып, инклюзивті дүниетанымды қалыптастыруға ерекше көңіл бөлінеді. Акселератор жобаларының сарапшылары мен көшбасшыларының қоғамдық сананы жаңғырту саласындағы форсайттық зерттеулерге қатысуы – Қазақстанның тұрақты дамуы мен жарқын болашағын қалыптастыруға қосқан маңызды үлесі.

Ұлттық бірегейлікті сақтау. Мәдениет пен өнер саласындағы жобаларды қолдау, қазіргі қазақстандық брендтерді ілгерілету және жаңа брендтер қалыптастыруға жағдай жасау – акселератордың басты міндеттерінің бірі. Жоба көшбасшылары өздерінің мақсатты аудиторияларын кеңейтіп, жобалық қызметтері шеңберінде «Рухани жаңғыру» бағдарламасының қағидаарын таратады.

Бұл әдістемелік материалдар әлеуметтік жобалар акселераторының жұмысын ұйымдастыруды сипаттап, аймақтық жобалық офистердің, Азаматтық бастамалар орталықтарының, жастар ресурстық орталықтарының және өңірлік деңгейде акселератордың жұмысын қамтамасыз ететін басқа ұйымдардың қызметкерлеріне арналған. Өңірлерде акселератордың жұмысын енгізу үшін тиісті ұйымдардың қызметкерлерін қосымша оқыту және олардың жұмысын республикалық деңгейде сараптамалық сүйемелдеу қажет. Ол үшін 2020 жылы акселератордың жұмысына қатысатын сарапшылар құрамынан республикалық сарапшылар кеңесін ұйымдастыру ұсынылады.

I ТАРАУ. ЖОБАЛАРДЫ АКСЕЛЕРАЦИЯЛАУДЫҢ ДАЙЫНДЫҚ КЕЗЕҢІ

1.1. Жобаларды акселерациялау жүргізілетін бағыттарды анықтау

Акселератор қызметін іске қосу үшін үкіметтік емес ұйымдардан (бұдан әрі – ҮЕҰ), кәсіпкерлерден, бастамашыл топтардан өтінімдер байқауы жарияланып, өткізіледі.

Бұл байқаудың негізгі мақсаты әлеуметтік жобаларды іріктеу, ілгерілету және ауқымын кеңейту болып табылады.

Байқауға қатысуға келесі тақырыптық бағыттарға (бұдан әрі – 6 бағыт) сәйкес келетін өтінімдер беріле алады.

1) инклюзивті қоғамды дамыту (жетім және ата-анасының қамқорлығынсыз қалған балаларды, қарт адамдарды, ерекше қажеттіліктері бар адамдарды, аз қамтылған көп балалы отбасыларды қолдау);

2) бейресми білім беру шеңберінде өзекті құзыреттерді дамыту (қаржылық, құқықтық, медиалық, IT, цифрлық сауаттылық, ағылшын, мемлекеттік тілдерді меңгеру);

3) ауыл шаруашылығы, өлкетану, білім беру туризмін дамыту;

4) мәдениет, өнер, халық шығармашылығы мен спорт саласындағы

жобаларды біріктіретін алаңдарды дамыту;

5) халықтың экологиялық мәдениетін дамыту;

6) жүйелі жобалық ойлауды дамытып, көшбасшылық әлеуетті нығайту.

Байқауды ұйымдастыру және әлеуметтік жобалар Акселераторына өтінімдерді іріктеу Тәртібі осы байқау туралы Ережемен реттеледі (Қосымша 2).

Байқауды өткізу үшін ҚҚДИ тарапынан конкурстық комиссия құрылады. Конкурстық комиссияның құрамына АҚДМ, ҚҚДИ өкілдері және 6 бағыттың әрқайсысы бойынша сарапшылар кіреді.

Уәкілетті мемлекеттік органдар мен зәкірлік ұйымдар алты бағыт бойынша акселератордың серіктестері (бұдан әрі – әріптестер) бола алады. Экожүйені құру және алты бағыттың әрқайсысының жобаларын дамыту бойынша әдістемелік материалдар әзірленді. (Қосымша 3).

Тренингтер өткізу мен жобаларды тренингтен кейінгі сүйемелдеу бойынша Акселераторлық жобаларға қатысушы ретінде командаларға тұжырымдамаларды, іске асыру жоспарларын, жобалардың бизнес-модельдерін әзірлеуге көмек көрсету үшін сарапшылар тартылады.

Акселератор бағдарламасын іске асыру үшін келесі салалардағы сарапшылар тартылады:

- «Рухани жаңғыру» бағдарламасы (философия);
- жобалық менеджмент;
- өзгерістерді басқару;
- қаржылық сауаттылық, экономика;
- әлеуметтік кәсіпкерлік;
- маркетинг;
- фандрайзинг;
- тиімді коммуникация (келіссөздер мен презентация өнері);
- психология.

Акселератор бағдарламасының сарапшыларына қойылатын талаптар:

- Мәлімделген біліктілік саласы бойынша – жоғары білім немесе халықаралық сертификаттаудың болуы (сертификат емес, сертификаттау);

- аталмыш салада тәжірибелік өтіл – 7- ден 10 жылға дейін;

- «Рухани жаңғыру» бағдарламасын түсінуі;

- клиенттердең оң ұстыныстардың болуы;

- менторлық немесе тәлімгерлікте іс жүзінде расталған тәжірибенің болуы.

Эксперттердің Акселератордағы жұмыс форматы:

1) Ментор-сарапшы

- қатысушылардың жеке жоспарларының кестесіне және орнату сессияларының кестесіне сәйкес акселерация және акселерация бағдарламалары шеңберінде бір немесе бірнеше жобаларға жетекшілік етеді;

- басқа жобалар (жетекшілік етпейтін) үшін консультациялық міндеттерді іске асырады.

Сарапшы-тәлімгерлерге қажетті тиімді коучтың дағдылары 2-кестеде көрсетілген.

2-кесте: Тиімді коучинг дағдылары

№	Тиімді коучтер көбіне келесі әрекеттерді ұсынады
1	Жобалар мен олардың қызметіне қызығушылық танытады
2	Көшбасшылар мен олардың командаларының мүмкіндіктеріне қарсы сын-пікірлер айтады
3	Көшбасшылар мен олардың командаларын дамудың жаңа мүмкіндіктерін табуға ынталандырады
4	Заттарды басқа жағынан заттарды көруге көмектесіп, белгісіздіктен қорқудың алдын алып, адамдардың қабылдауын өзгертеді
5	Түсіндіреді, бағыттайды, шабыттандырады
6	Өзгерістерге міндеттемелер қояды
7	Өздерін түсінеді
8	Өзін өзі басқарудың жоғары деңгейіне ие
9	Эмпатияны демонстрациялайды
10	Эмоциональды құзреттерге ие

2) Сарапшы

- белгілеу сессиялары шеңберінде міндеттерді іске асырады;
 - құзыреттер шеңберінде консультациялық міндеттерді іске асырады, Сарапшылардың Акселератордағы жұмыс ережесі:
 - жобаларды іріктеу кезеңінде алғашқы әңгімелесулерге қатысады;
 - барлық белгілеу сессияларына қатысады;
 - жобаның қатысушыларына бір жобаға 3 консультация көлемінде кеңестік қызметтер көрсетеді (өз бастамасы бойынша консультациялар саны көбеюі мүмкін);
 - акселератор аяқталғаннан кейін жобаларды қорғауға қатысып, ұйымдастырушылардың ұсынысы бойынша қазылар алқасына мүше бола алады;
 - ай сайын қызметі бойынша жазбаша есептер қалыптастырады;
 - акселерация бағдарламасы аяқталғаннан кейін жобаның және қатысушы команданың жазбаша сипаттамасын қалыптастырады;
 - бекітілген күнтізбе шеңберінде ұйымдастырушылармен және жобалармен өзара іс-қимыл жасап, кестедегі кез келген өзгерістер туралы жазбаша хабардар етеді;
 - құзыреттілігі бойынша 16-дан 32 академиялық сағатқа дейінгі көлемде акселератор мен акселератордан кейінгі бағдарлама қатысушыларына тренингтік бағдарлама жүргізеді.
- 3-кестеде сарапшының акселератордағы миссиясын тиімді жүзеге асыруға ықпал ететін мінез-құлық стратегиялары берілген.

3-кесте: Сарапшының құзыреттері

Мінез-құлық стратегиясы	Әрекет
<p>Күрделілік дәрежесіне сәйкес түрлі әдістер мен тәсілдерді қолдана отырып, жағдайларды талдайды</p>	<p>Мәселелерді қарапайым тапсырмалар немесе істер тізіміне бөледі; Қарапайым себеп-салдар байланысын анықтайды, «оң» және «қарсы» пайымдарды таразылайды; Трендтер мен қайталанатын мәселелерді байқайды; Тапсырмалар тізімін маңыздылығы бойынша сұрыптайды; «Қарсы емес» және «қарсы» дәлелдер тізімін жасайды»; Қарапайым себеп-салдарлық байланыстарды немесе тізбектерді анықтайды: «егер-онда»; Жағдайдың бірнеше мүмкін себептерін немесе салдарын анықтайды; Кедергі күтеді немесе бірнеше қадамды алдын ала ойлайды; Белгілі бір жағдайды шешу үшін жан жақтан идеялар алып, жағдайға бейімдейді; Белгілі бір жағдайды шешу үшін идеяларды кез-келген жерден алады және бейімдейді; терең проблемаларды немесе заңдылықтарды анықтайды (негізгі себепті талдауды қолдана алады); Көптеген себеп-салдарлық байланыстарды анықтайды: оқиғалардың бірнеше ықтимал себептері, әрекеттің бірнеше салдары немесе оқиғалардың бірнеше тізбегі (және В-ға әкеледі, Г-ға әкеледі).</p>
<p>Жоспарлау мен шешім қабылдау шін қажетті бизнес контекстін түсіну және көру қабілетіне ие</p>	<p>Бизнестің / жобаның басқа бөліктеріне қатысты мәселелер туралы білуге күш салады; Біреудің рөлі тұтас ұйымға / жобаға қалай сәйкес келетінін түсінеді; Басқалардың жұмысы жобаның басқа бөліктеріне және клиенттерге қалай әсер ететінін түсінеді; Стейкхолдерлердің ағымдағы қажеттіліктері мен қалауларын түсінеді; Нарықты, клиенттерді, жеткізушілерді мен басқа да стейкхолдерлерді түсінеді; Бәсекелестермен / Бизнестің байланысты бағыттарында не болып жатқанын біледі; Жобаны ұйымдастыруда сектордағы бәсекелестерден /басқалардан не ерекшелендіретінін біледі; Ұйымдардың нарыққа әкелетін ерекше қосымша құндылығын анықтайды.</p>
<p>Басқаларды шабыттандырып, қуаныш сыйлайды және мақсатқа жету жолында қолдауға тырысады</p>	<p>Стейкхолдер аудиториясынан еститін жайттарды есепке алып, соғын орай жүгіну әдісі мен тілді таңдайды. Топқа ресми таныстырылымнан бұрын идеяларды кейбір клиент мүшелерімен жеке сынады; Адамдарға құлықсыз істерімен жұмыс істеуіне әсер етеді; Қажетті нәтижеге қол жеткізу үшін әдейі ықпалды үшінші тұлғаны қолданады; Әсерді барынша арттыру үшін ақпаратты шығарудың дұрыс уақытын таңдайды;</p>

	Идеясын өзіндік идея ретінде алға жылжытуға дайын адамдарды «сахна сыртынан» қолдау жолын ұстанып, аудиторияға әсерін күшейтеді.
--	--

Сарапшы-ментор жетекшілік ететін жоба бойынша жобаның даму серпіні бойынша есеп жүргізеді:

**АКСЕЛЕРАЦИЯЛЫҚ БАҒДАРЛАМА ШЕҢБЕРІНДЕ
ЖОБАНЫҢ ДАМУ СЕРПІНІ БОЙЫНША ЕСЕП**

Есептік кезең: _____

Жобаның аты:

Сарапшы-ментор:

Сарапшы-кеңесшілер:

Жобаның мақсаты:

№	Жеке жоспар	Уақыты	Күтілетін нәтиже	Серпін
Алдағы айға жоспар				

Жоба жетекшісі _____

ҚОЛЫ

Сарапшы _____

ҚОЛЫ

Акселерациялық бағдарламаның менеджері _____

ҚОЛЫ

Жобаларды Акселераторға іріктегеннен кейін қатысушыларға жобаларды кластерлерге біріктіріп, әр бағыт бойынша жобаларды одан әрі дамыту жоспарларын жасау мақсатында 6 бағыт бойынша белгілеу сессиялары, стратегиялық сессиялар өткізіледі.

Акселераторға іріктеліп алынған жобаларға IT сүйемелдеу, соның ішінде CRM модельдерін құру арқылы қамтамасыз етіледі.

Осылайша Акселератордың жұмыс істеуі келесілерді қамтамасыз етеді:

- жобаның жекелеген бағыттары үшін кластерлерді қалыптастыруға жағдайлар жасау;

- жобалардың тиімділігін арттыру, олардың тұрақты дамуға шығуы, мақсатты аудиторияны кеңінен қамту;

- «Рухани жаңғыру» бағдарламасының құндылықтарын тарататын, қоғамда өзін-өзі ұйымдастыру процестерін басқара алатын көшбасшылар пулын дайындау;

- «Асар»алаңының тиімділігін арттыру;

- жобаларды іске асыру процесіне халықтың түрлі топтарын кеңінен тартып, «Рухани жаңғыру» идеологиясының айналасына біріктіру.

1.2. Акселерация мен акселерация алды кезеңі жобаларын іріктеу талаптары мен өлшемшарттарын әзірлеу

Әлеуметтік жобалардың акселераторы – бұл қоғамдық міндеттерді дамытуға, түрлендіруге, мүдделестер мен стейкхолдерлерді тартуға, сондай-ақ өз ісін оңтайландыру мен масштабтауға сұранысы бар бастамашыл азаматтарға арналған ҚҚДИ бастамасымен жасалған бағдарлама. Акселератордың қатысушылары «Рухани жаңғыру» бағдарламасының бағыттары аясында түрлі міндеттерді шешуге бағытталған өз жобаларын іске асырады.

Акселератор қатысушыларына қойылатын талаптар:

- 18 жастан бастап;

- Қазақстан Республикасының азаматы;

- «Рухани жаңғыру» бағдарламасының қағидаттарын түсіну;

- жарияланған жобалар/идеялар саласында расталған құзыреттің немесе практикалық тәжірибенің болуы;

- команданың болуы (ең аз 3 адам).

Акселерация алды кезеңі бағдарламасына қойылатын іріктеу өлшемшарттар (критерий):

- өтінімнің дұрыс толтырылуы;

- «Рухани жаңғыру» бағдарламасының қағидаттарының идеяларына сәйкес болуы;

- бастапқы жобалық құжаттаманың толық пакеті (жоба тұжырымдамасы);

- сараптама тобымен алғашқы әңгімелесуден өту;

- акселерация алды кезеңі бағдарламасы аясында сабақ кестесін ұстануға дайын болуы.

Өтінімнің үлгісі:

ТАӘ:

Туған күні, айы, жылы:

Тұрғылықты жері:

Жобаның атауы:

Жобаның қысқаша сипаттамасы: (ең көп 250 сөз)

Жобаңыздың «Рухани жаңғыру» бағдарламасына қандай қатысы бар?

Бұрын акселерация тәжірибесі болып па еді? Егер болса, ашып жазыңыз:

Жоба командасының құрамы:

Өтінім беру мақсаты:

Жоба тұжырымдамасының үлгісі:

Жобаның атауы:

Жоба авторы/жетекшісі:

Жоба командасының құрамы мен командадағы рөлдері:

Жобаның мақсаты:

Жоба тұжырымдамасының сипаттамасы:

Жобаның мерзімі:

Жобаның тәуекелдері: (ең аз 5 тәуекел)

Жобадан күтілетін нәтижелер: (тікелей нәтижелері мен әлеуметтік әсері)

Жобаның сапасына қойылатын талаптар.

Акселерация бағдарламасына іріктеу өлшемшарттары:

- тапсырмаларды 100% орындай отырып, акселерация алды кезеңі бағдарламасынан толық өту;

- жоба бойынша жобалық құжаттама пакетін әзірлеу (сарапшылар мен ментор-тәлімгердің кеңес берушілік қолдауымен жұмыс істеу);

- сарапшылар тобымен екінші реттік әңгімелесуден сәтті өту;

- ментор-тәлімгерлер ұсынған жеке жоспарды орындау.

Жобалық құжаттама пакетінің құрамы:

- *Жоба жарғысы;*

- *Жобаның иерархиялық құрылымы;*

- *Жобаның күнтізбелік кестесі;*

- *Жобаның рөлдері мен жауапкершілік матрицасы;*

- *Сапа бойынша жоспар;*

- *Стейкхолдерлер тізілімі (реестр);*

- *Жоба ресурстарының тізілімі.*

Акселерация алды кезеңі бағдарламасына қатысушының жеке жоспарының үлгісі:

Акселерация алды кезеңі бағдарламасына қатысушының жеке жоспары

Қатысушының ТАӘ:

Жобаның атауы:

Ментор:

№	Міндеттердің атауы	Мерзімі	Нәтижесі	Қолдау байланыстары
1	----- -----	----- ---	----- -----	<i>Мұнда қатысушы көмек сұрай алатын акселерация алды кезеңі бағдарламасының сарапшыларына сілтеме беріледі</i>

Қатысушы _____ (қолы) ТАӘ
Ментор _____ (қолы) ТАӘ

Акселерация алды кезеңі бағдарламасына жобалар бастапқы іріктеуден өткен жағдайда, олардың саны бойынша шектеулер қойылмайды.

II ТАРАУ. АКСЕЛЕРАЦИЯҒА ДЕЙІН ҰЙЫМДАСТЫРУ МЕН ӨТКІЗУ

2.1. Акселерация алды кезеңіндегі бағдарлама

Акселерация алды кезеңі бағдарламасы іріктеуінен өткен жобалардың әлеуетін анықтауға және сарапшылардың консультациялары арқылы жоба командасының нобайын қалыптастыруға, сондай-ақ жоба бойынша жұмыс пен команданың құзыреттеріне, «Рухани жаңғыру» бағдарламасы мен жобалық менеджмент туралы базалық білім беруге бағытталған. Егер қатысушы команданың жүйелі түрде ынталандыруы аз, білімге деген ұмтылыстың болмауы, жеке жоспар мен сабақ кестесін іске асыруда тәртібі төмен, акселерация алды кезеңі бағдарламасының басқа қатысушыларына қатысты көп жанжал көрсеткен жағдайда, онда ұйымдастырушылар сараптамалық топтың шешімімен команданы бағдарламаға қатысудан уәждемелік түсіндіру арқылы шеттетеді. Қалған барлық жағдайларда қатысушы команда акселерация алды кезеңі бағдарламасынан жоспарлы тәртіппен өтеді және акселерацияға өтуге өтінім береді. Толыққанды акселерацияға көшуде қатысушы-команданың бастамасы немесе сарапшы ментордың ұсынысы бойынша ерікті түрде жүргізіледі.

Акселерация алды кезеңі бағдарламасы 2 айға созылады және мыналарды қамтиды:

- нұсқаушы сессиялар;
- менторды таңдау (ментор-менти жұбын қалыптастыру екінші нұсқаушы сессия кезінде өзара келісім негізінде жүреді);
- «Рухани жаңғыру» бағдарламасы бойынша базалық білім беру курсы;
- жобалық менеджмент бойынша базалық білім беру курсы;
- ментормен сессияда жеке жоспар әзірлеу;
- акселератор сарапшыларымен жеке және топтық консультациялар;
- жобалық құжаттама пакетін әзірлеу;
- «Өзгерістер теориясы» құралы бойынша жобаның әлеуметтік әсерінің моделін дайындау»;
- жобаны қорғау;
- акселерация бағдарламасына өтуге өтінімді жасау.

2.2. Нұсқаушы сессиялар

Алғашқы нұсқау сессиясы қатысушылар мен сарапшылардың танысу функциясынан тұрады. Сессия барысында әрбір қатысушы жоба туралы

әңгімелейді. Сарапшы өз құзыретінің саласын сипаттайды және жобаларға кері байланыс пен ұсыныстар береді.

Екінші нұсқау сессиясы «Рухани жаңғыру» бағдарламасының қысқаша таныстырылымын қамтиды және сарапшылардың фасилитациялық қолдауымен жобалардың «Рухани жаңғыру» бағдарламасының бағыттарына қатысы барына талқылау жүргізіледі. Бұл сессияда да ментор-менти жұптары құрылады.

Үшінші нұсқау сессиясы «Рухани жаңғыру» бағдарламасы мен жобалық менеджмент бойынша білім беру курстарынан кейін өткізіледі және алынған білімді жинау орны қызметін атқарады. Сессияда қатысушылар инсайттармен бөлісіп, өз жобаларының мазмұнын одан әрі қарастырады. Жобалардың мазмұны мен бағытына өзгерістер белгіленіп, жеке жоспарға енгізіледі.

Төртінші нұсқау сессиясы жобаны қорғау алдында өткізіліп, қолдау мен үйлестіру сипатында болады. Сессияда жобаны таныстыру құралдары бойынша негізгі ұсыныстар беріледі, сондай-ақ қиындықтар, идеялар мен жетістіктер талқыланады.

Акселерациядан өтудің шарты міндеті – «Рухани жаңғыру» бағдарламасы бойынша базалық білім беру курсынан өту. Сондай-ақ, қатысушылар жобалық менеджмент бойынша базалық білім беру курсынан да өтеді.

2.3. Акселератор сарапшыларымен жеке және топтық кеңес берулер

Акселераторда, акселерация алды кезеңі және акселерация бағдарламасы аясында жобаларды дамытуға арналған құзыреттің қажетті салалары сарапшылары ұсынылған. Сарапшылар ішінара жұмыспен қамту аясында акселератормен ынтымақтасады.

Сарапшылардағы кеңес берудің алғашқы жоспарын қатысушы мен ментор-сарапшы жеке жоспарды әзірлеу барысында жасайды. Содан кейін, ментор-сарапшы ұсынылған кестені сараптамалық топқа кеңес беру күні мен уақытын түзетуге жібереді. Сарапшылардан түзетілген кестені алғаннан кейін ментор мен қатысушы жеке жоспарға қол қояды және көшірмесін ұйымдастырушыларға тапсырады.

Ұйымдастырушылар кеңес беру күні мен уақытын акселерация алды кезеңі күнтізбеге енгізеді және жұмыс сапасы мен мерзімін қадағалайды. Ұйымдастырушылар қатысушыны, ментор мен сарапшыны алдағы кеңес беру күні туралы хабардар етеді.

Сарапшымен консультациядан үш күн бұрын қатысушы сарапшыға сұрау салулар тізбесімен кездесудің күн тәртібін жасайды. Шақыру қағазы ұйымдастырушы мен менторға электрондық хатпен жіберіледі. Ұйымдастырушы күнтізбеге шақыру қағазын енгізеді және бұл жайлы сарапшыға хабарлайды. Ұйымдастырушы кеңес беру барысында қатысуға құқылы, бірақ оған араласуға, түсініктеме беру мен консультация барысында кедергі жасауға құқығы жоқ. Кез-келген кері байланыс бойынша консультацияның сапасы мен мазмұнын

ұйымдастырушы, қатысушы, сарапшы мен ментор хатты әзірлеп, CRM жүйесі күнтізбесіне енгізеді.

Сарапшымен консультацияның белгіленген ұзақтығы - 1 сағат (60 мин). Сарапшының қалауы бойынша кеңес беру уақыты ұзартылуы мүмкін. Сарапшының жеке бастамасын қоспағанда, бір сарапшымен кеңес беру саны 3 (үш) реттен аспайтын шекте болуы мүмкін.

Егер сарапшы жобалар бір-біріне өзара пайдалы болып, мұндай кеңес беруге арналған командалық серпін қажет деп санаса, кейбір жағдайларда қатысушылардың топтық консультациясы сарапшының бастамасымен болуы мүмкін. Топтық консультацияларды қатысушылардың өздері бастауы мүмкін. Бірақ бұл жағдайда ұйымдастырушылар мен сарапшыға жазбаша дәлелді өтініш ұсынылуы қажет. Шешім сарапшыға қалады.

Әрбір консультациядан кейін қатысушы, сарапшы, ментор және ұйымдастырушы Google нысанындағы шағын-сауалнамадан өтеді. Сілтемелер мен сұрақтарды ұйымдастырушылар жасайды және консультациядан кейін қалған қатысушыларға жіберіледі. Сауалнама кеңес алғаннан кейін 12 сағат ішінде жүргізілуі қажет.

Консультацияға қатысушылар арасында дисконмуникация туындаған жағдайда, ұйымдастырушылар жанжалды жою бойынша іс-қимылға кірісіп, кеңес берудің кестесі мен форматын одан әрі жалғастыру туралы шешім қабылдайды.

Ұйымдастырушылар мен сарапшылар акселерация алды кезеңі бағдарламасын аяқтағаннан кейін жалпы Google-құжатта әр команда мен олардың жобасына сипаттама жасайды.

2.4. Жобалық құжаттама пакетін қалыптастыру

Жобалық құжаттаманы қатысушы мен оның командасы сарапшылардың консультациялық қолдауымен әзірленеді.

2.5. Жобаны қорғау

Акселерация алды кезең бағдарламасынан өту бойынша барлық талаптар жұмыстардың аяқталу фактісі жөнінде ұйымдастырушылар жобаларды қорғау күнін, қорғау форматы мен регламентін, қазылар алқасының құрамын жариялайды.

Жобаларды қорғау 2 кезеңнен тұрады:

1) бейне-эссе – акселерация алды кезеңі бағдарлама барысында біз және жобамыз қалай өзгерді?;

2) қазылар алқасы алдында акселерация алды кезеңде пысықталған жобаны таныстыру.

Бейнебаян ұзақтығы әуесқой форматта 1,5 минуттан аспауы қажет.

Таныстырылым келесі слайдтардан тұруы керек:

- жобаның авторы мен атауы көрсетілген титулдық слайд;
- жобаның мақсаты мен сипаттамасы;
- жобаның міндеттері мен нәтижелері;

- стейкхолдерлер және олармен өзара іс-қимыл стратегиясы;
- «Рухани жаңғыру» бағдарламасымен байланыс және әлеуметтік әсері;
- команданың қалауы бойынша қосымша ақпарат.

Бір жобаның таныстырылымы 3 минуттан артық емес уақытқа созылуы мүмкін және қазылар алқасының сұрақтарына 2 минут бөлінеді. Таныстырылым форматын (офлайн немесе онлайн) ұйымдастырушылар анықтайды. Қазылар алқасының құрамына ұйымдастырушылар (2 адам), сырттан сарапшылар (3 адам), қоғам қайраткерлері (2 адам) кіреді.

Қазылар алқасы шешімді ұпайлық жүйеде қабылдайды. Жобаларды бағалау өлшемшарттары (4-кесте) мынадай санаттарда ұсынылған:

- 1) жобаның қоғамдық міндеттерді шешудегі маңыздылығы – әлеуметтік тиімділік;
- 2) жобаның «Рухани жаңғыру» бағдарламасының қағидаттарына қатынасы;
- 3) жоба тұжырымдамасының тұрақтылығы;
- 4) жобаны іске асыруда команданың қабілеті;
- 5) акселерация бағдарламасы барысында сарапшылар қалыптастырған команданың (қатысушының) рейтингі.

4-кесте: Жобаларды бағалау өлшемшарттары

Өлшемшарт	1 ұпай	2 ұпай	3 ұпай
Жобаның қоғамдық міндеттерді шешудегі маңыздылығы - әлеуметтік тиімділік	Жоба әлеуметтік мақсаттарға сәйкес келмейді, әлеуметтік нәтиже берілмеген.	Жоба әлеуметтік міндеттерге әлсіз түрде сәйкес келеді. Команда әлеуметтік әсер жайлы жеткіліксіз, сапалы ойламады немесе әлеуметтік нәтижеге жету жолдарын түсінбеді.	Жоба қоғам үшін маңызды, команда әлеуметтік нәтижеге жету жолдарын нақты түсінеді.
Жобаның «Рухани жаңғыру» бағдарламасының қағидаттарына қатынасы;	Жобада «Рухани жаңғыру» бағдарламасының қағидаттары айқындалмаған.	Жоба «Рухани жаңғыру» бағдарламасының қағидаттарын әлсіз көрсеткен, немесе команда өз презентациясында «Рухани жаңғыру» бағдарламасының қағидаттарына баса назар аудармаған.	Команда «Рухани жаңғыру» бағдарламасының тұжырымдамасы аясында жобаны сауатты түрде ұсынды және жобаның міндеттерін бағдарламаның басымдықтарымен байланыстырды. Команда мен жоба «Рухани жаңғыру» бағдарламасының лайықты

			амбассадорлары бола алады.
Жоба тұжырымдамасының тұрақтылығы	Жобаның тұжырымдамасы әлсіз әрі тұрақсыз. Жоба мақсаттары мен міндеттері және қоғам мен бәсекелестік ортадағы тұрақтылық факторы түсініксіз.	Жобаның тұжырымдамасы бар, бірақ тұрақтылық факторлары тұрғысынан сенімді емес. Команда құзыреттілікті немесе жоба көптеген ресурстарды қажет етеді (командада жоқ).	Жоба орнықтылық әлеуетін көрсетеді, команда жобаның серпінді әрі тұрақты дамуын қамтамасыз ету факторларын түсінеді, өзінің әлсіз және күшті жақтарын біледі, әлеуметтік нарық ойыншылары мен стейкхолдерлер алаңындағы өз рөлін түсінеді.
Жобаны іске асыруда команданың қабілеті	Команда төмен динамиканы, көшбасшының жоқтығын, топтың төмен динамикасын, әлсіз құзыреттілік пен мотивацияны көрсетеді. Таныстырылым барысында команда жобаның әлеуетін жеткізе алмады және жобаға деген сенімін көрсете алмады.	Орташа белсенді команда, жобадағы командалық серпін мен рөлдерді, командалық рөлді әлсіз түсінген, жоба тек көшбасшыға (немесе бірнеше адамға) және оның (олардың) ынтасына сүйенген.	Команданың ынтасы жоғары, жобадағы өз рөлін нақты біледі, әр қатысушы жобаға өз үлесін қосады және өзінің жауапкершілік алаңындағы құзыреттілігін көрсетеді.
Акселерация бағдарламасы барысында сарапшылар қалыптастырған команданың (қатысушының) рейтингі.	Сарапшылар мен ұйымдастырушылар акселерация алды кезеңі бағдарламасы барысында тәртіптің төмен деңгейін, үй тапсырмаларын 100% көлемде және уақытында орындамауды, басқа қатысушылармен немесе сарапшылармен қақтығыстардың болуын, мәдениеттің төмен деңгейі туралы айтады.	Сарапшылар мен ұйымдастырушылар тәртіптің орташа деңгейін, үй тапсырмаларын орындаудың орташа динамикасын атап өтеді.	Сарапшылар мен ұйымдастырушылар жобаны акселерация бағдарламасына ұсынады.

Акселерация бағдарламасына өту үшін ұпайлардың өту шегі: 75 ұпай. Жоғары ұпай – 85-105 аралығы, орташа ұпай – 60-84 аралығы, төменгі ұпай – 35-тен 59-ға дейін.

Қазылар алқасының шешімі өту ұпайын алған жобалардың тізімі қоса берілген хаттама түрінде рәсімделеді. Жобаны қорғау рәсімінің барлық қатысушыларына келесі үлгідегі акселерация алды кезеңі бағдарламасына қатысу туралы сертификат беріледі:

СЕРТИФИКАТ

.....
20... жылғы «...» _____ - «...» _____ аралығында «Жоба атауы» жобасына 480 академиялық сағат көлемде акселерация алды кезеңі бағдарламасына қатысқаны (бағдарламаның атауы) үшін берілді.

Білім беру бағдарламаларының тізімі:

- 1) «Рухани жаңғыру» базалық білім беру бағдарламасы;
- 2) Жобалық менеджмент бойынша базалық білім беру бағдарламасы;
- 3) Сарапшылармен кеңесу сессиялары

Ұйымдастырушы (лауазымды тұлға) ТАӘ және лауазымы
_____ қолы және мөрі

2.6. Акселерация бағдарламасына өтуге өтінімді қалыптастыру

Қорғаудан кейін 3 (үш) күн ішінде акселерация алды кезеңінен өткен жобалар ерікті түрде акселерация бағдарламасына өту туралы өтініш жазады. Өтініштер негізінде ұйымдастырушылар акселерация бағдарламасын бастау туралы бұйрық шығарады. Өтінім еркін нысанда жазылады:

Акселерация бағдарламасының басшысына.....

ТАӘ.....

Өтініш берушінің ТАӘ....

ӨТІНІШ

«Жобаның атауы..» акселерация бағдарламасына қосу мүмкіндігін қарастыруыңызды сұраймын. Құжаттар қоса беріледі.

Қосымша:

- акселерация алды кезеңі бағдарламасына қатысу туралы сертификат;
- Жоба жарғысы;
- Жобаның иерархиялық құрылымы;
- Жобаның күнтізбелік кестесі;

- *Жобаның рөлдері мен жауапкершілік матрицасы;*
- *Сапа бойынша жоспар;*
- *Стейкхолдерлер тізілімі;*
- *Жоба ресурстарының тізілімі.*

Күні, қолы

III ТАРАУ. НЕГІЗГІ КЕЗЕҢ: АКСЕЛЕРАЦИЯНЫ ЖҮЗЕГЕ АСЫРУ

Акселерация бағдарламасы 4 айға созылып, білім беру бағдарламаларын, сарапшылардың консультациясы мен қатысушы-командалардың дамудың жаңа деңгейіне шығу жөніндегі өзіндік жұмысын қамтиды.

Акселерация бағдарламасы келесі тәртіпте ұсынылған:

1. Нұсқау сессиясы.
2. Стейкхолдерлерді басқару мен талдау.

Ұзақтығы: 2,5 сағат.

Қысқаша мазмұны: командаларды стейкхолдерлерді басқару құралымен таныстыру - тізілімді қалыптастыру, стейкхолдерлердің жобаға қатынасы мен әсерін бағалау, стейкхолдерлермен өзара қарым-қатынас пен байланыс тактикасын жасау.

1. Сапаны басқару.

Ұзақтығы: 2,5 сағат.

Қысқаша мазмұны: тыңдаушыларды сапа анықтамасымен, жоспарлау құралдарымен, сапаны бақылау мен басқарумен, сапа деңгейлері мен санаттарына шолумен, Ишикава диаграммасы бойынша сапа мәселелерін талдауды таныстыру.

1. Тәуекелдерді басқару.

Ұзақтығы: 2,5 сағат.

Қысқаша мазмұны: жобаның тәуекелдерді басқару стратегиясын әзірлеу мен тәуекелдерді анықтау, сәйкестендіру, бағалау.

2. Ресурстарды басқару.
3. Коммуникацияларды басқару.
4. № 1 жалпы бақылау сессиясы.

Ұзақтығы: 2,5 сағат.

Қысқаша мазмұны: жобалардың жетілген деңгейін бірыңғай түсінуге, акселерацияның бірінші кезеңін қорытындылауға, сұрақ-жауап, акселерацияның алдағы кезеңіне бейімделу.

1. Әлеуметтік кәсіпкерлік.

Ұзақтығы: 2 сағат.

Қысқаша мазмұны: әлеуметтік кәсіпкерлікпен жұмыс істеудің коммерциялық және коммерциялық емес тәсілдері.

2. Маркетинг.

Ұзақтығы: 2 сағат.

Қысқаша мазмұны: бейне форматында қолданыстағы жобаны қалай дамыту керек. Аудиоподкастинг. Әлеуметтік желілерде, іздеу жүйелері мен интернеттегі блог-алаңдарда өз жобаңызды ілгерілету. Абырой-беделді басқару: тиімді кескін құралы ретінде PR (тақырыпша: PR & Marketing: бедел vs. сату). Әлеуметтік желі және медиаға арналған контентті бейімдеу мен құру (БАҚ-пен жұмыс, Influencer-маркетинг, дағдарысқа қарсы PR).

1. Команданы басқару.

2. Фандрайзинг.

Ұзақтығы: 2 сағат.

Қысқаша мазмұны: Фандрайзинг - халықаралық донорлармен, мемлекеттік әлеуметтік тапсырыстармен, мемлекеттік гранттармен жұмыс істеу ерекшеліктері. Фандрайзинг-таныстырылым. Тәжірибелік кеңестер.

1. Өзгерістер теориясы.

Ұзақтығы: 2 сағат.

Қысқаша мазмұны: «Өзгеріс теориясы» дегеніміз не: өзгеріс тарихы, түрлері мен деңгейлері. Ұйымыңыз үшін өзгерістер теориясын қалай қолдануға болады?

2. Тұрақты даму.

Ұзақтығы: 2 сағат.

Қысқаша мазмұны: тұрақтылық ұғымы және факторлары (ұйым, жоба). Азаматтық секторда, әлеуметтік қызметтер нарығында тұрақты даму стратегиялары.

1. Терендетілген «Рухани жаңғыру» бағдарламасы.

2. № 2 жалпы бақылау сессиясы.

Ұзақтығы: 2 сағат.

Қысқаша мазмұны: жобалардың жетілген деңгейін бірыңғай түсінуге, акселерацияның екінші кезең қорытындыларын шығаруға, сұрақ-жауап, акселерацияның алдағы кезеңіне бейімделу.

Акселерация алды кезеңінде кеңес берудің ұқсастығы жөнінде нұсқаушы сессия жоспарланып отыр.

Акселерация үдерісі аяқталғаннан кейін қатысушы-командалар инвесторларға, мемлекеттік органдарға, серіктестерге, клиенттер мен мақсатты аудитория алдында сөз сөйлеу үшін таныстырылым (презентация) дайындайды. Ұйымдастырушылар жобалар мен стейкхолдерлердің санаттарына байланысты таныстырылымдар кестесін құрады. Таныстырылым кестесі алдын-ала дайындық үшін ментор-сарапшылар мен қатысушы командаларға беріледі. Таныстырылым құрылымы акселерация алды кезеңіндегі жобаларды қорғау құрылымына ұқсас.

Таныстырылымдардың мақсаты стейкхолдерлермен ынтымақтастық орнату үшін мүмкіндіктерді іздестіру мен жобаларды іске асыру ортасына ендіру. Осы кезеңде акселерация бағдарламасы аяқталып, жобалар дербес жұмыс режиміне қосылады. Бағдарлама аяқталғаннан кейін қатысушы командаларға акселерация бағдарламасына қатысқаны туралы сертификат беріледі.

IV ТАРАУ. ЖОБАЛАРДЫ АКСЕЛЕРАЦИЯДАН ШЫҒАРУ

4.1. Жобаларды акселерациядан шығару үдерісі

Жобаларды акселерациядан шығару үдерісінде келесі міндеттер қойылады:

1) Жобаларды дамыту бағдарламасын әзірлеу. Бағдарлама жобаның мамандануы мен даму кезеңіне сәйкес әзірленеді. Жобалар таза жобалық қызметке және операциялық форматқа ауысатын жобаларға бөлінеді.

2) Жобалау командаларының өкілдеріне арналған менторлық бойынша оқыту курсы. Олардың құзыретіне жоба ауқымында сарапшылар мен тренерлерді даярлау кіреді.

3) Әлеуметтік франшизаға не басқа өңірлерде өкілдіктер ашуға дайын жобалар үшін қаржы моделі мен операциялық жоспарды дайындау. Жобаларды масштабтау және өңірлерге тәжірибе беру бағдарламасын әзірлеу.

4) Акселерация сарапшыларының бағыттары аясында және жоба авторлары құрамынан менторларды аккредиттеу.

5) Нысаналы аудиторияны кеңінен қамтитын жобаларға арналған оның ішінде волонтерлік қатысуды қамтитын каскадтық модельдерді дамытуға қолдау көрсету.

Акселерация мен жобаларды агрегациялаудың нәтижесі «Рухани жаңғыру» бренд-амбассадоры мәртебесі бар жобалар пулын қалыптастыру. Мұндай жобалар үшін мынадай құжаттар әзірленеді:

- «Рухани жаңғыру» бағдарламасын іске асырудағы инновациялық әлеуметтік жобалармен мемлекеттің стратегиялық әріптестік жоспары;

- «Рухани жаңғыру» Өңірлік жобалық офисімен және/немесе Азаматтық ресурстық орталығы, Жастар ресурстық орталығы және басқа да акселератор әріптестерімен одан әрі өзара әрекеттесу жобасының жоспары;

- «Рухани жаңғыру» бағдарламасын іске асыруда сарапшылық әлеуеттің артуы мен тәлімгерліктің дамуын қамтамасыз ететін «Рухани жаңғыру» бренд-амбассадорлары мәртебесі бар жобалар қоғамдастығын ұйымдастыру мен дамыту бағдарламасы.

4.2. «Рухани жаңғыру» бренд-амбассадорының мәртебесі

Акселерация бағдарламасын сәтті аяқтап, келесі өлшемшарттарға сәйкес келетін жобалар «Рухани жаңғыру» бренд-амбассадоры мәртебесіне үміткер бола алады:

- жоба қызметі бағытының өзектілігі;

- жоба өнімдерінің жаңашылдығы;
- мақсатты аудиторияны қамту тереңдігі;
- өз қызметін масштабтауға дайындық;
- жоба қызметі аясында «Рухани жаңғыру» қағидаттарын ілгерілету;
- мақсатты аудиторияның санасын жаңғыртуға ықпал ететін жоба аясында оқыту модульдерінің болуы (Soft skills дамыту және т.б.);
- таңдалған қызмет саласында бейінді, мүдделес ұйымдармен өзара іс-қимыл әріптестігіне дайындық;
- жобада инклюзивті құрамдас бөлігі ретінде тәлімгерлік пен волонтерлік қызмет элементтерінің болуы.

Аталған өлшемшарттар бойынша жобаларды бағалауды акселератордың сарапшылары жүзеге асырып, ҚҚДИ мәртебесін беру туралы ұсыныс шығарады.

4.3. «Рухани жаңғыру» бағдарламасын іске асыруға «Рухани жаңғыру» бренд-амбассадорларының қатысу тәртібі

«Рухани жаңғыру» бағдарламасын іске асыруға «Рухани жаңғыру» бренд-амбассадорларының қатысуы мынадай тәртіппен жүзеге асырылады:

- 1) Жобалар мен ҚҚДИ арасында меморандумдар жасасу.
- 2) ҚҚДИ және БАҚ тарапынан жобалардың қызметін ақпараттық қолдау, жобаларды Бағдарламаны іске асырудың республикалық және өңірлік жоспарларына енгізу.
- 3) ҚҚДИ тарапынан әлеуетті серіктестер үшін жобамен ынтымақтастықты ұсыну.
- 4) Жоба көшбасшыларының әлеуметтік жобалардың өңірлік және республикалық акселераторларының сараптамалық кеңестеріне қатысуы.
- 5) Жобалардың көшбасшылары мен өкілдері қоғамдық сананы жаңғырту саласындағы диалогтық, үйлестіру алаңдарына, стратегиялық және форсайттық сессияларға қатысуын қамтамасыз етеді.

4.4. Акселерация бағдарламасынан өткен және масштабтауға дайын жобаларды қолдау алаңдары

Жобаларды дамыту үшін қаржыландыруды тарту мүмкіндіктері:

- Мемлекеттік әлеуметтік тапсырыс конкурсына жобалардың қатысуы;
- «Азаматтық бастамаларды қолдау орталығы» КеАҚ (бұдан әрі – АБҚО) гранттарын алу конкурсына қатысу;
- «Асар» алаңындағы жобаларға қатысу;
- «ASTANA» әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорациясы» АҚ-нан гранттар алуға арналған конкурсқа жобалардың қатысуы;
- Қазақстандық франчайзинг қауымдастығымен ынтымақтастық;
- «Самұрық-Қазына» АҚ-нан грант алу конкурсына қатысу;
- ҚР Тұңғыш Президент қорынан гранттар алуға арналған конкурсқа қатысу.

Жобаларды ақпараттық қолдау алаңдары:

- өңірлер өкілдерімен акселерация бағдарламасынан өткен жобалардың жыл сайынғы онлайн-кездесулері;
- әлеуметтік жобаларды қолдау платформасы мен бизнеске ниеттестік жүйесі негізінде «Өзгерістердің саруарлары» акселераторының қорытынды форумы;
- қызмет бағыттары бойынша негізгі стейкхолдерлермен жобаларды үйлестіру кездесулерін ұйымдастыру.

V ТАРАУ. ӘЛЕУМЕТТІК ЖОБАЛАРДЫ ҚОЛДАУ ПЛАТФОРМАСЫН ДАМУ

Акселератордың жұмысы және оны аймақтарға масштабтау үшін сайт жасалды <https://saruarlar.kz> онда акселерациядан өткен жобалардың, акселератордың жұмысына қатысатын сарапшылардың, акселерация бағдарламасы бойынша білім мен электрондық курстардың базасы қалыптастырылады. Акселерация бағыттары бойынша онлайн-консалтинг мүмкіндігі жасалды.

Әлеуметтік жобаларды қолдау және оларды дамыту үшін экожүйені қалыптастыру үшін әлеуметтік жобаларды қолдау платформасы және «SOCIAL LIFT» бизнеске адалдық жүйесі құрылды.

5.1. «SOCIAL LIFT» платформасы

«SOCIAL LIFT» платформасы - басқа жобаларды, ең алдымен әлеуметтік жобаларды іске асыруға жағдай жасайтын, әлеуметтік салада ресурстардың артықтығын тудыратын инфрақұрылымдық жоба.

Жоба тұжырымдамасы гамификация элементтерін, әлеуметтік жобаларға қатысушылар үшін ынталандыру жүйесін әзірледі, құрылған экожүйе шеңберінде қызметтер нарығын қалыптастыруды қамтиды.

Ойын элементі әлеуметтік жобаларға берілетін және бір жағынан жоба қатысушылары үшін ынталандыру жүйелерінің негізін құрайтын «LIFTCOIN» ұпайларының «Әлеуметтік лифт» платформасын шығаруды қамтиды, екінші жағынан платформа негізінде құрылған экожүйеде тауарлар мен қызметтерді алмасу құралы рөлін атқарады. Тауарлар мен қызметтерді бөлісу үшін LIFT-MARKET құрылады, онда «LIFTCOIN» ұпайларын алған әлеуметтік жобалардың қатысушылары оларды өздері үшін пайдалы жұмсай алады. LIFT-MARKET қалыптастыруға әлеуметтік жобалар да, «LIFTCOIN» ұпайларында тауарлар мен қызметтерге жеңілдіктер ұсынған бизнес өкілдері де қатысады.

Міндет-осындай ұсыныстардың жеткілікті көлемін жинау және әлеуметтік жобаларға қатысушыларға жеткілікті мөлшерде тауарлар мен Қызметтерге берілген «LIFTCOIN» ұпайларын қамтамасыз ету.

Бұл тәсілді әмбебап краудсорсинг деп атауға болады, мұнда кез-келген адам жобаны өз қатысуымен қолдай алады, тіпті егер ол қажетті профиль жобасының

маманы болмаса да. Мысалы, жобаға бағдарламашы қажет, ал жобаны қолдағысы келетіндер - шешендік жаттықтырушы. Бірақ «LIFTCOIN» ұпайлары үшін тренинг өткізгеннен кейін, мұндай адам жобаны қолдайды – өйткені бағдарламашы өзінің жұмысы үшін "LIFTCOIN" ұпайларын алып, тренингтен өте алады немесе LIFT-MARKET-те тағы бір нәрсені таңдай алады.

Екі жақта да осындай қатысушылар неғұрлым көп болса, «Әлеуметтік лифт» платформасының қоғамдастығы жобаларды өздері қызықтырмайтындар үшін қызықты болады, бірақ өсіп келе жатқан қауымдастық – иә. LIFT MARKET-ке қосылу және «LIFTCOIN» ұпайларына жеңілдік жасау арқылы өз өнімдері мен қызметтерін жылжыту бизнес үшін пайдалы болады. Осылайша, әлеуметтік жауапкершілік бизнес үшін пайдалы болады.

Өз қауымдастығын кеңейте отырып, платформа өзін-өзі қамтамасыз етеді және аудиторияны кеңейтуге және масштабтауға қосымша мүмкіндіктер алады.

Жоба инфрақұрылымдық болып табылады және ол басқа жобаларды өз негізінде жүзеге асыру арқылы ғана дами алады.

Жылдам алға жылжу үшін халықты жаппай тарту маңызды өзекті бағыттарды таңдау қажет, мысалы:

- ағылшын тілін оқыту;
- қазақ тілін латын графикасына көшіру;
- инклюзивті білім беруді енгізу;
- IT сауаттылықты арттыру;
- жастар саясаты.

Платформа әлеуметтік жобалар акселераторының жұмысын ұйымдастырудың қосымша құралы болып табылады. «LIFTCOIN» ұпайлары түріндегі қосымша ресурс оларға тұрақты дамуға және өзін-өзі қамтамасыз етуге, жоба ішінде мамандар құруға, жұмыс орындарына және платформа негізінде әлеуметтік кәсіпкерлік мектебінен өтіп, бизнес-форматқа көшуге мүмкіндік береді.

«Әлеуметтік лифт» жобасының өзектілігі.

Барлық жерде цифрландыру және ақпараттық технологияларды енгізу қазіргі заманның негізгі әлемдік трендтері мен сын-тегеуріндерінің бірі болып табылады.

Болашақта IT қолдану, мүмкін, Blockchain технологиясы «Әлеуметтік лифт» жобасына келесі мәселелерді шешуге мүмкіндік береді:

- әлеуметтік салаға қосымша ресурстарды тартудың тиімді форматын құру, өңірлік әлеуметтік кластерлерді қалыптастыру үшін криптоэкономика қағидаттарын пайдалану;

- экожүйені дамыту, онда транзакциялардың ашықтығы, ақпараттың сақталуы мен дұрыстығы мәліметтер базасын қалыптастыруға, әлеуметтік зерттеулер жүргізуге, ниеттестік, ынталандыру жүйелерін құруға, рейтингтерді есептеуге, қоғамдық ұйымдар қызметінің ашықтығын қамтамасыз етуге, өзекті

есептерді дайындауға және әлеуметтік жобалардың тиімділігін талдауға мүмкіндік береді;

- халықты инновациялық ақпараттық технологияларға кеңінен қосу, осы саладағы сауатсыздықты жою;

-it платформаны және оның негізінде тәжірибені кеңейту және халықаралық деңгейге шығу үшін қажетті әлеуметтік жобалардың онлайн-акселераторын әзірлеу үшін инвестицияларды кезең-кезеңмен тарту мүмкіндігі.

Осылайша, әмбебап эксперименттік алаң құрылады, ол жобалық қызметті дамыту арқылы әлеуметтік кәсіпкерлік мектебіне айналады және қазіргі уақытта жеке тұлға деңгейінде де, жалпы қоғам деңгейінде де бәсекеге қабілеттілікті қамтамасыз ету үшін үздіксіз болуы керек бейресми білім берудің барлық инновациялық әдістері мен тәсілдерін қамтуы мүмкін.

Өз дамуының нәтижесінде «SOCIAL LIFT» жобасын Қазақстан халықаралық аренада әлеуметтік инновация ретінде ұсына алады.

«SOCIAL LIFT» жобасы инфрақұрылымдық болып табылады, сектораралық өзара іс-қимылды қамтамасыз етеді және белгісіздік пен өзгерістерді жеделдету жағдайында халықтың өзін-өзі ұйымдастыруы үшін жағдай жасай отырып, қазіргі заманғы әлемдік трендтерге үн қосады.

Н.Ә. Назарбаев өзінің «Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру» атты мақаласында қоғам дамуының қазіргі кезеңіне сипаттама берді: «...біздің көз алдымызда әлем көп жағынан түсініксіз, жаңа тарихи цикл бастады. Сана мен ойлаудың бұрынғы моделін сақтай отырып, алдыңғы қатарлы топта орын алу мүмкін емес. Сондықтан шоғырлану, өзіңді өзгерту және өзгеретін жағдайларға бейімделу арқылы жаңа дәуірдің ең жақсысын алу маңызды»

«SOCIAL LIFT» жобасы Ұлт Көшбасшысы белгілеген негізгі бағыттарға сәйкес сананы жаңғырту үшін жағдай жасауға арналған.

Бәсекеге қабілеттілік. Жоба білім берудің ең тиімді форматтарының бірі - жобалық қызмет болып табылатын даму алаңын жасайды. Негізгі нысаналы топ жастар және халықтың әлеуметтік осал санаттары болып табылады, осылайша жоба әлеуметтік лифт жасайды және халықтың қалың жіктерінің бәсекеге қабілеттілігін арттыруды қамтамасыз етеді. Әлеуметтік жобалардың онлайн-акселераторын әзірлеу де қамтуды кеңейтуге, ал болашақта жобаны халықаралық деңгейге шығаруға мүмкіндік береді. Халықты инновациялық ақпараттық технологияларға қосу да бәсекеге қабілеттілікті арттыруға ықпал етеді.

Прагматизм. «LIFTCOIN» балдары негізіндегі экожүйе әлеуметтік кәсіпкерлікті дамыту үшін жағдай жасайды, акселератор қатысушыларына жобалардың дербестігі мен өзін-өзі өтеуіне алғашқы қадамдар жасауға мүмкіндік береді, халыққа жұмыс орындарын ашуға көмектеседі, осылайша әл-ауқат деңгейін арттырады. Бизнеске адалдық жүйесі әлеуметтік жауапкершілікті тиімді етеді, өйткені ол жаңа клиенттерді тарту мәселесін шешеді.

Ұлттық бірегейлікті сақтау. «SOCIAL LIFT» жобасы инфрақұрылымдық болып табылады және ұлттық бірегейлікті сақтайтын және нығайтатын жобаларды іске асыру үшін инвестициялар тартуға мүмкіндік береді. Акселератор аясында тәлімгерлікті дамытуға, қазақ халқының салт-дәстүрлері, мәдениеті мен өнері арқылы жастардың аға буынының тәжірибесін беруге ерекше назар аударылатын болады.

Білімге табыну. Жобалар акселераторы шеңберінде білім берудің маңызды форматы тәлімгерлік жүйесі болады, онда әркім мастер-класстар, тренингтер мен семинарлар өткізу немесе жобалардың тәлімгері және кураторы ролін ойнау арқылы өзі білген нәрселермен бөлісе алады. Назарбаев Зияткерлік мектептерінің, Назарбаев университетінің, «Болашақ» бағдарламасының түлектері бұл процеске өз үлестерін қосып, шетелдік жоғары оқу орындарында алған тәжірибесімен бөлісе алады.

Қазақстанның революциялық емес, эволюциялық дамуы. Қазіргі кезеңде жастар саясаты саласында және азаматтық секторда жүйелі тұрақты даму үшін барлық қажетті институттар құрылды. Әлсіз буын мемлекет пен халықаралық ұйымдар бөлетін қаражаттың тапшылығы және ҮЕҰ-ның өзін-өзі ақтауға шығуының пысықталған форматтарының жеткіліксіздігі болып қалуда. Осыған байланысты оның жүйелі дамуы үшін қажетті әлеуметтік салада кооперация мен күш-жігерді үйлестіру қалыптаспайды. «SOCIAL LIFT» жобасы осы мәселені шешу тетігін ұсынады және қысқа мерзімде әлеуметтік саланың тұрақты эволюциялық дамуын қамтамасыз ете алады.

Сананың ашықтығы. Жоба негізгі әлемдік трендтер шеңберінде қозғалуға мүмкіндік береді және таяу болашақта әлеуметтік саладағы ынтымақтастықтың халықаралық деңгейіне шығуды қамтамасыз етеді.

Жоба 2020 жылы тестілік режимде іске қосылды. Одан әрі пысықтауды, тестілеуді және енгізуді талап етеді.

5.2. Өңірлерде акселератор жұмысын ұйымдастыру бойынша жергілікті атқарушы органдармен ынтымақтастық

Акселератордың жұмысын өңірлерге кеңейту әкімдіктермен, Азаматтық бастамалар орталықтарымен, «Рухани жаңғыру» өңірлік жобалық кеңселерімен, жастар ресурстық орталықтарымен, басқа да стейкхолдерлермен әріптестік қатынастарды құруды көздейді. Бұл үдерісті бастамалауда әкімдіктер маңызды рөл атқарады.

«Рухани жаңғыру» бағдарламасы қабылданған сәттен бастап оны қолдау мен дамытудың тиісті институттарын дамыту кезеңі басталды. Әрбір өңірде өзінің өңірлік жобалау офистері (бұдан әрі-ӨЖО) пайда болды.

Ұсынылған сандық мәліметтерге сүйене отырып, аймақтық жобалық кеңселер өткізетін іс-шаралардың көп бөлігі ақпараттық-түсіндіру және бос уақытты өткізу болып табылады. Сонымен қатар, ақпараттық-түсіндіру сипатындағы іс-шаралар арасында ақпараттық басым. Бос уақыт сипатындағы іс-

шаралардың жеткілікті үлкен саны негізгі мақсатты аудиторияның ерекшелігімен түсіндіріледі. Мысалы, іс-шаралардың көпшілігі балалармен және жастармен жұмыс істеуге бағытталған, бұл қызықты, кедергісіз, интерактивті форматтар мен тәсілдерді қолдануды қамтиды.

Өз қызметінің басынан бастап ӨЖО бағдарламаның қағидаттары мен бағыттарына сәйкес келетін жергілікті деңгейдегі жобалардың едәуір санын іріктеу қажеттілігіне тап болды. Қызметтің алғашқы жылдарында ӨЖО жұмысы ақпаратты жалпылауға және орталық кеңсеге жіберілетін есептерді дайындауға байланысты көптеген шағымдар болды. Сондай-ақ, өңірлер есеп берген жобалардың арасында бекітілген бюджеттік бағдарламалар шеңберінде (мектептер, балабақшалар, инфрақұрылым объектілері және т.б. салу) өз функциялары мен құзыреттері шегінде жүзеге асырған жергілікті мемлекеттік органдардың іс-шаралары жиі ұсынылатынына қатысты сын көп болды.

2018 жылдан бастап «Рухани жаңғыру» бағдарламасы шеңберінде Қазақстанда Азаматтық ресурстық орталықтар (бұдан әрі – АРО) дамып келеді, олар қазіргі уақытта барлық өңірлерде бар, олардың көпшілігі ұзақ мерзімді қаржыландыруға ие (АБҚО мемлекеттік гранттары, сондай-ақ жергілікті мемлекеттік әлеуметтік тапсырыс шеңберінде). Азаматтық орталықтар, ӨЖО -ке қарағанда, ҮЕҰ базасында жұмыс істейді. Өз мәні бойынша азаматтық орталықтар жергілікті азаматтық бастамаларға кең ауқымды қолдау көрсетуге арналған ресурстық орталықтар болып табылады. Анықтаманың өзіне байланысты-ресурстық орталық, АРО жобалық тәсіл туралы түсінікке ие, әлеуметтік жобаларды әзірлеу мен іске асырудың өзіндік тәжірибесі бар, жергілікті азаматтық бастамаларда, олардың әлеуетінде жақсы бағдарланған.

Осылайша, «Рухани жаңғыру» бағдарламасының өзі қазіргі қазақстандық қоғамның рухани жаңғыруына ықпал ететін сапалы жобалармен жұмысты көздейтіндіктен, мұндай жобаларды іріктеуде, оларды пысықтауда және сапалы іске асыруда қажеттілік туындайды.

«Өзгерістердің саруарлары» жобасын дамыта отырып, ҚҚДИ акселератор сарапшыларымен бірлесіп, біріншіден, акселераторда масштабтауға дайын, өңірлерде тираждауға болатын жобалар бар; екіншіден, акселератор құралының өзі өңірлерде «Рухани жаңғыру» бағдарламасының қағидаттарына сай келетін және оларды ілгерілететін перспективалы жобаларды іріктеу және қолдау үшін пайдаланылуы мүмкін деген қорытындыға келді.

Акселераторда қолданылатын тәсілдерді енгізу және пайдалану әлеуметтік әл-ауқатқа, экономикалық өсуге қол жеткізуге, өңірлердегі халықтың өмір сүру сапасын арттыруға бағытталған тиімді, өршіл, инновациялық жобаларды іздестіру және енгізу жөніндегі міндеттерді неғұрлым тиімді шеше алады деп болжануда.

Аймақта үдеткішті енгізу алгоритмі.

Кең мағынада әлеуметтік жобалар акселераторының міндеттері:

1) акселераторға жобаларды іріктеу, тақырыптық бағыттар бойынша жобалар кластерлерін қалыптастыру;

2) жобаларды сараптамалық және әдістемелік сүйемелдеу, тиімді бизнес-модельдерді әзірлеу, нысаналы аудиторияларды кеңінен қамту және халықтың өзін-өзі ұйымдастыруы үшін жобалардың моделіне форматтарды енгізу үшін жағдайлар жасау;

3) тиісті ведомстволармен және зәкірлік ұйымдармен жобалардың өзара іс-қимылын үйлестіру;

4) әлеуметтік салаға ресурстарды тарту және инновациялық тәсілдерді пайдалану арқылы халықтың жаппай қатысуымен жобаларды қолдау үшін жағдайлар жасау (мысалы, блокчейн технологиялар, бизнес ортада әлеуметтік жобаларды қолдау платформасын құру және т. б.);

5) «Асар» алаңына, әлеуметтік жобалар конкурстарына қатысу үшін жобаларды дайындау, сондай-ақ жобалық командалардың инвесторлармен және меценаттармен кездесулерін ұйымдастыру;

6) жобалардың өзін-өзі ақтауға шығуы және орнықты дербес дамуы үшін жағдайлар жасау;

7) барлық қатысушылардың үйлесімді өзара іс-қимылын қамтамасыз ету үшін жекелеген бағыттар бойынша стратегиялық сессиялар өткізу.

Көрсетілген міндеттерді орындау үшін жергілікті (өңірлік) деңгейде жұмыс істеудің мүмкін болатын схемасын нақты елестету қажет.

Бірінші. Ең алдымен, жергілікті деңгейде жауапты органды анықтау маңызды. Ең алдымен (жобалар «Рухани жаңғыру» қағидаттары мен бағыттарына сай болуы тиіс екенін ескере отырып), мұндай орган ішкі саясат басқармасы / Ақпарат және қоғамдық даму басқармасы (бұдан әрі – ІСБ/АҚДБ) бола алады. Бұл азаматтық қоғаммен және оның жекелеген институттарымен жұмыс жауапкершілік пен құзыреттілік аймағына кіретін орган.

Екінші. Тікелей жауапты адамның немесе органның рөлі Азаматтық ресурстық орталықтар үшін анағұрлым қолайлы, олар өз миссиясына байланысты жергілікті бастамаларды, әлеуметтік маңызы бар жобаларды және т.б. дамытады. Бұл жоба бастамашыларына өз бағыттары бойынша жобаны іске асыруға әзірлікке, ал мүмкін масштабтауға дейін жеткізетін сарапшылардың (жергілікті және басқа да өңірлердің) қолдауын алуға құқық береді. Шын мәнінде, жоғарыда аталған жеті міндеттің барлығы іс жүзінде АРО күшімен іске асырылатын болады. Бұл ретте жауапты орган- ІСБ/АҚДБ 1, 3, 4, 5-міндеттерді іске асыруда жәрдем көрсететін болады.

Үшінші. Келесі маңызды қадам-үздік жобаларды іске асыруға қаржылық қолдау көрсету (6-міндетті орындау). Бұл бағытта екі мүмкіндік бар-мемлекеттік әлеуметтік тапсырыс арқылы (Егер жоба белгілі бір мемлекеттік органның, мысалы, әлеуметтік қорғау және жұмыспен қамту, мәдениет, дене шынықтыру және спорт, денсаулық сақтау және т.б. органдарының функционалы мен

құзыретіне нақты жазылса). Финалист-жобалар үшін жергілікті бюджетте тиісті қаржыландыру көлемі жоспарланғаны, сондай-ақ техникалық ерекшелік әзірленгені маңызды. Ең дұрысы, бұл үдеткіште таңдалған жобалар белгілі болған сәтте болуы керек, яғни ағымдағы қаржы жылында. Бұл ретте қаржы келесі жылға жоспарланатын болады. 2005 жылғы 12 сәуірдегі Қазақстан Республикасындағы мемлекеттік әлеуметтік тапсырыс, үкіметтік емес ұйымдарға арналған гранттар және сыйлықақылар туралы заңда көзделген мемлекеттік әлеуметтік тапсырысты қалыптастыру рәсімдерінің басынан бастап сақталуы маңызды. Атап айтқанда, бірінші кезеңде – жағдайды талдау үшін ақпарат жинау, сондай – ақ екінші кезеңде-жағдайды талдау, жобалардың бағыттары туралы деректер қазірдің өзінде талдау спектріне енуі керек. Үшінші кезеңде мемлекеттік әлеуметтік тапсырыс тақырыптары жоспарланады, ал төртінші кезеңде бюджеттік өтінімге енгізіледі.

Қаржыландырудың екінші нұсқасы – мемлекеттік гранттар. Ағымдағы жағдайларда гранттарды тек ұлттық оператор – АБҚО -ның өзі ғана бөледі. Бірақ жақын арада жергілікті гранттарды бөлу мүмкіндігі пайда болуы мүмкін. Бұл жағдайда тиісті лоттарды алдын ала жоспарлау және конкурстық құжаттаманы қалыптастыру маңызды. Егер, мысалы, 2021 жылы жергілікті гранттар пайда болмаса, онда жергілікті акселераторлар қолдайтын тақырыптар мен жобаларға гранттар бөлуді жоспарлай алатын АБҚО мен өзара іс-қимыл жасау қажет.

Заңнама талаптары тұрғысынан Акселераторға түскен жобалар тиісті қаржыландыруға ие болатынына кепілдік жоқ екені анық. Алайда, мұндай жобаларды ілгерілету үшін жағдай жасау қажет.

Қаржыландыруды тартудың қосымша нұсқасы – әлеуетті демеушілермен, қайырымдылықтармен, меценаттармен немесе инвесторлармен жұмыс (5-міндет). Бұл нұсқада жүз пайыздық кепілдіктер де жоқ, бірақ рәсімдер заңмен белгіленген мемлекеттік әлеуметтік тапсырыстар мен мемлекеттік гранттардан айырмашылығы, демеуші өз таңдауында тәуелсіз, ал үдеткіштің ұсынысы ол үшін жобаның сапалы жасалғанына және тиімді жүзеге асырылатынына кепілдік бола алады.

Қаржыландыруды тарту үшін барлық қол жетімді нұсқаларды пайдалану тәуекелдерді азайту және үдеткіш жобалардың тұрақтылығы үшін көбірек мүмкіндіктер жасау әдісі болып табылады.

Төртінші. Жобалық кеңселердің рөлі критерийлерге сәйкес келетін жобаларды АРО-ға бағыттау болады. Сондай-ақ ақпараттық қолдау көрсетуде (акселератордың болуы, оның мақсаттары, міндеттері, қызметтері және т.б. туралы). Бұдан басқа, ӨЖО жергілікті бизнеспен байланысы бар екенін ескере отырып, олар 4, 5-міндеттерді іске асыруда, яғни финалист-жобалар үшін қаржыландыруды тартуда да көмек көрсете алады.

Бесінші. «Урбанистика» тақырыбы ерекше назар аударуға тұрарлық. Бұл бір тұжырымдамамен біріктірілген тақырыптардың тұтас кешені. Урбанистика

өмір сүру үшін қолайлы, өмір сүру сапасының стандарттарына сәйкес келетін, адам құқықтарының бірқатар – әлеуметтік, экономикалық, мәдени, экологиялық және т. б. сақталуын қамтамасыз ететін қалалық ортаны дамытуды көздейді. Қазіргі заманғы қалалар, әсіресе облыс орталықтары мен Республикалық маңызы бар қалалар – бұл қоршаған ортаға да, адамға да (техногендік апаттардың қаупі, криминалдық жағдай, психологиялық әсер, әлеуметтік жанжалдар және т.б.) орасан зор жүктеме түсіретін елдің неғұрлым тығыз қоныстанған аумақтары. Сондықтан урбанистика, бір жағынан, өмір сүру сапасын жақсарту және қоғамдық кеңістікті жайластыру арқылы жұмыс істеуге мүмкіндік береді, екінші жағынан, жергілікті өзін – өзі басқару институтын дамытады, бұл азаматтардың өз елін, аумағын басқаруға қатысу үшін саяси құқықтарын жүзеге асыру. Урбанистика акселератор мен «Рухани жаңғыру» бағдарламасына қызығушылық тудыратын бірқатар тақырыптық бағыттарды қамтуы мүмкін, атап айтқанда:

- бірлесіп жобалау (тұрғындардың, мемлекеттік органдардың, бизнес қоғамдастықтардың, кәсіби қоғамдастықтардың күшімен аула және қоғамдық қалалық кеңістіктерді бірлесіп жобалау-сәулетшілер, дизайнерлер, волонтерлер және т. б.);

- бастамашылық бюджеттеу (азаматтарды жергілікті бюджетті жоспарлауға тарту, қалаларды қайта құру бойынша бастамаларды әзірлеу);

- қала ауқымында жасыл технологияларды дамыту (қалдықтарды бөлек кәдеге жарату, оларды қайта өңдеу, микро-өндірістерді, әлеуметтік кәсіпорындарды құру, экологиялық технологияларды енгізу);

- Достық, инклюзивті қалалық ортаны құру (қоғамдық және жеке инфрақұрылымның қолжетімділігі, қоғамдастықтың барлық мүшелерін оң қабылдау);

- жергілікті өзін-өзі басқаруды дамыту (қалалық қоғамдастықтармен жұмыс, көп пәтерлі тұрғын үйлерді/кондоминиумдарды басқару органдарымен жұмыс-пәтер иелерінің кооперативтері, мүлік иелерінің бірлестіктері, жай серіктестіктер).

Жергілікті өзін-өзі басқаруды, сондай-ақ оның жекелеген институттарын дамытудың маңыздылығын ел Президенті Қ. Қ. Тоқаев 01.09.2020 жылғы Қазақстан халқына Жолдауында ерекше атап өтті.

Қалалық даму саласындағы жобалар Азаматтық ресурстық орталықтардың миссияларына толық сәйкес келеді.

ҚОРЫТЫНДЫ

«Рухани жаңғыру» қазақстандық қоғамдық даму институты» КеАҚ 2020 жылы «Өзгерістердің саруарлары» жобасын іске асыруда, оның шеңберінде әлеуметтік жобалардың акселераторы құрылды. 120 жоба акселераторға қатысуға өтінім берді. Оның 39-ы акселерация алды кезеңінен өтті. Тек 20 жоба ғана акселерацияның толық бағдарламасынан өтті және 17 жоба Қазақстан өңірлерін масштабтауға дайын.

Әлеуметтік жобалар акселераторының негізгі мақсаты – «Рухани жаңғыру» бағдарламасы үшін жобалар портфелін құру. Бұрын жүргізілген талдау бағдарламаны іске асыру сәтінен бастап негізгі екпін «Ұлттық бірегейлікті сақтау» бағытын басым дамытуға бағытталғанын, бұл ретте басқа қағидаттарға сәйкес қолданыстағы жобалардың саны жеткіліксіз болғанын көрсетті. Сондықтан акселератор қоғамдық сананы жаңғыртудың қалған бес бағыты бойынша олқылықтардың орнын толтыруға, өзінің жобалық қызметі шеңберінде «Рухани жаңғырудың» барлық қағидаттарын тарататын және өзінің нысаналы аудиториясын кеңінен қамтуды қамтамасыз ететін көшбасшылар пулын біріктіруге арналған.

Өңірлерге әлеуметтік жобалар акселераторын масштабтау ӨЖО қызметкерлерінің біліктілігін арттыруды, оларды «Рухани жаңғыру» бағдарламасын іске асыруға халықты кеңінен тартуды қамтамасыз ететін қазіргі заманғы басқару технологиялары мен инновациялық тәсілдерге оқытуды қамтамасыз етеді. 2020 жылы акселератордың жұмысы Нұр-Сұлтан қаласында іске қосылды, бұл ретте өңірлік офистердің, Азаматтық бастамалар орталықтарының, жастар ресурстық орталықтарының қызметкерлерін оқыту жүргізілуде және оларға акселератордың жұмысы бойынша құжаттардың толық пакетін беруге болады. Акселераторды аймақтарға кеңейту үшін акселерация бағдарламасы, акселератордың сайты әзірленді, оның көмегімен көптеген процестер онлайн форматқа ауыстырылады, сондай-ақ әлеуметтік жобаларды қолдау платформасы әзірленді, оның негізінде жеке бағыттар бойынша экожүйе қалыптастырылып, әлеуметтік салаға ресурстар тартылады.

Әлеуметтік жобаларды акселерациялау кең таралмаған (бизнес-акселерациямен салыстырғанда), бірақ жалпы әлеуметтік-экономикалық даму үшін, сондай-ақ «Рухани жаңғыру» бағдарламасының қағидаттарын ілгерілету үшін маңызды. Сондай-ақ әрбір жеке алынған өңірде әлеуметтік жобаларды дамыту мен ілгерілетуге жәрдем көрсету маңызды. Бұл үшін өңірлерде барлық қажетті ресурстар бар: адами, техникалық, қаржылық. Мұндай жобаларды енгізудің әсері (жобалауға және орындауға мұқият қарау кезінде) шығындардан бірнеше есе асып кетуі мүмкін. Сондықтан ұсынылған модельді қарастырып, жергілікті деңгейде тиісті шешімдер қабылдау ұсынылады.

«Әлеуметтік жоба» терминінің анықтамасы

Дереккөздерге шолу «Әлеуметтік жоба», «Әлеуметтік кәсіпкерлік» терминдерінің анықтамасына кіретін келесі мағыналарды көрсетеді.

№	Дереккөздер	Мағыналары	Жобаларды саралау үшін ықтимал критерий
1	https://www.centreforsocialenterprise.com/what-is-social-enterprise/	<p>Компанияның коммерциялық немесе коммерциялық емес екендігіне қарамастан, оның әлеуметтік бағыты 2 көрсеткіш арқылы жүзеге асырылады:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ әлеуметтік, мәдени, не ұжымдық Экономикалық, не экологиялық нәтижелерге қол жеткізу; ▪ Кіріс пайда алу; <p>Бұл ретте ұйымның / жобаның миссиясы бастапқы болып табылады және кірістілік екінші реттік болып табылады ("біз миссияны немесе жоғары Тапсырыс идеясын жүзеге асыру үшін ақша табамыз).</p> <p>Сонымен қатар, компания немесе бизнес қағидаттары бойынша жұмыс істейтін кәсіпорын әлеуметтік жоба ретінде қарастырылуы мүмкін, бірақ артық пайданы әлеуметтік немесе экологиялық қажеттіліктерге бағыттайды.</p> <p>Әлеуметтік жобалардың тағы бір ерекшелігі-экономиканың негізгі секторларына қатысу мүмкіндігі шектеулі адамдарды оқыту немесе жұмысқа орналастыру.</p>	- Әлеуметтік әсер
2	https://www.investopedia.com/terms/s/social-entrepreneur.asp	<p>Әлеуметтік кәсіпкер қоғамдағы ұжымдық мәселелерді шешуге шақырады. Ол тәуекелдерді өз мойнына алады және өз күш-жігерін қоғамда оң өзгерістер тудыратын бастамаларға инвестициялайды.</p>	- Аз қамтылған топтардың мүдделеріне қызмет ету

		Әлеуметтік кәсіпкерлер халықтың аз қамтылған топтарының мүдделеріне қызмет етеді.	
3	https://www.managementstudyguide.com/social-entrepreneurship.htm	<p>Әлеуметтік жобалардың бағыты қаржылық капиталға карағанда әлеуметтік жобаларды құруға бағытталған.</p> <p>Әлеуметтік капитал ұғымы қоғамның әлауқаты үшін құндылықты құрудағы байланыстар / әлеуметтік желілердің маңыздылығын көрсетеді.</p> <p>Әдетте, әлеуметтік жобалардың идеялары инновациялық (инновациялық, рационализаторлық, тапқыр) сипатта болады.</p>	<p>- Әлеуметтік капиталды құру</p> <p>- Инновациялылық</p>
4	https://www.investopedia.com/terms/s/social-enterprise.asp	<p>Әлеуметтік жобалар жеке кәсіпкерлік пен еріктілер қозғалысының қиылысында пайда болады.</p> <p>Пайданы көбейту екінші ретті. Әлеуметтік жобалардың кірістілігі / өзін-өзі қамтамасыз етуі олардың тұрақты дамуы үшін ғана маңызды.</p>	- Еріктілерді тарту

Қосымша 2

**ӘЛЕУМЕТТІК ЖОБАЛАРДЫҢ АКСЕЛЕРАТОРЫ
КОНКУРСЫНЫҢ ЕРЕЖЕСІ**

I. Конкурстың жалпы ережелері

1. Бұл Ережеде «Өзгерістердің саруарлары» жобасы аясындағы Әлеуметтік жобалардың акселераторы (бұдан әрі – Акселератор) конкурсына қатысу мен өтінімдерді іріктеу тәртібі анықталған.

2. Конкурстың ұйымдастырушысы Қазақстан Республикасы Ақпарат және қоғамдық даму министрлігінің (бұдан әрі – АҚДМ) қолдауымен «Рухани жаңғыру» қазақстандық қоғамдық даму институты» КеАҚ (бұдан әрі – ҚҚДИ) болып табылады.

3. Конкурсты өткізу үшін ұйымдастырушылар конкурстық комиссияны құрады. Конкурстық комиссия құрамына АҚДМ, ҚҚДИ, Нұр-Сұлтан қ. «Рухани жаңғыру» өңірлік жобалық офисі, «Азаматтық бастамаларды қолдау орталығы»

КЕАҚ және ғылыми-сарапшылық, азаматтық қоғамдастық өкілдері кіреді.

4. Ұйымдастырушы комитет – ҚҚДИ «Рухани жаңғыру» орталығы.

5. Конкурстық іріктеуден өткен жобалар келесі мүмкіндіктер алады:

1) жобаның ақпараттық қолдауы,

2) қаржыландыру көздерін табуға көмектесу,

3) бизнес-жоспар құруға қолдау көрсету,

4) жаңа серіктестерді, профильді ұйымдарды іздеуге септігін тигізу.

6. Жобаларды акселерациялау бағдарламасына келесі енеді:

1) Акселератордағы жобаның мәртебесін анықтау және дамудың жеке траекториясын жасау үшін сарапшылармен сұхбат;

2) нұсқамалық оқыту дәрісі

3) жоба бағыты бойынша стратегиялық сессиялар, жобалардың кластерлерін құру;

4) жобалардың тұжырымдамасын, іске асыру жоспарларын, бизнес-модельдерін жасауға, жоба ішінде жаттықтырушылар дайындауға, оқыту модульдері мен әдістемелік материалдарды әзірлеуге көмектесу;

5) ресурстар мен қаржыландыруды тартуға, профильді ұйымдарды қосуға, серіктестермен келісімдер жасауға, ақпараттық қолдауға, жобаның өзін ақтауы мен ауқымды етуіне көмектесу;

6) жобаларды «Асар» алаңына, әлеуметтік жобалар конкурсына қатысуға дайындау, жобалық командалардың инвесторлармен және меценаттармен кездесулерін ұйымдастыру;

7) жобаларды өңірлерде ауқымды ету бойынша ықтимал серіктестермен, өңірлік жобалық офистермен келіссөздер жүргізуге көмектесу, жобаны өңірлерде іске қосуға қолдау көрсету;

8) Акселератордың нәтижесі бойынша 2020 жылғы қарашада өтетін қорытынды конференцияға қатысу.

II. Конкурса қатысу тәртібі

7. 2020 жылғы 15 қаңтар мен 28 ақпан аралығында өтетін конкурса қатысуға келесі бағыттар бойынша жобалар шақырылады:

1) Инклюзивті қоғамды дамыту (жетім және ата-анасының қарауынсыз қалған балаларды, қарт адамдарды, ерекше қажеттіліктері бар адамдарды, аз қамтамасыз етілген көпбалалы отбасыларды қолдау);

2) Бейресми білім беру шеңберінде өзекті құзіреттерді дамыту (қаржылық, құқықтық, медиалық, IT, сандық сауаттылық, ағылшын және мемлекеттік тілдерді меңгеру);

3) Ауылшаруашылық, өлкетанулық, біліми туризмді дамыту;

4) Мәдениет, өнер, спорт және халық шығармашылығы саласындағы жобаларды біріктіретін алаңдарды дамыту;

- 5) Халықтың экологиялық мәдениетін дамыту;
- 6) Жүйелік жобалық ойлауды дамыту, көшбасшылық әлеуетті нығайту.
8. Үкіметтік емес ұйымдар (ҮЕҰ), кәсіпкерлер, бастамашыл топтар Конкурстың қатысушысы бола алады.

9. Конкурсқа қатысу үшін 2020 жылғы 28 ақпан күнгі сағат 18:00-ге дейін (Нұр-Сұлтан қ. уақыты бойынша) <https://learnopen.kz/accelerator> сілтемесі бойынша тіркеуден өту және қосымшаға сәйкес қазақ/орыс тілдерінде өтінім беру қажет.

10. Тіркеуге қажетті құжаттар тізімі:

- 1) жобаның анкетасы;
- 2) өтінім берушінің түйіндемесі;
- 3) қысқаша мәлімет (ұйым бар болған жағдайда);
- 4) жоба туралы қысқа (10 слайдқа дейін) презентация (міндетті емес).

11. Акселераторға іріктеу кезінде мынадай өлшемдер ескеріледі:

- 1) жобалық құжаттар жақсы пысықталған;
- 2) жобаның пилоттық режимде іске асып жатқандығы;
- 3) жобалық команданың қажетті мамандармен жабдықталғандығы;
- 4) жобаның ауқымды етуге дайын болуы;
- 5) конкурсқа жобаның немесе пилоттық режимнің ерте кезеңінде іске асырылып жатқан жобаның идеясын ұсынған жағдайда, жобалық команда қатысушыларының бұрын осы салада іске асырған тәжірибесі ескеріледі.

III. Акселераторға қатысуға өтінімдерді іріктеу тәртібі

12. Өтінімдердің түсуі бойынша алдын ала іріктеу жүреді. Өтінімді ерте берген қатысушылардың конкурсқа тапсырған құжаттарын сарапшылармен өтетін алғашқы сұхбаттан кейін қайта пысықтау мүмкіндігі бар.

13. Қатысушылар, егер өтінімі қабылданған жағдайда оны тапсырғаннан кейінгі 7 күн ішінде сарапшылармен сұхбатқа шақырылады. Өтінім қабылданбаған жағдайда, қатысушылардың электрондық поштасына хабарлама жіберіледі.

14. Алдын ала іріктеуден өткен өтінімдерді қарауды конкурстық комиссия өтінімдерді қабылдау басталған күннен бастап 20 жұмыс күнінен кешіктірмей бастауы мүмкін. Конкурс комиссиясының қорытынды отырысы конкурс аяқталған күннен бастап 5 жұмыс күнінен кешіктірілмей өткізіледі.

15. Ұйымдастырушылардың Конкурсқа қатысушы кез келген өтінімді себебін түсіндірместен қабылдамай қою құқығы бар. Конкурстық комиссияның шешіміне түсініктеме берілмейді, конкурстың нәтижелері қайта қаралмайды және шағымдануға жатпайды.

16. Конкурс туралы қосымша ақпаратты мына телефондар бойынша алуға болады: 8 (7172) 27-81-34.

17. Осы Ереже 2020 жылдың 03 ақпанынан бастап жаңа редакцияда жазылған.

Жобаның анкетасы

№	Атауы	Ақпарат
1	Өтінім берушінің аты-жөні	
2	Өтінім берушінің телефоны	
3	Өтінім берушінің электрондық поштасы	
4	Ұйымның атауы (бар болса)	
5	Жобаның атауы	
6	Жобаның бағыты (түспен баяңыз)	Инклюзивті қоғамды дамыту Өзекті құзіреттерді дамыту (білім беру) Туризмді дамыту Art-ағандарды дамыту Экологиялық жобалар Жобалық ойлау мен кәсіпкерлікті дамыту
7	Жобаның мақсаты мен міндеттері	
8	Қысқаша сипаттама: жобаның идеясы, іске асырылу ұзақтығы, нәтижелері	
9	Жобаның өзектілігі	
10	Мақсатты аудитория	
11	Жобаның инновациялық құрамдас бөлігі	
12	Команданың негізгі қатысушылары: жобадағы рөлі, жұмыс тәжірибесі	
13	Қаржыландыру көздері, бизнес-моделінің болуы, жобаның тұрақтылығы	
14	Жобаның іске асырылу кезеңі (түспен бояңыз)	Идея Пилоттық режим Тұрақты іске асырылып жатыр Ауқымды етуге дайын (құжаттардың әдістемелік пакеті) ауқымды (өңірлердегі өкілдік)

15	Жоба қызметіне волонтерлердің қатысуы (түспен бояңыз)	Қатыспайды Арасында қатысады Үнемі қатысады
16	Жобаның серіктестері, олардың қатысу деңгейі	
17	Күтілетін әлеуметтік эффект	
18	Жобаны іске асыру барысында қандай проблемалар кездеседі?	
19	Акселератордан қандай қолдау күтесіз?	
20	Жобаның даму перспективасы (3 жылға дейін)	
21	Сайтқа сілтеме, әлеуметтік желілерге т.б. (бар болса)	
22	Қосымша ақпарат	

Қосымша 3

Алты бағыт аясында жобаларды жүйелі дамыту бойынша әдістемелік материалдар

Әдістемелік материалдар «Әлеуметтік жобалардың акселераторы» республикалық бастамасын жүзеге асыру барысында ҚҚДИ дайындалған және алты бағыт бойынша жобалардың акселерациясы мен жоба көшбасшыларына қолдау көрсетудің практикалық әдіс-тәсілдерін сипаттайды. Бұл әдістеме «Өзгерістердің саруарлары» жобасы: әлеуметтік жобалар акселерациясы, жобалық қызмет аясында «Рухани жаңғыру» басымдықтарын одан әрі жылжыту» негізгі әдістемелік материалдардың қосымшасы болып табылады.

Негізгі 6 бағыт қарастырылады:

1. Жобалық ойлау қабілеті мен кәсіпкерлікті дамыту
 2. Бейресми білім беруді дамыту
 3. Мәдениет, өнер және халық шығармашылығы саласындағы жобаларды біріктіретін алаңдарды дамыту
 4. Инклюзивті қоғамды дамыту
 5. Экологиялық мәдениетті дамыту
 6. Туризмді дамыту
- 1. Жобалық ойлау қабілеті мен кәсіпкерлікті дамыту**

Акселератор – бұл әлеуметтік жобалар мен бастамалардың құзыреті мен әдістемесінің орталығы, әлеуметтік кәсіпкерліктің жүйелі дамуының шарты.

Акселератордың маңызды міндеті - Қазақстанда әлеуметтік франчайзингтің дамуына жағдай жасай отырып, масштабтауға арналған жобаларды дайындау.

Акселерацияның негізгі тәжірибесі - сарапшылардың жобалық қолдауы - жобалық топтардың коучингі және тәлімгерлігі, стратегиялық және форсайт сессияларына қатысу, тұжырымдамалық және стратегиялық жобалық құжаттарды әзірлеу.

Жобалардың коучингі және тәлімгерлігі

Әлеуметтік жоба жетекшілері мен топтарының тәлімгерлігі және коучингі бойынша сарапшының тәжірибесі мен білімін берудің кем дегенде екі бағытты көздейді:

- жобаларды мамандандыру саласындағы тәжірибе

- басқару тәжірибесі (бизнес, жоба және ұйымды дамыту, көшбасшылық және басқару дағдылары)

Әлеуметтік жобаларды жеделдету келесі тиімді жобалық модельге негізделуі мүмкін:

Акселерация фокусы	Акселерация нәтижелері
Жобаны стратегиялық басқару	- Жобаны тиімді жүзеге асыру үшін стратегиялық жоспарлаудың негізгі элементтерін анықтаңыз
Жобаның бизнес-моделін жетілдіру	- Жобаның бизнес-моделінің элементтерін тұжырымдау / талдау - Ұйымның тұрақты дамуын қамтамасыз ету үшін бизнес-модельді оңтайландыру
Жоба тобын басқару	- Жоба тобының дамуындағы көшбасшының рөлін анықтаңыз - Көшбасшының даму жоспарын құрыңыз
Жоба тобы: рөлдер мен адамдар	- Ұйымның миссиясын ойдағыдай орындау үшін қажетті жоба тобындағы негізгі рөлдерді сипаттаңыз - Рөлдік күтулерді тұжырымдау және топ мүшелеріне жеткізу
Жоба командасының дамуы	- Жоба тобының жетілу деңгейін анықтаңыз - Команданы дамыту жоспарын құрыңыз
Жобаны ұйымдастыру процесін басқару	- Жобаның бизнес-процестерін сипаттаңыз - Өсу және жетілдіру үдерістерін анықтаңыз
Мәдениет: жобадағы құндылықтар мен ойын ережелері	- Ұйымның құндылықтарын анықтаңыз - Мәндерді ойынның ережелері мен ережелеріне қарай декодтаңыз - Мінез-құлықтарды / құзыреттерді басқару процестеріне қосыңыз
Жобадағы мотивацияны басқару	- Ұйымдағы ынталандыру принциптерін тұжырымдау

Сонымен қатар, әлеуметтік жобалардың бизнесін талдау және дамыту үшін Burke & Litwin зерттеулеріне негізделген тиімді ұйым үлгісін қолдануға болады.

Жобаны зерттеу және дамыту үшін сарапшылар жоба жетекшісімен сұхбат / сессия өткізу үшін келесі сауалнаманы қолдана алады:

Диагностикалық / дамытушы элементтер	Жобаның сипаттамалары
Миссия. - Біз неге өмір сүреміз? - Біздің жетістігіміз үшін не маңызды?	
Көзқарас. - Біз қайда қараймыз?	
Стратегия Миссия мен көзқарасқа қалай жетуді жоспарлап отырмыз?	
Бизнес-модель - Біз қалай ақша табамыз? - Табыстың құрылымы? - Шығындар құрылымы? - Маржиналдылықтың күтілетін деңгейі қандай?	
Құндылық - Клиенттің қанағаттандырылмаған қажеттіліктері / күтімдері қандай?	
Табысқа жетудің шарттары	

<ul style="list-style-type: none"> - Стратегияны сәтті жүзеге асыру үшін не қажет? (ресурстар, таланттар, капитал, технология) - Жоба тобының әлеуеті қандай? - Менің жеке әлеуетім қандай? 	
<p>Жоба менеджерінің үлесі</p> <ul style="list-style-type: none"> - Рөлге не көңіл бөлінеді? - Жауапкершіліктің негізгі бағыттары қандай? - Мақсат? - Жетістік критерийлері? - Табысты не болжайды? - Бизнес-модельмен қандай байланыс бар? - Мүдделі тараптың / акционерлердің күтуі? <p>Жарамдылық өлшемдері?</p>	
<p>Жоба тобындағы рөлі</p> <ul style="list-style-type: none"> - Мен команданың әр мүшесі үшін қандай құндылық жасаймын? - Менеджердің мықты жақтары - Командадан өтемақы талап ететін тараптар? - Рөлге деген уәж? - Команданы дамыту мотивациясы? - Ұжыммен бірге дамуға деген ынта? - Команданың жетілу деңгейі? - Команданы дамыту үшін не істеуге дайынсыз? 	

Келесі сауалнама команда мен жоба жетекшісімен бірге бизнес контекстін, мақсаттары мен тілектерін нақтылау және жеделдету жоспарын құру үшін пайдалануға арналған.

Диагностикалық / дамытушы элементтер	Жобаның сипаттамалары
<p>Миссия.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Біз не үшін құрылдық? - Біздің мүдделі тараптарымыз кімдер? - Біз мүдделі тараптардың үмітін қалай ақтаймыз? - Біз қандай құндылық жасаймыз? - Біздің жетістігіміз үшін не маңызды? 	
<p>Көзқарас.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Біз қайда қараймыз? - Егер миссия мықтылықпен орындалса, біздің жоба қандай болады? 	
<p>Стратегия</p>	

<ul style="list-style-type: none"> - Миссия мен көзқарасқа қалай жетуді жоспарлап отырмыз? - Біз қандай стратегиялық бағытты қалаймыз? (бағалық көшбасшылық, дифференциация, фокус) - Негізгі мақсаттар? - Негізгі факторлар? - Жетістікке жетудің негізгі кезеңдері қандай? - Біз қандай әсер алғымыз келеді? - Оны қалай өлшеуге болады? - Біз не істемейміз? 	
<p>Бизнес-модель</p> <ul style="list-style-type: none"> - Біз қалай ақша табамыз? - Өнеркәсіп қалай ақша табады? - Бәсекелестік деңгейі қандай? - Негізгі серіктестер кімдер? Біз қалай өзара әрекеттесеміз / ынтымақтастық жасаймыз? - Өзара тиімділік қандай? - Бизнес-модель қаншалықты тұрақты? - Бұл мүдделі тараптардың / акционерлердің мүдделеріне қаншалықты сәйкес келеді? - Компанияның таланты мен мәдениеті бизнес-модельдің жетістігіне қалай ықпал етеді? - Біз клиенттер үшін құндылықты қалай құрамыз? - Құндылықты қалыптастыру үшін қандай тәжірибе қажет? - Табыстың құрылымы? - Шығындар құрылымы? - Маржиналдылықтың күтілетін деңгейі қандай? 	
<p>Құндылық</p> <ul style="list-style-type: none"> - Клиенттің қанағаттандырылмаған қажеттіліктері / күтімдері қандай? - Біздің клиентіміз кім? - Біз өз қызметімізге сұранысты қалай құрамыз? (Мықты / тәжірибе деген не?) - Сұраныс пен ұсынысты қалай жоспарлаймыз? - Біз сұранысты қалай қанағаттандырамыз? - Біздің құндылығымыз қандай? Бізге арнайы жауап беру үшін біз клиенттермен не байланыстырамыз? Біздің ерекшелігіміз неде? - Біздің өнім қандай? - Мұны кім бағалайды? - Клиенттермен қалай байланыс орнатамыз? 	

- Клиенттермен қарым-қатынастың қандай деңгейі қажет?	
Табысқа жетудің шарттары - Стратегияны сәтті жүзеге асыру үшін не қажет? (ресурстар, таланттар, капитал, технология) - Команданың әлеуеті қандай? - Менің жеке әлеуетім қандай?	

Әлеуметтік жобаларға арналған коучинг мамандардың көшбасшылармен және олардың командаларымен өзара әрекеттесу форматы мен сипатын сипаттайды.

Сарапшылар көшбасшылармен өзара әрекеттесуді дамытудың келесі моделін қолдана алады:

G	Мақсат - нәтиже қандай?
Goal	Мақсатқа жетудің критерийлері қандай?
R	Шындық - біз нені көріп отырмыз?
Reality	Шындықтың қалағаннан айырмашылығы неде? Айырмашылықтың салдары қандай?
O	Мүмкіндіктер - қандай балама бар?
Options	Әрқайсысының «+» және «-» мәні қандай? Не істеу керек?
W	Әрекеттер - сіз не істейсіз?
Will	Сізді қол жеткізуге не итермелейді? Жетістіктерді қалай өлшеуге болады?

Коучинг пен тәлімгерлік сессиялары

Әлеуметтік жобаларды жеделдету шеңберінде сарапшылар бірінші аптадағы тапсырмаларды қою және жаттығулар әзірлеу кезінде ай сайынғы отырыстар / сессиялар форматын, ал айдың төртінші аптасында тапсырмаларды қорытындылау және орындалуын тексеру үшін қолдана алады.

Төменде командалар мен жоба жетекшілерінің ай сайынғы сессиясының бағдарламасы мен мазмұны көрсетілген.

1 сессия: «Жобаның стратегиялық басқаруы»

Сұрақтар	Білімдер	Дағдылар	Тапсырмалар
Стратегиялық басқарудың негізгі элементтері -Мүдделі тараптарды талдау -Мүдделі тараптардың үміттерін талдау	Миссия, Көзқарас, Стратегия, Стейкхолдерлер, Құндылық	Жобаның миссиясын, көзқарасын, стратегиясын тұжырымдау / нақтылау; Мүдделі	Жоба тұжырымдамасын қалыптастыру; Мүдделі тараптарды сипаттаңыз; жоба тудырған / мүдделі тараптардан алынған құнды білдіру

		тараптарды сипаттаңыз; Жоба құрған / мүдделі тараптардан алынған құнды анықтаңыз	
--	--	---	--

2 сессия: «Жобаның бизнес-моделін жетілдіру»

Сұрақтар	Білімдер	Дағдылар	Тапсырмалар
Біз / өндіріс қалай ақша табады? Негізгі серіктестер кімдер? Біз қалай әрекет етеміз? Өзара тиімділік дегеніміз не? Бизнес-модель қаншалықты тұрақты? Кірістер / шығыстар құрылымы? Маржиналдың күтілетін деңгейі қандай? Клиенттің қанағаттандырылмаған қажеттіліктері / үміттері қандай? Біздің клиентіміз кім? Біздің қызметтерімізге сұранысты қалай құрамыз? Сұраныс пен ұсынысты қалай жоспарлаймыз? Біз сұранысты қалай қанағаттандырамыз? Бізге арнайы жауап беру үшін біз клиенттермен не байланыстырамыз? Біздің өнім қандай? Біз клиенттермен қалай байланыс жасаймыз?	Бизнес-модель элементтері, Бәсекелестік артықшылығы, Жеңіске жету принципі, Құндылық ұсынысы, Маркетинг элементтері	Құндылықтар тізбегін талдаңыз; Клиенттерді сегменттеу; Бәсекелік артықшылықтар мен құндылық ұсыныстарын тұжырымдау; Клиенттердің қажеттіліктерін талдау; Қатынастардағы өзара тиімділікті анықтаңыз Команда ретінде өзара әрекеттесу	Клиенттердің қанағаттандырылмаған қажеттіліктерін / үміттерін тұжырымдау Біздің қызметтерімізге сұранысты қалай құратынымызды анықтаңыз Сұраныс пен ұсынысты қалай жоспарлап отырғанымызды анықтаңыз Анықтаңыз. біз сұранысты қалай қанағаттандырамыз

Клиенттермен қарым-қатынастың қандай деңгейі қажет?			
---	--	--	--

3-сессия: «Жоба командасын басқару»

Сұрақтар	Білім	Дағды	Тапсырмалар
Жоба жетекшісінің миссиясы қандай Командада сенімді қалай қалыптастыруға болады Өзіңіздің мотивацияңыз бен энергияңызды қалай басқаруға болады	Команда, Команданың даму деңгейлері, Сенім, Жоғары тиімділік принциптері	Өзінің өсу және даму саласындағы мықты жақтарын / нүктелерін айқындау Тиімділігі жоғары басшының дағдыларын қолдану Командада сенім қалыптастыру Өзінің дамуын басқару	Көшбасшылық дамудың жеке жоспарын құрыңыз

4-сессия: «Жоба командасы: рөлдер мен адамдар»

Сұрақтар	Білім	Дағды	Тапсырмалар
Тиімді өмір сүру үшін командада қандай рөлдер қажет? Жобаның сәтті өтуі үшін командадағы рөлдер қандай үлес қосады? Рөлдердің негізгі жауапкершілік саласы қандай?	Лауазымы / рөлі, Жауапкершіліктің функционалдық салалары, Лауазымның миссиясы, Лауазымды талдау, Процестерді талдау	Жоба командасындағы лауазымдарды / рөлдерді талдау және сипаттау Команда мүшелерін ынталандыру Командадағы рөлдердің ықтималдығын және тиімділігін басқару	Жоба командасындағы негізгі рөлдерді сипаттаңыз Команда мүшелеріне рөлдердің ықтималдығын қалыптастырыңыз және байланыс жасаңыз

5-сессия: «Жоба командасының дамуы»

Сұрақтар	Білім	Дағды	Тапсырмалар
Жобаның тиімділігі жоғары тобы дегеніміз не?	Команда және оның динамикасы,	Команданың жетілу деңгейін және оның мүмкіндіктерін	Жоба командасының жетілу деңгейін анықтаңыз

Жоба командасының жетілу деңгейі мен тиімділігін қалай айқындауға болады? «Армандағы команданы» қалай құруға болады?	Команданың жетілу және даму деңгейлері, Командалық рөлдер, Тиімді команда	талдау және бағалау Команданы дамыту процесін басқару Команданы ынталандыру және оның тиімділігіне әсер ету	Команданы дамыту жоспарын құрыңыз
--	---	---	-----------------------------------

6-сессия: «Жобаның ұйымдастыру процестерін басқару»

Сұрақтар	Білім	Дағды	Тапсырмалар
Жобада қандай бизнес-процестер бар? Жобадағы процестердің тиімділік деңгейі қандай?	Бизнес-процестер, Негізгі / көмекші процестер, Жауапкершілік матрицасы, Процестердің тиімділігі	Жобаның бизнес-процестерін сипаттау Процестердің тиімділігін талдау Бизнес-процестерді жақсарту. Команданы бірлескен жұмыс процестерін жақсартуға ынталандыру	Жобаның негізгі бизнес-процестерін сипаттаңыз Жауапкершілік матрицасын жасаңыз Өсу нүктелерін және процестерді жақсартуды айқындаңыз

7-сессия: «Мәдениет: жобадағы құндылықтар мен ойын қағидалары»

Сұрақтар	Білім	Дағды	Тапсырмалар
Жоба командасындағы «ойын қағидалары» қандай? Олар жобаның / команданың тиімділігіне қандай әсер етеді?	Құндылықтар, Құзыреттер, Құзыреттер бойынша басқару, Қызмет тиімділігін бағалау	Команда / жоба құндылықтарын айқындау Құзіреттілікке / мінез-құлыққа құндылықтарды декодтау («ойын қағидалары») / Өсіретін «ойын қағидаларымен» байланыс орнату Қабылданған қағидаларды басшылыққа ала	Ұйымның құндылықтарын айқындаңыз. Мінез-құлық пен ойын қағидаларындағы құндылықтарды декодтаңыз. Мінез-құлықты / құзыреттілікті басқару процестеріне интеграциялаңыз

		отырып, тиімділікті басқару	
--	--	-----------------------------------	--

8-сессия: «Жобадағы мотивацияны басқару»

Сұрақтар	Білім	Дағды	Тапсырма
Менің команدامды не ынталандырады? Команданы қалай тиімді басқаруға болады?	Мотивация, Ішкі және сыртқы мотивация, Материалдық және эмоционалды сыйақы, Қызметкерлерді тарту, Тұтас тұлғапарадигмасы	Мотивацияның «дұрыс» тұтқаларын анықтаңыз Команданың мотивациясы мен үміттерін басқару Әр түрлі әдістерді пайдалана отырып, команданы ынталандыру және шабыттандыру	Жобаны ұйымдастыруда ынталандыру принциптерін қалыптастырыңыз

Әлеуметтік кәсіпкерлікті дамытудың маңызды аспектісі әлеуметтік жобаларды қолдау платформасының және бизнеске адалдық жүйесінің жұмысын ұйымдастыру болып табылады.

Акселератордың жұмысы шеңберінде 2020 жылы платформаның ІТ құрауышы әзірленіп, «Өзгерістердің саруарлары» қорытынды форумында платформаны тестілік режимде іске қосты.

Форумның мақсаты әлеуметтік жобалар акселераторы жұмысының қорытындыларын шығару, сабақтастықты қамтамасыз ету және акселератордың экожүйесін кеңейту, оның жұмысына жаңа қатысушыларды қосу болып табылады.

Міндеттері:

1. халықты «Рухани жаңғыру» бағдарламасы шеңберінде әлеуметтік жобалар акселераторының жұмысы туралы ақпараттандыру, жыл қорытындысын шығару.

2. «SOCIAL LIFT» платформасының жұмысын іске қосу, әлеуметтік жобалардан LIFT-Market-ке ұсыныстар пакетін қалыптастыру, жобаларды ақпараттық қолдау.

3. «SOCIAL LIFT» платформасы бизнес-серіктестерінің пулын қалыптастыру.

4. Өңірлік азаматтық орталықтардың, РПО платформаларын және үздік әлеуметтік жобаларды жұмысқа қосу.

5. Әлеуметтік жобалар қызметі шеңберіндеі «Рухани жаңғыру» принциптерін ілгерілету.

6. Мемлекеттік органдарды «Өзгерістердің саруарлары» әлеуметтік жобалар акселераторының және әлеуметтік жобаларды қолдау платформасының және «SOCIAL LIFT» бизнеске адалдық жүйесінің жұмысымен таныстыру.

Форумға акселерациядан өткен жобалар, акселератор сарапшылары, өңірлер ұсынған әлеуметтік жобалар, «Рухани жаңғыру» өңірлік жобалық кеңселері, азаматтық бастамалар орталықтары, жастар ресурстық орталықтары, бизнес өкілдері, мемлекеттік органдардың өкілдері қатысады.

Форумға қатысатын әлеуметтік жобалар LIFT-market қалыптастырады-олар өздерінің «SOCIAL LIFT» платформасының веб-сайтында «LIFTCOIN» ұпайлары үшін берілетін тауарларының немесе көрсетілетін қызметтерінің белгілі бір көлемін ұсынады.

2. Бейресми білім беруді дамыту

Білім беру жүйесі бүкіл әлемде дағдарысты бастан кешуде, барлығы реформалар туралы ғана емес, таяу жылдардағы осы саланың өзгеруі туралы айтады. Болжау және форсайт саласындағы сарапшылар таяу болашақта сұранысқа ие болатын жаңа білім классикалық жүйеден емес, әлеуметтік шығармашылықтың нәтижесі болатынына сенімді. Біз білім беру үздіксіз болатын және әркім өзінің жеке білім беру траекториясын құратын әлемге қарай жылдам жылжып келеміз. Бұл қазіргіден мүлдем өзгеше түбегейлі өзгеше парадигма. Пандемия барлық қызмет салаларының онлан форматқа көшуін жеделдетті. Аталған тренд әртүрлі субъектілер үшін елеулі тәуекелдермен қатар жаңа мүмкіндіктер беруде. Бір жағынан, Қазақстан азаматтарында шетелде онлайн оқуға көбірек мүмкіндіктер пайда болды, бұл тек жоғары білімге ғана емес, орта білімге де қатысты. Мәселе тек интернетке қол жетімділікте, қажетті гаджеттердің болуы және оқыту еліне байланысты ағылшын, орыс, қытай тілдерін білуде. Әрине, оқу ақысын төлеуге қаржылай мүмкіндігі болуы қажет. Қала халқының айтарлықтай бөлігі үшін бұл қолжетімді болса, интернетке қолжетімділіктің нашарлығына немесе оның болмауына байланысты табысы аз және ауыл халқы бұл мүмкіндіктен айырылған. Халықты табыс және білім деңгейі бойынша бөлу тренді бүкіл әлемде өсуде және Қазақстан үшін де бұл қауіп ең маңыздыларының біріне айналууда.

Бұл ретте білім беру ұйымдарының көпшілігі шетелде онлайн оқытуды таңдаған өз оқушылары мен студенттерінің едәуір бөлігін жоғалтып алуы мүмкін, бұл жұмыссыз қалатын мұғалімдер мен оқытушылар үшін елеулі тәуекелге айналады. Форсайттық зерттеулер көрсеткендей, болашақта білім беру жүйесінде мұндай дағдарыс болады, бұдан алдағы жылдары өтуімізге тура келеді.

- «Рим клубының» баяндамасында болашаққа қатысты сауаттылықты қалыптастыратын инновациялық білім берудің негізгі аспектілері көрсетілген. Инновациялық білім беру:

- «Байланыстылыққа» негізделу – тиімді өзара іс-қимылды қалыптастыру оқытудың мәні болды және болады да. Білім беру мен дамыту топтарда

мүмкіндігінше тиімді жүзеге асырылады – командалық жұмыс пен экожүйені қалыптастырудың маңыздылығы едәуір артады.

Құндылық сипатына ие, әмбебап құндылықтарға және мәдени айырмашылықтарды құрметтеуге негізделген.

- Тұрақтылыққа назар аудару – тұрақты өсу емес, тұрақты даму өзекті. Экология, жүйелердің өзара байланысы және тұрақты даму туралы білімнің көп бөлігі жақында пайда болды және әлі де жалпы мәдени базаның бөлігі бола алмады.

- Аналитикалық ойлаумен шектелмей, интегралды ойлауды дамыту.

- Мазмұнның плюрализмінен бастау. Инклюзивті білім беруде білімнің бір формалары басқаларын толықтырады және оларды жоққа шығармайды және қабылдамайды.

- Белгісіздік жағдайында адаптивті ойлау қабілетін дамыту. Шындықпен байланыс орнатып, өзін және диалог бойынша әріптестерін жақсы сезінуді үйреніп, адам қоршаған ортаның қажеттіліктерін сезінуді үйреніп қана қоймай, ол дағдыларды тез дамыту дағдысына ие болады

Сонымен, тез бейімделу, командада жұмыс істеу қабілеті, LQ, дағдылардың тез дамуы, жақсы денсаулық – осы аспектілердің барлығы классикалық білім беру жүйесінде негізгі орынға ие емес. Батыстық стандарт бойынша оқытатын элиталық мектептер желісі де ағымдағы кезеңнің барлық міндеттерін шешпейді, бірақ олардағы оқыту сапасы жалпы білім беретін мектептерге қарағанда біршама жоғары. Бұл ретте элиталық мектептердің түлектері бірінші кезекте шетелде оқуды мақсат тұтады және көбінесе оқудан кейін де сол жерде қалуды жоспарлайды.

Бүгінгі таңда бәсекеге қабілетті болу үшін қажетті тәжірибе мен дағдыларды көбінесе жылдам өзгере алатын және қазіргі өзекті білім мен құзыреттіліктерді тарататын бейресми және қосымша білім берудің әртүрлі жобаларынан алады. Адамдар, ең алдымен, жоғары деңгейлі сарапшылардан үйренуге және олардың тәжірибесін меңгеруге тырысады. Авторлық мектептер сұранысқа ие бола бастайды, олардың айналасында әлеуметтік шығармашылық үшін жағдайлар жасалады, ал классикалық білім мен диплом алу мәселелері екінші кезекке қалады.

Акселератор – білім беру саласындағы әлеуметтік инновацияларды іздеуге және қолдауға, олардың тұрақты дамуы және экожүйенің басқа қатысушыларымен тиімді өзара іс-қимылы үшін жағдай жасауға арналған шығармашылық эксперименттік алаң.

Қолданыстағы білім беру жүйесінің әлеуетін және бейресми білім беру саласындағы инновациялық білім беру жобаларын біріктіруді, нысаналы аудиторияны кеңінен қамтуды қамтамасыз ететін білім беру кластерлерін дамыту үшін жағдай жасауды қамтамасыз ету маңызды.

Таңдалған салада өз тәжірибесімен бөлісуге, өз мектептерін, авторлық бағыттарын құруға дайын деңгейге дейін өз кәсібiлiгiнде өскен адамдар көп емес, дәл осындай көшбасшылар мен олардың жобалары үшін жобаның әлеуетін масштабтауға, ықтимал әлеуметтік франшизаға дейін арттыру үшін акселерация бағдарламасы әзірленді. Мемлекеттік органдарды әкімшілік және ақпараттық қолдау әлеуметтік шығармашылық пен қоғамдық сананы жаңғыртуға ауқымды нысаналы аудиторияны тарта отырып, жобалар айналасындағы кластерлерді дамытуға көмектеседі және қозғалыстарды қалыптастыруға мүмкіндік береді.

Халықты кеңінен тарта отырып, қозғалысты қалыптастырудың тағы бір шарты тәлімгерлік, кейде волонтерлік қатысу элементтері бар, барлық ниет білдірушілердің барынша кіруін қамтамасыз ететін және бір деңгейден екінші деңгейге ауысудың нақты түсінікті шарттары бар форматтармен жобалардың желілік каскадты құрылымы болып табылады. Төңірегінде қозғалыс қалыптасатын идеологтар, жоғары деңгейлі сарапшылар болған кезде тағы үш шарт орындалуы керек:

- қатысушылардың кең ауқымы үшін осы бағыттың өзектілігі мен қажеттілігі;
- ұйым-қозғалысты қалыптастыруды басқаратын кәсіби мамандар, бизнес-модель (қозғалыс өздігінен қалыптаспайды);
- кластерді қалыптастыру – таңдалған салада әрекет ететін стейкхолдерлермен әріптестік қатынастарды құру.

«Open English» жобасы волонтерлік қозғалысты нөлден бастап және мемлекеттік немесе өзге де қаржыландырусыз дамытудың үлгісі болды – волонтерлердің жоғары сынып оқушыларын ағылшын тіліне оқытуы, ол да акселерация бағдарламасынан өтті және Нұр-Сұлтанда негізделі отырып, қазір Қазақстанның өңірлеріне таралуда.

Жоба білім беру саласындағы әлеуметтік инновация болып табылады және қазіргі білім беру жүйесі шешпейтін міндеттерді шешуге көмектеседі.

«Open English» жобасы оқыту процесінде мектеп оқушылары да, волонтерлер де бүгінде кез келген салада тиімді қызмет ету үшін қажетті құзыреттерді игерген кездегі инновациялық тәсілдің мысалы болып табылады. Волонтерлер оқытуды өнер ретінде меңгереді, оқыту бағдарламаларында пайдаланылатын инновациялық тәсілдер, жыл бойы ағылшын тілін меңгеруге және IELTS 5.0 - 6.0 балмен тапсыруға дайындалуға мүмкіндік береді, бұл әлемнің кез келген университетіне түсу үшін қажет. Орта мектептердің ағылшын тілі оқытушыларына арналған біліктілікті арттыру курстары әзірленді. Жоба бағыттарының бірі – ағылшын тілінде сабақ өткізу үшін нақты ғылым мұғалімдерін даярлау.

«Open English» жобасының мысалында біз тиімді бизнес-модельді қамтитын және жобаға нысаналы аудиторияны кеңінен тартуды қамтамасыз ете отырып, сырттан қаржыландыруды тартпай, әлеуметтік кәсіпкерлік субъектісі

ретінде дамуға мүмкіндік беретін оқыту процесі мен менеджменттің желілік каскадты ұйымын қарастырамыз.

Желілік каскадты жүйе мектеп оқушыларын кеңінен қамтуға мүмкіндік береді, онда волонтерлер қарқынды тренингтен өтіп, жоба жетекшілерінің қолдауымен сабақ беруге барады. Жетекшілердің жұмысын үйлестіруші басқарады, ал менеджер үйлестірушілердің тиімді жұмысы үшін барлық ұйымдастырушылық мәселелерді шешеді. Осылайша, ұйымдық құрылымда 4 деңгей жұмыс істейді – волонтер, жетекші, үйлестіруші, менеджер, әрбір жаңа деңгейге көшу менеджментке де, қажетті құзыреттерге де қосымша қарқынды оқытумен қатар жүреді. Оқудан кейін волонтерлер жетекшілердің басшылығымен оқыту тәжірибесінен өтеді, ал жетекшілер, үйлестірушілер мен менеджерлер жобада жалақы алады, бұл ретте олар оқуын және біліктілігін арттыруды жалғастыра береді. Волонтерлердің жобаға қатысуы оқу үшін өте қолжетімді баға жасауға мүмкіндік береді – аптасына 4 сағат оқу кезінде айына 6000 теңге. Сонымен қатар, аз қамтылған отбасылардан шыққан оқушылар үшін квота – тегін орындар бар. Мұндай бизнес-модель жобаның тұрақты дамуына және нысаналы аудиторияның кеңінен қамтылуын қамтамасыз етуге мүмкіндік береді, ал басқарудың желілік моделі жоғары деңгейдегі сарапшы тарататын білімдер мен құзыреттерді жобаның жетекшілері мен волонтер-оқытушылары жаңғыртып, түпкі нәтижені – оқушылардың қазақстандық және шетелдік жетекші жоғары оқу орындарына түсу үшін қажетті халықаралық емтихандар тапсыруын қамтамасыз ете отырып, оқыту процесінің сапасын бақылауды қамтамасыз етеді.

Жоба ынтымақтастық туралы меморандумдарға қол қойылатын мектептермен және жоғары оқу орындарымен ынтымақтастық кезінде тиімді дамуда, әкімдіктің Білім басқармасы әкімшілік және ақпараттық қолдау көрсетеді.

Ағылшын тілі – бұл тек бірінші бағыты, оқыту желілік каскадты модельді пайдалана отырып, жүреді. Осылайша қазақ тілін оқытуға, IT, құқықтық, психологиялық сауаттылықты арттыруға, кез келген өзекті құзыреттерді дамытуға және ең жоғары деңгейдегі сарапшылардың тәжірибесін таратуға болады, мұны классикалық білім беру жүйесі арқылы жылдам жасау мүмкін емес. Бұл ретте мұндай желілік жобалар қолданыстағы кластерге ендіріледі, мектептермен және ЖОО-мен ынтымақтасады және барлық мүдделі тараптардың өзара іс-қимылының синергетикалық әсерін қамтамасыз етеді.

Әлеуметтік жобалар акселераторының міндеті көшбасшылық әлеуеті жоғары және таңдалған салада авторлық инновациялық тәжірибесі бар командаларға көмектесу, мақсатты аудиторияны кеңінен қамтуды қамтамасыз ете отырып, жоба ішінде жаңа мамандарды оқытудың осындай желілік модельдерін құру.

Жобалар ішінде осындай желілік модельдерді құру бойынша мамандар сұранысқа ие бола бастады, бұл болашақтағы мамандықтардың бірі – қоғамда

өзін-өзі ұйымдастыру процестерін басқара алатын, мотивациямен жаңа деңгейде жұмыс істейтін адамдар, өйткені көлденең байланыстар шешуші болады, ал процесті директивті вертикалды басқару артта қалады. Мұндай мамандар мотивациялық тренерлер мен тиімді оқытушылардың құзыреттеріне ие болуы керек, олар үздіксіз білім беру және өзекті құзіреттіліктерді тарату форматтарының бірі ретінде жобалық қызмет арқылы білім беру процесін қамтамасыз етеді. Форсайттық зерттеулер көрсеткендей, жақын арада мұғалім мамандығы қатты өзгеріске ұшырайды - тиімді оқыта білу өте үлкен сұранысқа ие болады және негізгі білім беру барысында барлығы дерлік игеретін дағды болады. «Өзің үйренсең – басқаны үйрет» принципі жеке траекториялар арқылы үздіксіз білім беру парадигмасының негізі болады.

Сонымен, басқару және оқыту процестерінің желілік каскадты құрылымы бар жобалардың тұрақты дамуы келесі мәселелерді шешкен кезде қамтамасыз етіледі:

1. Әрбір деңгейде өзекті құзыреттіліктерді қарқынды оқыту, ол үшін мыналарды қамтамасыз ету қажет:

- жоғары деңгейлі сарапшыларды біріктіру, кластердің идеологиялық өзегін қалыптастыру;

- өзекті құзыреттер бойынша қарқынды инновациялық курстар әзірлеу;

- әдістемелік және нормативтік-құқықтық қамтамасыз ету.

2. Өзіне мыналарды қамтитын менеджменттің тиімді моделі:

- жоба ішінде желілік каскадты құру, бір деңгейден екінші деңгейге ауысудың нақты шарттары, мотивацияның құрылған жүйесі, мансаптық өсу мүмкіндігі;

- қатысушылардың бірінші деңгейде кеңінен кіруін, жоба ішіндегі тәлімгерлік пен сабақтастықты қамтамасыз ететін волонтерлердің (тағылымдамадан өтушілердің, практиканттардың) қатысуы;

- икемді басқару, тұрақты даму және жаңа өзекті ұсыныстар мен білім беру модульдерін енгізу;

- жобаның тұрақты дамуын қамтамасыз ететін тиімді бизнес-модель.

3. Жұмыс істеп тұрған институттарды, инфрақұрылымды қосу, кластерді қалыптастыру:

- таңдалған саланың барлық жұмыс істеп тұрған институттарын үйлестіру және өзара тиімді ынтымақтастық;

- таңдалған саланы функционалды талдау, артта қалған функцияларды белсендіру;

- ресурстар мен инфрақұрылымды пайдалануды оңтайландыру.

3. Мәдениет, өнер және халық шығармашылығы саласындағы жобаларды біріктіретін алаңдарды дамыту

Мәдениет және өнер саласындағы әлеуметтік жобаларды акселерациялау «Рухани жаңғыру» бағдарламасының өзімен өзектендірілді. Пандемиямен

байланысты дағдарысқа орай мәдениет пен өнер саласындағы жобаларды қолдаудың маңыздылығы артты. Акселератор мәдениет пен өнер саласындағы әлеуметтік инновацияларды іздестіруге және қолдауға, олардың тұрақты дамуы және экожүйенің басқа қатысушыларымен тиімді өзара іс-қимыл жасауы үшін жағдай жасауға арналған шығармашылық эксперименттік алаң ретінде қарастырылады.

Акселератордың алдында мәдениет және өнер саласындағы жобалар негізінде экожүйе құру, ресурстық орталықтар, шығармашылық шеберханалар, арт-студиялар ашуға ықпал ету міндеті тұр, олардың негізінде шығармашылықтың әртүрлі бағыттары бойынша қауымдастықтар дамып, кеңейе алады. Мақсатты аудиторияны кеңінен қамтуды қамтамасыз ететін онлайн форматтарын дамыту үшін жағдай жасау бүгінгі күні де алғашқы міндеттердің бірі.

Көбінесе халықтың белсенділігіне негізделетін маңызды шарт - бұл шығармашылық белсенділікті дамытуға, жеке дамуға ықпал ететін жобаларға халықты тартуға, әр түрлі қызмет салаларында жаңа көшбасшыларды қалыптастыруға ықпал ететін қолжетімді және заманауи үшінші орындардың, шығармашылық кеңістіктердің, ресурстық орталықтардың бар болуы болып табылады.

Пандемиямен байланысты карантин кезеңі ең алдымен халықтың шығармашылық бөлігіне, сол арқылы өз жобаларын дамыта отырып, осы үшінші орындарды құрған көшбасшыларға соққы берді. Бұл шығармашылық студиялар - би, музыка, өнер, театр, спорт секциялары, түрлі бағыттағы клубтар, бейресми білім беру орталықтары. Олар қазіргі уақытта әрең күн көріп жүрген, жалға алу ақысын қиналып жабатын әлеуметтік шығармашылық субъектілері, көбінесе олар одан ақша таппай, шығармашылық қызметіне инвестиция ретінде оны өз есебінен жабады. Карантин кезеңі мұндай орталықтардың одан әрі дамуына мүмкіндік бермейді, тек ең батыл адамдар ғана мемлекеттен ешқандай қолдау алмастан, өз қызметінің негізі болған үй-жайларды жалға алуға ақша іздеуді жалғастыруда. Осындай шығармашылық және спорттық ұжымдар үшін үй-жайларды қолжетімді ете отырып, шын мәнінде қоғамдық сананы жаңғырту үшін жұмыс істейтін осы саладағы әлеуметтік кәсіпкерлікті дамытуға жағдай жасауға болады. Үй-жайлар мәселесін шешіп, жеңілдетілген салық режимін қамтамасыз ете отырып, мемлекет халықтың шығармашылық және кәсіпкерлік белсенділігінің өсуіне, жаңа жұмыс орындарын құруға, қайта құруға мүмкіндік алады, бұл барлық мемлекеттер дайындалып жатқан трансформация кезеңінде болатын жұмыссыздыққа байланысты өте маңызды.

2020 жылдың басынан бері жұмыс істеп тұрған әлеуметтік жобалар акселераторына 120 жоба өтінім берді. Іріктеудің және сарапшылармен жұмыс істеудің бірнеше сатысынан өткен соң, Қазақстанның басқа өңірлеріне масштабтау үшін 20 жоба іріктелді. Көшбасшылардың әрқайсысы жобаның

энтузиасты және идеологы, өз саласындағы гуру. Жобалардың әрқайсысы өз бағытында әлеуметтік шығармашылықтың орталығына айналды және белгілі бір жағдайлар жасау кезінде өз қызметінің шекарасын кеңейтуге, жобаға мақсатты аудиторияны кеңінен тартуды қамтамасыз етуге, өз саласында жаңа көшбасшыларды қалыптастыруға және тәрбиелеуге дайын.

Мұндай жобалардың айналасында әлеуметтік шығармашылық кеңістігін кеңейте отырып, жобалардың тұрақты дамуына мүмкіндік беретін кластерлер қалыптастыруға болады және қажет.

«Ozgeerіc» заманауи өнер кеңістігі» жобасы кластерді қалыптастырушы жоба болып табылады және қазірдің өзінде шығармашыл жастар, әртүрлі бағыттағы заманауи өнер жобалары үшін акселератор рөлін атқарады. Ол медиа-менеджерлерді, режиссерлерді, журналистерді, мультипликаторларды, музыканттарды, ғалым жазушыларды, жоғары кәсіби деңгейдегі суретшілерді біріктіреді. Жоба командасы мәдениетті келесі бағыттар бойынша дамытады:

- ÓzgeMusic
- ÓzgeKino
- ÓzgeTeatr
- ÓzgeaÁdebiet
- ÓzgeKorme
- ÓzgeDuken
- ÓzgeBilim
- ÓzgeMedia
- ÓzgeDemalys

Төмендегі сала бойынша дәстүрлі немесе тұрақты сипатқа ие жобалар мен іс-шаралар басталады:

- Amen Animation Film Festival – Отандық анимацияның алғашқы кинофестивалі.

- Jangyryq LIVE by – LIVE концерттерін, онлайн радионы, Jangyryq Fest заманауи музыка фестивалін қамтитын музыкалық авторлардың жобасы.

- Ozgebilim academy – білім беру платформасы, шығармашылық шеберханалар.

- Лаборатория StarTDrama – тәуелсіз театр.

- Kundelik by OzgeTeatr – онлайн театр.

Жобаның міндеті – заманауи өнерді ерекше түрде («Ozge») ұсыну және оқыту. Осылайша, қоғам өзінің шығармашылық әлеуетін ашып, отандық заманауи өнердің дамуына атсалысады. «OzgeEpic» жобасы пилоттық режимде Алматы қаласында 2019 жылы басталды. Тәжірибе жинақтап, бағыттарды анықтай отырып, жоба командасы елордада осы мәдени кеңістікті ашуға шешім қабылдады. Мұндай кеңістіктің өзектілігі, динамикасы мен икемділігіндегі артықшылығы, іс-шараға байланысты. Ол концерт немесе көрме залы, бейне және дыбыстық жазба студиясы, қазіргі заманғы өнердің шығармашылық алаңы бола

алады. Мұндай шығармашылық, инновациялық, авангардтық аспект алаңды қазіргі театрлардан, кинолардан, мұражайлардан, Өнер Академиясынан ерекшелендіреді, олар өздерінің академиялық сипатына байланысты форматы мен қызметінде жиі консервативті болады.

Жобаның көшбасшысы және идеялық шабытшысы – музыкант, әндердің авторы және орындаушысы, «Кино және ТВ» мамандығы бойынша ғылым магистрі, «Balapan» телеарнасының директоры Мақпал Жұмабай. Бірнеше шығармашылық бағыттар мен мамандарды, ең жоғары дәрежелі суретшілерді біріктіретін осындай заманауи өнер алаңын құру іс-шараларды өткізуге және халықаралық стандарттар деңгейінде өнімдер жасауға, қазіргі қазақ өнерін халықаралық аренада ілгерілетуге мүмкіндік береді.

Акселерациялау жобасының процесінде келесі міндеттер шешілді:

1. Өңірлерде масштабтау процесін тиімді іске қосуға мүмкіндік беретін жобаның толық және түсінікті Start-book әзірленді.

2. Жобаны өңірлерде іске қосу мен оның жұмыс істеуінің барлық процесі бойынша стандарттардың толық пакеті дайындалды, онда тиісті үлгілер, бланкілер, нұсқаулықтар келтірілген.

3. Білім беру модулі жасалып, өнер саласындағы білім беру платформасы іске қосылды.

4. Жоба командасы жобалық менеджмент, нәтижелердің тұрақтылығын қамтамасыз ету, стейкхолдерлермен өзара қарым-қатынас құру мәселелері бойынша жүйелі білім мен дағдылар алды.

5. Жоба кураторлары тренерлер тренингінде оқытылды, бұл оларға жобаны кеңейту кезінде жаңа мамандарды тиімді дайындауға мүмкіндік береді.

6. Волонтерлер базасы құрылды және олармен өзара іс-қимыл жүйесі дайындалды.

7. Білім беру саласында клиенттермен жұмыс істеу үшін CRM-жүйесі әзірленген.

Осылайша, акселератор сарапшылары жобаны өз қызметін кеңейтуге, даму стратегиясын ойластыруға көмектесті. Бірақ орталық мемлекеттік және жергілікті атқарушы органдардың қолдауынсыз, жоба командасы шығармашылық дамудан гөрі техникалық және материалдық мәселелерді шешу туралы көбірек ойлануға мәжбүр болады.

Мәдениет және өнер саласында іс – шаралар өткізу үшін қолжетімді алаңдар құру – әртүрлі бағыттағы клубтық қозғалыстарды дамыту үшін негізгі міндет.

4. Инклюзивті қоғамды дамыту

1. Қазақстанның барлық аймақтары үшін өзекті бағыт инклюзивті қоғам мен дүниетанымды қалыптастыру болып табылады. Әсіресе мұнда әлеуметтік шығармашылық белсенді дамып келеді және осы саладағы барлық қатысушыларды үйлестіру маңызды. Акселератор инклюзия саласындағы

әлеуметтік инновацияларды іздеу және қолдау, олардың тұрақты дамуы және экожүйенің басқа қатысушыларымен тиімді өзара іс-қимылына жағдай жасау үшін шығармашылық эксперименттік алаңға айналады. Форсайттық зерттеулер инклюзия саласы алдағы жылдары әлемдік дағдарысқа және халықтың барлық санаттарын жаппай қайта бейіндеуге байланысты кеңейетінін көрсетті. Әлеуметтік салада жаңа мамандықтар пайда болады және адамның қатысуы сұранысқа ие болады, ол санға аударылмайды және автоматтандырылмайды. Осыған байланысты Азаматтық бастамалар орталықтарын дамыту өзекті болып табылады. Олардың негізінде әлеуметтік жобалар акселераторлары жұмыс істей алады және инклюзивті саланың барлық қатысушыларын үйлестіру міндетке айналады.

Азаматтық орталық келесі функцияларды орындайды:

1. Азаматтық бастамаларды дамыту, халықтың азаматтық белсенділігін арттыру және азаматтық қоғам институттарының орнықты дамуына ықпал ететін ортаны қалыптастыру саласында, жеке және заңды тұлғалар үшін ресурстар мен көрсетілетін қызметтердің алуан түрлерін ұсынатын коммерциялық емес ұйымның базасында жұмыс істейтін көп бейінді сервистік қызмет.

2. Азаматтық бастамаларды дамытуда шетелдік тәжірибелердің үздігін ескере отырып, осы саладағы ахуалды тұрақты кешенді талдау негізінде Қазақстанда азаматтық бастамаларды және үкіметтік емес ұйымдарды қолдау және дамыту инфрақұрылымын құру бойынша іс-қимылдарды жүйелеуге арналған өңірлік сараптама алаңы болады.

Қазір Қазақстанда Азаматтық бастамалар орталықтарының желісі даму үстінде, бірақ қазіргі кезеңде олардың әлеуеті жергілікті қоғамдастықтардың өзін-өзі ұйымдастыруын үйлестіру міндетін нақты орындау және қажет болған жағдайда жедел ден қою штабы болу үшін жеткіліксіз. Алайда акселератор сияқты форматты енгізу осындай орталықтардың сарапшылық және әдістемелік әлеуетін арттыруға мүмкіндік береді. Орталықтардың өз функцияларын орындау тиімділігін арттыру үшін, ең алдымен, бейінді ұйымдармен және қоғамдық пікір көшбасшыларымен әріптестік қатынастарды құру және дәл солар арқылы тиісті салалардағы ахуалға мониторинг жүргізу, халықтың белгілі бір санаттарымен байланысты қолдау қажет. Азаматтық орталықтардың халықтың толыққанды өкілдеріне айналуы және халық атынан мемлекеттік органдармен және бизнес-қоғамдастық өкілдерімен диалог құруы үшін әріптестік әлеуетті арттыру керек.

Орталық және жергілікті атқарушы органдар инклюзия саласындағы әлеуметтік жобалар акселераторының жұмысы үшін жағдайлар жасау, сондай-ақ барлық стейкхолдерлердің күш-жігерін үйлестіру, олардың стратегиялық құжаттарды әзірлеуге және инклюзивті саланы дамытудың жол карталарын қалыптастыруға қатысуына алаңдар құру үшін жауапкершілік алуға тиіс.

Инклюзивті дүниетанымды дамытуды инклюзивті форматтарды әртүрлі бағыттағы қолданыстағы жобаларға қосу, инклюзивті алаңдар құру, халықтың

эртүрлі санаттары үшін инклюзия бойынша оқыту бағдарламаларын әзірлеу арқылы қамтамасыз ету қажет.

Акселератор шеңберінде фандрайзингтің тиімді форматтарын әзірлеу және енгізу, инклюзивті салаға тұрақты қаражат тарту жүргізілуде.

Жергілікті қоғамдастықтарды біріктіру, өзекті мәселелерді шешуде және жергілікті деңгейде инклюзияны дамытуда халықтың өзін-өзі ұйымдастыруына жағдай жасау үшін отбасылық аула клубтарының жұмысын ұйымдастыру маңызды рөл атқарады. Әлеуметтік жобалар акселераторында осы жылы Үздік жиырманың қатарына «Замандас 21» отбасылық аула клубтарының желісі – балалар мүддесіндегі қозғалыс» жобасы енді. Жоба көшбасшысы – Алшинова Ләззат, «Замандас 21» қоғамдық қорының директоры. Жобада демалыс орталықтары нарығында отбасымен жұмыстың жаңа бағыты – арнаулы әлеуметтік қызметтер көрсету арқылы халықтың әлеуметтік осал топтарын қолдау құрылды. Нәтижесінде қоғам халықтың өмір сүру сапасын жақсартады, әлеуметтік тұрақтылықты қамтамасыз етеді және қоғамдағы әлеуметтік шиеленісті төмендетеді. Микросоциумдағы жасампаздық қызметке балалар мен ата-аналардың іс жүзінде қатысуы негізінде тұрғылықты жері бойынша отбасын дамыту және қолдау кешенін ұйымдастырушылық құрылым құрылды.

Клубтар «Самұрық-Қазына» АҚ қолдауымен Нұр-Сұлтан қаласында он жылдан бері жұмыс істеп келеді. Бүгінде 2000-нан астам аз қамтылған және көп балалы отбасыларды қамтиды. Клубта балаларға қосымша тегін білім беруден басқа, ата-аналармен жұмыс істеу, оларды психологиялық және әлеуметтік оңалту, кәсіптік бағдар беру және жұмысқа орналасу мүмкіндік форматтары бар. Фандрайзинг негізінде мұқтаж адамдарға қажетті материалдық көмек көрсетіледі, бұл карантин кезеңінде көптеген адамдар үшін өмір сүру мәселесін шешті.

Ең дұрысы, мұндай клубтардың желісі қала аумағын толығымен қамтуы керек және оны қалалық Азаматтық орталық үйлестіруі керек. Жеделдету процесінде жобаны масштабтау үшін келесі жұмыс жүргізілді:

1. Масштабтау кезінде жобаның көшбасшысының рөлі өте маңызды – жауапкершілікті өз мойнына ала отырып, клубты әрі қарай дамытатын адам. Сенім артқан қоғамдық пікір көшбасшысы, мемлекетпен, бизнеспен, қайырымдылық қорларымен және инклюзивті саладағы серіктестермен қарым-қатынас орната білетін адамдар сияқты, клуб ішіндегі жұмысты баптап қана қоймай, оларды дайындау қажет. Клубтардың көбейіп және эртүрлі аймақтарда жұмыс істеуі үшін әдістемелік материалдар әзірленді, онда эртүрлі мүдделі тараптармен өзара әрекеттесу туралы нұсқаулар және клуб директорларына арналған тренинг жазылған. Менеджменттен басқа, брендті орналастыру және дамыту мәселелері шешіледі, сонымен қатар көшбасшылық қасиеттерін дамыту үшін – жай ұйымдастырушылық қасиетіне ие болу жеткіліксіз, онымен қоса өз саласының «шебері» болуы керек.

2. Жобаның негізгі идеологиясы – бұл қосымша білім ғана емес, ең алдымен инклюзия. Бұл оның қарапайым аула клубтарынан айырмашылығы. Осы тұрғыдан алғанда, отбасылық аула клубы халықтың инклюзивті дүниетанымын қалыптастырудың белсенді субъектісіне айналуға. Жобада нақты осы міндетті шешетін стратегиялар мен іс-шаралар жоспары әзірленеді, олар БАҚ-пен өзара іс-қимылды, әлеуметтік желілермен жұмысты, инклюзивті дүниетанымды дамытуға бағытталған іс-шараларды қамтиды.

3. Әкімдіктермен өзара қарым-қатынастық байланыс орнату үшін құжаттар пакеті дайындалды. Әкімдікке арналған Отбасылық аула клубтары жергілікті өзін-өзі басқаруды ұйымдастыру, халықтың өзін-өзі ұйымдастыруы бойынша стратегиялық әріптес болып табылады. Бұл қолайсыз отбасылардағы жағдайға мониторинг жүргізу, туындаған проблемаларға жедел әрекет ету, балалар мен олардың ата – аналарын әлеуметтендіру және инклюзивті сектор бойынша серіктестермен өзара әрекеттесу және т.б. Әкімдік неге мұндай клубтарға қосымша ақша бөлуі керек екенін айқындайтын пакет негіздемені қамтиды. Франшизаны жылжыту нұсқасы, оның ішінде қолданыстағы аула клубтары арқылы – кеңейтілген қаржыландырумен кеңейтілген бағдарламаны ұсыну қарастырылуда.

4. Клубта жұмыс істейтін оқытушыларға арналған тренерлер әзірленді. Тренинг жалпы клубтың идеологиясы, тиімді оқыту, аудиторияны жүргізу және т. б. бойынша бөлімдерді қамтиды.

5. Ата-аналарды әлеуметтендіру және жұмысқа орналастыру бойынша әдістемелік материалдар. Бұл осы салада жұмыс істейтін басқа ұйымдармен тұрақты дамуды және серіктестік қатынастарды құруды талап ететін бағыт болып табылады.

6. Жасөспірімдерді кәсіптік бағдарлау және жұмысқа орналастыру бойынша бөлім қалыптаса бастады. Бұл жерде ең алдымен серіктестік өзара қарым – қатынасқа маңыз бөледі, отбасылық клуб осы салада жұмыс істейтін барлық стейкхолдерлердің өзара іс-қимылын қалыптастыратын хабқа айналуы тиіс.

7. Фандрайзинг, сондай-ақ әлеуметтік жобаларды қолдау платформасымен ынтымақтастық және бизнеске адалдық жүйесі бойынша әдістемелік материалдар. Мұндай клубтар да осындай сайттардың жұмыс істеуі үшін эпицентр және негіз бола алады.

Азаматтық орталықтар мен отбасылық аула клубтары жастар ресурстық орталықтарымен және өңірлік жобалық кеңселермен әріптестікте инклюзияны ғана емес, басқа да, ең алдымен бейресми білім беру, мәдениет пен өнерді дамыту саласындағы жобаларды дамытуды қолдауға арналған.

5. Экологиялық мәдениетті дамыту

Экология саласындағы әлеуметтік жобалардың Акселераторларын құрудың өзектілігі:

- Экологиялық саладағы әлемдік трендтер мен үрдістер. Бүкіл өркениетті әлемде экологиялық саналы болу, қоршаған ортаға зиян тигізбеу және табиғатты қорғау жақсы қағидат болып саналады. Еуропа мен Солтүстік Американың көптеген елдерінде қалдықтарды бөлек жинау өмірдің ажырамас бөлігіне айналды. Бұл елдерде азаматтардың санасының жоғары деңгейінде флора мен фаунаға қамқорлық жасалады. Өркениетті әлемнің жоғары стандарттарына сай болу үшін экологиялық хабардарлықты, сана мен мәдениетті дамыту қажет. Даму экологиялық жобалар мен білім беру, үгіт-насихат арқылы мүмкін болады.

- Экологияда саласында біршама пандемиямен байланысты өзгерістерге ұшырады. Пандемия кезінде қалалардың шекаралары толығымен жабылып, наурыз айының ортасынан мамырға дейін көптеген кәсіпорындар тоқтап қалды, дәл осы кезде табиғат қалпына келуге мүмкіндік алды. Бұл жағдай адамның белсенділігі негізінен өзінің белсенді өмірімен қоршаған ортаны ластайтындығын тікелей растады. Мысалға ауаның таза болуы, су қоймаларында балықтардың көбеюі, судың мөлдір болуы, құстардың оралып, саябақтарда тұра бастауы осыған дәлел. Адамзаттың экологиялық проблемалары – экологияның ластануымен байланысты фактілерді білмеу. Экологиялық мәдениетті қалыптастыру және дамыту арқылы адамдар өздеріне зиян тигізбейтін еді. Себебі ластанған орта адам денсаулығына тікелей әсер етеді.

Сонымен қатар, карантиндік шаралар онлайн білім беру мен ақпараттандыру, көлік қажеттіліктерін азайту және қосымша тұтынушылық шығындарды азайту мүмкіндіктерін анықтады, бұларды да экологиялық тазалық деп білеміз.

Акселератор – экология саласындағы әлеуметтік инновацияларды іздеу және қолдау, олардың тұрақты дамуы және экожүйенің басқа қатысушыларымен тиімді өзара байланыс жасауы үшін мүмкіндік беретін шығармашылық эксперименттік алаң. Экологиялық жобаларды жеделдету жобаға кең көзқарас пен оны масштабтау мүмкіндігін береді. Кем дегенде жоба клондалуы, ал ең дұрысы Қазақстан Республикасының кез келген өңірлеріне бейімделуі мүмкін. Акселерацияның әсері республикалық ауқымды қамтуға тиіс.

Экологиялық дүниетанымды экологиялық оқыту бағдарламалары мен жобаларын желілік ұйымдардың қызметіне және білім беру жүйесіне қосу арқылы дамыту. «Рухани жаңғыру» қағидаттарын ілгерілету, экологиялық жобалар арқылы көшпелі өркениеттің эко-дәстүрлерін жаңғырту. Бұрын көшпелі дәстүрде адамдар табиғатпен үйлесімді өмір сүрген. Барлық процестер теңгерімде болды немесе теңгерім табиғат ережелеріне сәйкес сақталып, қол жеткізілді. Дамуымен технологиялық жаңалықтар балансы бұзылды, және адамзат басындағы жағу қоршаған ортаға зиян. Табиғат тыныштық пен табиғи процестерге араласпау жағдайында өзін қалпына келтіру және сауықтыру қасиеттеріне ие. Бірақ қазіргі жағдай қоршаған ортаға мұндай мүмкіндік бермейді. Экологиялық дүниетанымды дамыту экологиялық процестерді түсінуге

және табиғатқа зиян келтірмейтін шешімдер қабылдауға көмектеседі. Экология бойынша оқыту бағдарламалары мен жобалары желілік құрылымдар мен жүйелердің қызметіне толық немесе ішінара қосылған кезде тиімді дамитын болады.

Акселератор перспективада эко-құрамдауышты қамтитын әртүрлі бағыттағы жобалардың өзара іс-қимылын қамтамасыз ете алады:

- Дұрыс әрі пайдалы тамақтану, ұлттық тағамдар дәстүрі, азық-түлік қауіпсіздігі; Дені саудың – жаны сау. Адам сау болса, қоғамға пайдалы болады. Денсаулық дұрыс тамақтануға, күнделікті тәртіпке және сау ортаға байланысты. Сондықтан дұрыс тамақтануды үйрету маңызды.

- Салауатты, үйлесімді өмір салты, психологиялық сауаттылық; адамның эмоционалды интеллектісі де маңызды.

- Қоқысты қайта өңдеу, жабық өндірістік циклдар, қоршаған ортаны қорғау;

- Флора мен фаунаны, су ресурстарын қалпына келтіру және қорғау.

6. Туризмді дамыту

БҰҰ-ның Дүниежүзілік туристік ұйымының деректері бойынша 2019 жылы шамамен 1,5 миллиард туристік сапар жасалған. Бұл өз елдерінің шекараларында ішкі туризмді ескермегендегі көрсеткіш.

Әлемдік туристік ағымның 40% - дан астамы тек мәдени мотивациямен, яғни әлемдік, ұлттық және жергілікті мәдени құндылықтарды, әдет-ғұрыптарды, тарихты, этнографияны, архитектураны және діни рәсімдерді білуге, танысуға, ойлауға, қол тигізуге деген ұмтылыспен байланысты.

Туристік нарықтың даму үрдістерінің бірі аумақтың оқиғалар күнтізбесіне негізделген жаңа туристік өнімді қалыптастырған, тарихи-мәдени мұра мен аумақтың табиғи әлеуетіне негізделген фестивальдар, жәрмеңкелер, көрмелер, форумдар, мерекелер сияқты іс-шараларды біріктіретін, оның маңыздылығын арттыратын және жарқын бейнені қалыптастыратын «оқиғалар кеңістігі» сегментін дамыту болды. Соңғы 20 жыл ішінде тарихи қайта құру қозғалысы осы сегменттің дамуында маңызды рөл атқарды.

2020 жылдан бастап акселератордың үздік жиырмалығына «Темір түмен» тарихи қайта құру клубы жобасы енді. Бұл тарихи қайта құру, қолөнер және ортағасырлық шайқастардың деректерімен айналысатын адамдар бірлестігі. Қазақстанның тарихы мен мәдениетін дәріптейді, ата-бабаларымыздың салт-дәстүрлерін жаңғыртады. Ғылыми-мәдени және білім беру қызметін бос уақытпен (әуестікпен), қолөнерді дамыту мен жаңғыртумен, әскери-патриоттық тәрбиемен және ұлттық сана-сезімді қалыптастырумен, спорттың жаңа және дәстүрлі түрлерімен біріктіруге арналған Тарихи қайта құру клубтарының базасында алаң құрады.

Қозғалыс негізінде туристік салаға бағытталған фестивальдер мен оқиғаларға арналған ғылыми-мәдени және іс-шаралар кластерін қалыптастырады.

Өкінішке орай, біздің елімізде тарихи қайта құру бағытында қосымша демалыс, білім беру және спорт нарығы жоқ. Барлық қолданыстағы ресми және ресми емес клубтар өте кішкентай, дамымаған және ғылыми-әдістемелік және білім беру базаларында проблемалар туындайды, сонымен қатар ресурстарға байланысты шектеулі. Қазіргі таңда «Темір түмен» Қазақстандағы ең ірі және тарихи ортағасырлық ең мықты клуб. Клуб 2013 жылдан бері жұмыс істейді және жұмыс істеген уақытында үлкен практикалық тәжірибе мен білім жинақталды. Қазақстанда да, шетелде де тарихи ғылыми орта өкілдерінің көп санымен байланыс орнатылды. Клуб Қазақстандағы тарихи ортағасырлық ұрыстың Халықаралық қауымдастығының (HMBIA) ресми өкілі болып табылады. Ортағасырлық тарихи күрес бойынша ұлттық құрама құрамын қалыптастырып, Нұр-Сұлтанда халықаралық турнирлер сериясын өткізеді. Қозғалыс жетекшісі Евгений Сухотин бұл бағытта 10 жылдан астам уақыт бойы айналысып келеді. Ол әрі қарай дамуға жаңа клубтардың құрылып, қолданыстағы клубтардың дамуына көмектесу керек екенін айқындады. Команда клубтың еліміздің әр бұрышында өркендеуі үшін өз тәжірибесімен бөлісуге дайын.

Қазақстанда тарихи қайта құру клубтарын дамыту тұжырымдамасы қабылданды, бұл мемлекеттік органдардың осы бағытты дамытудың өзектілігін түсінетіндігін көрсетеді. Алайда, мұндай клубтар желісін дамыту тетіктері туралы түсінік жоқ, құжатта осы саладағы бұқаралық іс-шараларды өткізуге баса назар аударылған, бұл әдетте жүйелі дамуды қамтамасыз етпестен бөлінген қаражатты игерумен аяқталады.

«Темір түмен» тарихи қайта құру клубы жобасы акселерация бағдарламасынан өту нәтижесінде келесі міндеттерді шешті:

- Нұр-Сұлтан қаласында тарихи қайта құру клубының толыққанды пилоты іске қосылды.

- Қайта құру процестері бойынша әдістемелік материалдары мен ұсыныстары бар технопакет әзірленді.

- Жобаны өңірлерге кеңейту үшін толық пакет әзірленді.

- Жоба командасы жобалық менеджмент, нәтижелердің тұрақтылығын қамтамасыз ету, стейкхолдерлермен өзара қарым-қатынас құру мәселелері бойынша жүйелі білім мен дағдылар алды.

- Жоба қатысушылары тренерлер тренингінде оқудан өтті, бұл оларға жобаны кеңейту кезінде жаңа мамандарды тиімді дайындауға мүмкіндік береді.

Жобаның масштабтауға дайындығы:

- қысқа мерзімде бүкіл Қазақстан бойынша тарихи қайта құрудың жаңа клубтарын құру;

- халықтың «қозғалыс» туралы хабардарлығын, тарихи сауаттылығын арттыру және ұлттық тұрғыда өзін-өзі сәйкестендіруді жақсарту;

- бос уақыт қызметтері (хобби) нарығында жаңа кластер қалыптастыру, сондай-ақ Қазақстан нарығының қолөнер және туристік сегменттерін сапалы ілгерілету.

Қазіргі уақытта клубтың негізгі қажеттілігі – техникалық талаптарға сәйкес келетін бөлменің пайда болуы. Ресей Федерациясында мұндай клубтардың қызметін мемлекет толығымен қаржыландырады, ал қалыптасқан кластар негізінде кәсіпкерлікті дамыту үшін жағдайлар жасалады.

Кластеар келесі бағыттарды қамтиды:

- ғылыми-зерттеу қызметі – түрлі тарихи дәуірлер туралы өзекті білім базасы;

- қолөнершілікті дамыту – киім, тұрмыстық заттар, әшекейлер және т. б.;

- салауатты өмір салты, спорт, халықаралық турнирлерге қатысу;

- ұлттық бірегейлікті нығайтатын бұқаралық іс-шаралар өткізу;

- туризмді дамыту, клубтар негізінде туристік кластар құру мүмкіндігі;

- қосымша білім беру және бос уақыт, тұлғаның жан-жақты дамуы.

Клубтардың қызметін қаржыландыру үшін мемлекеттік гранттарды, демеушілік көмекті тарту және клубтардың қызметін муниципалитеттердің бюджетіне қосуды қолдау көзделеді. Сондай-ақ кейіннен клубтар өз қызметінің бір бөлігін фестивальдерді ұйымдастыру бойынша қызметтер көрсету және бұқаралық іс-шаралар үшін контент ұсыну, халыққа ақылы негізде қызметтер көрсету (түрлі бейінді секциялар мен сабақтар), сондай-ақ қолөнершілік қызметті монетизациялау есебінен монетизациялай алады.

Туризмді, оның ішінде халықаралық туризмді дамыту Тарихи қайта құру клубтарының қызметі негізінде Қазақстан үшін дамудың стратегиялық бағыттарының бірі бола алады, өйткені форсайттық зерттеулер көрсеткендей, елдің брендтерін қазір және болашақта қалыптастыратын экологиялық және мәдени күн тәртібіне толығымен сәйкес келеді.

Тарихи тұжырымдама мен сәтті фестивальдерге байланысты аумақтарды дамытудың мысалдары.

Тарихи негізі бар аумақтар:

1) «Куликово өрісі» мұражай-қорығы және «Куликово өрісі» әскери-тарихи фестивалі, Тула облысы, Ресей.

2) Болгар тарихи-сәулет мұражай-қорығы және «Ұлы Болгар» фестивалі, Татарстан Республикасы, Ресей.

Болгар қалашығының аумағы, ЮНЕСКО-ның бүкіләлемдік мұра ескерткіші. Фестиваль жыл сайын тамыз айында өткізіледі. Фестивальді қаржыландыру аймақтық бюджет есебінен жүзеге асырылады. Екі күн мерзімінде болады. 2020 жылы коронавирустық пандемияға байланысты іс-шара қыркүйек айының соңында өтті. 2014 жылы іс-шараға Ресейдің 12 аймағынан 14 мыңнан астам көрермен келді. Бір жылдан кейін фестивальге 26 мың адам келді, 2016 жылы – 38 мың, 2017 жылы – шамамен 47 мың. 2018 жылы фестивальге Ресейдің

30-дан астам аймағынан 50 мыңға жуық көрермен қатысты, ал Татарстан тұрғындары қонақтардың жалпы санының жартысынан азын құрады.

3) «Киев Русь паркі», Украина (жаңадан құрылған тарихи және мәдени үлгісі). Ойын-сауық паркі және Киев Русінің мәдениеті мен тарихының орталығы, саябақтың тарихи негізі ерте орта ғасырлардағы Владимир қаласы.

Қазақстандағы оқиғалық туризм үшін тарихи қайта құрудың өзекті бағыттары:

- этнофестивальдар;
- тарихи фестивальдер (кезеңдер);
- шайқастарды тарихи қайта құру - (Орбұлақ, Аңырақай және басқалар);
- турнирлер (Бесқару);
- тақырыптық-Көшпенділер (ұлттық тағамдар, қолөнер), сарттар (тағамдар, қолөнер, сәулет).

Тарихи қайта құру аясында пайдалануға болатын кезеңдер:

- антикалықтар-сақтар, скифтер (б.з.д.) (ЗР-да бұқаралықты талап етпейді, бірақ қайта құру үшін әлеуеті бар);

- бұған дейінгі орта ғасырлар – Түркі қағанаты (үлкен көлемді талап етпейді, назар аударуды талап ететін тақырыптық формат);

- жоғары және кейінгі Орта ғасырлар – Шыңғысхан империясының гүлденуі, Алтын Орда, Шағатай ұлысы, Ильханат, Тамерлан империясы, Қазақ хандығының пайда болуы. (Алтын Орда кезеңінде). Сапалы тарихи қайта құру үшін материалдық мәдениетпен жинақталған ғылыми білімнің үлкен қабаты бар ауқымды формат.

- жаңа уақыт – Қазақ хандығы, тарихи кезең және мемлекет барынша назар аударуды талап етеді, қазіргі Қазақстанмен тікелей байланысты.

Осы күн тәртібіне «Қазақтың материалдық емес мәдени мұрасы: дәстүрлі шаруашылық және тамақтану мәдениеті» жобасы енгізілген. Жобаны «ЕЛТАНУ-Астана» қоғамдық бірлестігі іске асырады. Оның қызметі материалдық емес мәдени мұраны жаңғыртуға және насихаттауға, халықтың көпғасырлық практикалық тәжірибесін бүгінгі күнде сақтауға және енгізуге, қазақтардың тамақтану мәдениеті мен шаруашылық жүргізу жүйесінің ерекшелігін анықтауға (зерттеу экспедицияларын жүргізу негізінде) бағытталған. Бүгінгі таңда Қазақстанның тамақтану ұйымдары тарапынан қазақ тағамдарының жаңа рецептеріне жоғары сұраныс бар. Қазіргі уақытта «ЕЛТАНУ-Астана» қоғамдық бірлестігі Қазақ ұлттық тағамдарын зерттеу мәселелерімен жүйелі түрде айналысатын Қазақстандағы жалғыз ұйым болып табылады. 200-ге жуық рецептуралар жиналды, Қазақстанның рестораторлар клубымен, Қазақстанның Шеф-аспаздар Гильдиясымен, Қазақ тамақтану академиясымен (тағамдардың тағамдық және биологиялық құндылығын бағалауға мүмкіндік береді) және т. б. жақсы қарым-қатынастар орнатылған. Жоба жетекшісі – Қазақстан Республикасы Ұлттық музейінің «Халық қазынасы» ҒЗИ «Материалдық емес мәдениет»

бөлімінің бастығы – Әйгерім Мұсағажинова қазақтың ұлттық тағамдарын зерттеу саласындағы танымал маман болып табылады. Жобаны жүзеге асыру үшін кәсіби мамандар тобы жиналды: ғалым-зерттеушілер, дизайнерлер, аспазшылар, тағам технологтары.

Жобада ұлттық тағамдарды, гастро-туризмді дамыту, отандық азық-түлік өнімдерін, биологиялық белсенді қоспалар саласында ілгерілету үшін ауқымды материалдар жинақталған. Форсайттық зерттеулер табиғи өнімдер мен ББҚ-ны Қазақстан үшін стратегиялық маңызды бағыт бола алатынын көрсетті. Алайда, жобаны дамыту үшін тек Акселератор сарапшыларының қолдауы жеткіліксіз. Жоба мемлекет пен бизнес орта тарапынан қаржылық қолдау мен инвестицияларға мұқтаж.

СОДЕРЖАНИЕ

ВВЕДЕНИЕ	67
Глава I. Подготовительный этап акселерации проектов.....	70
Глава II. Организация и проведение пре-акселерации	77
Глава III. Основной этап: осуществление акселерации	83
Глава IV. Вывод проектов из акселерации	85
Глава V. Развитие платформы поддержки социальных проектов	87
ЗАКЛЮЧЕНИЕ	96
Приложение 1. Определение социального проекта	
Приложение 2. Положение о конкурсе в Акселератор социальных проектов	
Приложение 3. Методические материалы по системному развитию в разрезе шести направлений Программы «Рухани жаңғыру»	

ВВЕДЕНИЕ

Современное трансформирующееся мировое сообщество со всем многообразием идейно-ценностных ориентиров диктует новые правила, нормы и установки. Глобализационные процессы и коммуникации размыли социокультурные границы: идеологический плюрализм, новая модель постиндустриализма и неоднозначные процессы модернизации в различных обществах затронули ценностные ориентиры большинства людей на планете.

В Казахстане с 2017 года запущена реализация Программы «Рухани жаңғыру», в которой обозначены основные направления общественного развития будущего страны и пути модернизации общественного сознания, заложенные Елбасы Н.А. Назарбаевым в статье «Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру». За 3 года эта идеологическая платформа, объединившая горизонты прошлого, настоящего и будущего Казахстана, приобрела четкие контуры, модернизационные преобразования активно поддерживает гражданский сектор.

Вместе с тем, для достаточно широкого вовлечения всего казахстанского общества необходим так называемый «пассионарный» метод модернизации, при котором ценностные ориентиры «Рухани жаңғыру» транслируются пассионариями – лидерами и ораторами, умеющими продвинуть новые идеи и привить окружению определенное поведение. По теории пассионарности, предложенной Л.Н. Гумилевым, образ жизни, мировоззрение, уровень и направление развития групп людей напрямую зависят от количества входящих в него пассионариев. Для того, чтобы пассионарность общества была высокой необходимо не менее 1 лидера на 100 человек. Если к этому лидеру присоединится 5-7% сообщества, все остальные присоединятся автоматически.

В этой связи, становится актуальным развитие лидерского потенциала, подготовка и поддержка лидеров – агентов перемен и преобразований в рамках модернизации общественного сознания казахстанцев. Эту задачу решает проект «Өзгерістердің саруарлары», который призван подготовить пул послов перемен «Рухани жаңғыру» – лидеров, действующих в различных направлениях, работающих с разными целевыми аудиториями и готовыми быть трансляторами идей и ценностей «Рухани жаңғыру» в местных сообществах.

Целью проекта является отбор и подготовка пула послов перемен «Рухани жаңғыру» (бренд-амбассадоров «Рухани жаңғыру»), транслирующих значимые месседжи модернизации общественного сознания, задающих тренды и ориентиры духовной модернизации Казахстана.

Основным инструментом реализации проекта «Өзгерістердің саруарлары» стала работа Акселератора социальных проектов, который предполагает коллаборацию социального наставничества, проектного управления и работы по кластерам. Определение социального проекта представлено в Приложении 1. В дальнейшем привлечение в эту деятельность региональных проектных офисов

«Рухани жаңғыру», центров гражданских инициатив, молодежных ресурсных центров и других стейкхолдеров, позволит обеспечить мультипликативный эффект.

Миссия Акселератора – продвижение направлений программы «Рухани жаңғыру» через взаимодействие с государственными и негосударственными институтами путем содействия процессам самоорганизации населения.

Цель Акселератора – создание портфеля проектов по принципам программы «Рухани жаңғыру». Для каждого проекта будут определены принципы, в продвижении которых проект участвует в рамках своей деятельности.

В Таблице 1 рассмотрим этапы акселерации.

Таблица 1 – Этапы акселерации

Этап акселерации	Характеристики	Роль эксперта
Отбор проектов	Определение первичных требований для оценки и отбора проектов для включения в акселерацию	<ul style="list-style-type: none"> - Консультирует руководство акселератора по своей специализации; - Участвует в оценке и отборе проектов
Диагностика зрелости проекта	Определение стадии развития проекта (стартап, рост, зрелость, закат)	<ul style="list-style-type: none"> - Провести диагностику для выработки подхода к сопровождению проекта - Провести диагностику лидерства в проекте
Определение потребностей	Определение перспектив развития, вызовов проектов и потребностей	- Определить зону ближайшего развития проекта, необходимые ресурсы и условия для успеха
Психологический контракт	Получение приверженности лидера и команды проекта к акселерации, развитию и масштабированию	- Определить с лидерами и командой проекта ожидаемые результаты, мотивацию их достижения, условия для мотивации и приверженности взятым обязательствам
Определение ожидаемых результатов акселерации	Определение конечных результатов акселерации	- Формализовать ожидаемые результаты акселерации, определить критерии достижения и прогнозирующие успех / продвижение индикаторы
Системный коучинг и менторинг	Определение формата взаимодействия с проектом	<ul style="list-style-type: none"> - Сформировать модель взаимодействия, - Определить план развития

Прохождение обучающих модулей	Обучение навыкам, необходимым для успешного развития в рамках акселерации	- Содействовать лидерам и команде проекта в определении точек роста и выборе обучающих модулей
Подведение итогов и постановка новых целей	Фасилитация обратной связи в команде проекта итогов акселерации	- Выступать в роли фасилитатора сессии по подведению итогов акселерации, обмена обратной связи между командой и лидерами проекта - Содействовать в постановке новых целей развития с учетом результатов акселерации

Акселератор должен стать постоянно действующей площадкой и обеспечить комплексное проектное наполнение всех направлений Программы «Рухани жаңғыру», формирование кластеров проектов по отдельным направлениям, которые обеспечат широкий охват всех категорий населения.

Организаторы Акселератора: НАО «Казахстанский институт общественного развития «Рухани жаңғыру» (далее – КИОР) при поддержке Министерства информации и общественного развития Республики Казахстан (далее – МИОР). Дополнительно будут привлечены партнеры Акселератора в лице государственных и неправительственных организаций, а также якорных организаций по шести направлениям.

Работа акселератора соответствует шести принципам «Рухани жаңғыру».

Конкуренентоспособность. Главным фактором успеха в современном мире является способность к эффективным коммуникациям, кооперации и синергии. Программа акселерации помогает проектам объединяться в кластеры и развивать экосистему в своей сфере деятельности.

Прагматизм. Развитие социального предпринимательства, волонтерской деятельности, наставничества и взаимопомощи стали сегодня мировыми трендами. Акселератор готовит проекты к расширению своей деятельности, устойчивому развитию и масштабированию.

Культ знаний. Информация становится все более доступной сегодня в мире. По настоящему ценным становится личный опыт человека, транслирующего знания. В Акселераторе эксперты самого высокого уровня формируют для каждого проекта индивидуальную траекторию развития и программу акселерации.

Открытость сознания. Индивидуальный подход к каждому проекту, формирование комьюнити проектов, выстраивание эффективных внешних взаимосвязей, внедрение инноваций и лучшего международного опыта, постоянное развитие программы акселерации – такие задачи решает Акселератор.

Эволюционное, а не революционное развитие Казахстана. Особое внимание

уделяется развитию проектов инклюзивной сферы, формированию инклюзивного мировоззрения. Участие экспертов и лидеров проектов Акселератора в форсайтных исследованиях в сфере модернизации общественного сознания – важный вклад в устойчивое развитие Казахстана и формирование лучшего будущего.

Сохранение национальной идентичности. Поддержка проектов в сфере культуры и искусства, продвижение действующих казахстанских брендов и создание условий для формирования новых – одна из главных задач Акселератора. Лидеры проектов расширяют свою целевую аудиторию и транслируют принципы «Рухани жаңғыру» в рамках своей проектной деятельности.

Данные методические материалы описывают организацию работы Акселератора социальных проектов и предназначены для сотрудников региональных проектных офисов «Рухани жаңғыру», Центров гражданских инициатив, молодежных ресурсных центров и других организаций, обеспечивающих работу Акселератора на региональном уровне. Для внедрения работы акселератора в регионах необходимо дополнительное обучение сотрудников соответствующих организаций и экспертное сопровождение их работы на республиканском уровне. Для этого рекомендуется организация республиканского экспертного совета из состава экспертов, участвующих в работе Акселератора в 2020 году.

ГЛАВА I. ПОДГОТОВИТЕЛЬНЫЙ ЭТАП АКСЕЛЕРАЦИИ ПРОЕКТОВ

1.1. Определение направлений, в рамках которых проводится акселерация проектов

Для запуска деятельности Акселератора объявляется и проводится Конкурс заявок от неправительственных организаций (далее – НПО), предпринимателей, инициативных групп.

Основным назначением данного конкурса является отбор, продвижение и масштабирование социальных проектов.

К участию в конкурсе могут быть поданы заявки, соответствующие следующим тематическим направлениям (далее – 6 направлений):

1) развитие инклюзивного общества (поддержка детей-сирот и оставшихся без попечительства родителей, пожилых людей, людей с особыми потребностями, малообеспеченных многодетных семей);

2) развитие актуальных компетенций в рамках неформального образования (финансовая, правовая, медийная, IT, цифровая грамотность, владение английским, государственным языками);

3) развитие сельскохозяйственного, краеведческого, образовательного туризма;

4) развитие площадок, объединяющих проекты в сфере культуры, искусства и народного творчества, и спорта;

5) развитие экологической культуры населения;

6) развитие системного проектного мышления, укрепления лидерского потенциала.

Порядок организации Конкурса и отбора заявок в Акселератор социальных проектов регулируется Положением о данном конкурсе (Приложение 2).

Для проведения Конкурса КИОР формируется конкурсная комиссия. В состав конкурсной комиссии входят представители МИОР, КИОР и эксперты по каждому из 6 направлений.

Партнерами Акселератора (далее – партнеры) могут быть уполномоченные государственные органы и якорные организации по шести направлениям. Разработаны методические материалы по созданию экосистемы и развитию проектов каждого из шести направлений (Приложение 3).

Для проведения тренингов и посттренингового сопровождения проектоучастников Акселератора привлекаются эксперты для оказания содействия проектным командам в разработке концепций, планов реализации, бизнес-моделей проектов.

Для реализации программы акселерации привлекаются эксперты в следующих областях:

- программа «Рухани жаңғыру» (философия);
- проектный менеджмент;
- управление изменениями;
- финансовая грамотность, экономика;
- социальное предпринимательство;
- маркетинг;
- фандрайзинг;
- эффективные коммуникации (переговоры и искусство презентации);
- психология.

Требования, предъявляемые к экспертам программы акселерации:

- образование по специальности в рамках заявленной области компетенции – высшее или наличие международной сертификации (не сертификата, а сертификации);

- практический опыт в заявленной области – от 7 до 10 лет;
- понимание программы «Рухани жаңғыру»;
- положительные рекомендации от клиентов;
- практически подтвержденный опыт в менторстве или наставничестве.

Формат работы экспертов в Акселераторе:

3) Ментор-эксперт

- курирует один или несколько проектов в рамках программ пре-акселерации и акселерации согласно графику индивидуальных планов участников и графику установочных сессий;

- реализует консультационные задачи для других проектов (не курируемых).

Навыки эффективного коуча, необходимые менторам-экспертам, представлены в Таблице 2.

Таблица 2 – Навыки эффективного коуча

№	Эффективные коучи очень часто демонстрируют следующие поведения
1	Интересуются проектами и их деятельностью
2	Бросают вызов возможностям лидеров и их команд
3	Мотивируют лидеров и их команды находить новые возможности развития
4	Меняют восприятие, помогая увидеть вещи с иной стороны, нивелируют страх перед неизведанным
5	Поясняют, направляют, воодушевляют
6	Создают приверженность изменениям
7	Понимают себя
8	Обладают высоким уровнем самоконтроля
9	Демонстрируют эмпатию
10	Обладают эмоциональными компетенциями

4) Эксперт

- реализует задачи в рамках установочных сессий;

- реализует консультационные задачи в рамках компетенций.

Правила работы экспертов в Акселераторе:

- принимает участие в первичном собеседовании проектов на стадии отбора;

- принимает участие на всех установочных сессиях;

- оказывает консультационные услуги проектам-участникам в объеме 3 консультаций на каждый проект (по собственной инициативе количество консультаций может быть увеличено);

- принимает участие на защите проектов по завершению программы пре-акселерации и по предложению организаторов может быть членом жюри;

- формирует письменные отчеты по своей деятельности на ежемесячной основе;

- формирует письменную характеристику проекта и команды-участника по завершению программы пре-акселерации;

- взаимодействует с организаторами и проектами в рамках утвержденного календаря и в письменном порядке уведомляет о любых изменениях в графике;

- проводит тренинговую программу для участников программы пре-акселерации и акселерации в объеме от 16 до 32 академических часов в рамках области компетенции.

В Таблице 3 представлены поведенческие стратегии эксперта, способствующие эффективной реализации его миссии в акселераторе.

Таблица 3 – Профиль компетенций эксперта

Поведенческая стратегия	Действия
<p>Анализирует ситуации, применяя различные методы и подходы в зависимости от степени сложности</p>	<p>Делит проблемы на простые списки заданий или дел; Определяет простую причинно-следственную связь, взвешивает «за» и «против»; Замечает тренды и повторяющиеся проблемы; Сортирует списки заданий в порядке важности; Создает списки аргументов «за» и «против»; Определяет простые причинно-следственные связи или цепочки «если-тогда»; Определяет несколько возможных причин или последствий ситуации; Ожидает препятствия или мыслит на несколько шагов вперед; Заимствует и адаптирует идеи отовсюду для решения конкретной ситуации; Определяет глубинные проблемы или закономерности (может использовать анализ коренной причины); Выявляет множество причинных связей: несколько потенциальных причин событий, несколько последствий действия, или множественные цепочки событий (А ведет к Б ведет к В ведет к Г)</p>
<p>Обладает пониманием и видением бизнес контекста, необходимого для планирования и принятия решений</p>	<p>Прилагает усилия для того, чтобы узнать о вопросах, имеющих отношение к другим частям бизнеса / проекта; Понимает, как чья-либо роль вписывается в целостную организацию / проект Понимает, как работа других влияет на другие части проекта и клиентов; Понимает текущие потребности и предпочтения стейкхолдеров; Понимает рынок, клиентов, поставщиков и других стейкхолдеров; Находится в курсе того, что происходит у конкурентов / родственных направлений бизнеса; Знает, что отличает организацию проекта от конкурентов / других в секторе; Опознает уникальную добавочную стоимость, которую организации могут привнести на рынок</p>
<p>Воодушевляет и вдохновляет окружающих, оказывает влияние и стремится заручиться</p>	<p>Берет в учет то, что важно услышать аудитории стейкхолдера и на основе этого подбирает обращение и язык; Тестирует идеи частным образом с некоторыми членами клиента перед официальной презентацией группе; Оказывает влияние на людей, чтобы они работали над тем, что они неохотно делают;</p>

поддержкой для достижения цели	для	Намеренно использует влиятельное третье лицо для достижения необходимого результата; Выбирает правильное время для релиза информации, чтобы максимизировать влияние; Усиливает влияние на аудиторию путём формирования мощной «закулисной» поддержки со стороны тех, кто готов продвигать его/её идею как свою собственную;
--------------------------------	-----	---

Эксперт-ментор ведет отчет по динамике развития проекта по курируемому проекту:

ОТЧЕТ ПО ДИНАМИКЕ РАЗВИТИЯ ПРОЕКТА В РАМКАХ АКСЕЛЕРАЦИОННОЙ ПРОГРАММЫ

Отчетный период: _____

Наименование проекта:

Эксперт-ментор:

Эксперты-консультанты:

Цели проекта:

№	Индивидуальный план	Сроки	Ожидаемый результат	Динамика
План на предстоящий месяц				

Руководитель проекта _____

подпись

Эксперт _____

подпись

Менеджер акселерационной программы _____

подпись

После отбора проектов в Акселератор для участников проводятся установочные сессии, стратегические сессии по 6 направлениям с целью объединения проектов в кластеры и составления планов дальнейшего развития проектов по каждому направлению.

Проектам, отобранных в Акселератор, обеспечивается IT сопровождение, в том числе посредством создания CRM моделей.

Таким образом, функционирование Акселератора обеспечивает:

- создание условий для формирования кластеров по отдельным направлениям проекта;
- повышение эффективности проектов, выход их на устойчивое развитие, широкий охват целевой аудитории;
- подготовку пула лидеров, транслирующих ценности «Рухани жаңғыру», умеющих управлять процессами самоорганизации в обществе;
- повышение эффективности площадки «Асар»;
- широкое вовлечение различных слоев населения в процесс реализации проектов и объединение вокруг идеологии «Рухани жаңғыру».

1.2. Разработка требований и критериев отбора проектов в пре-акселерацию и акселерацию

Акселератор социальных проектов – это программа, инициированная КИОР для инициативных граждан, у которых есть запрос на развитие, трансформацию общественных задач, привлечение единомышленников и стейкхолдеров, оптимизацию и масштабирование своего дела. Участники акселератора реализуют свои проекты, направленные на решение различных задач в рамках направлений Программы «Рухани жаңғыру».

Требования к участникам Акселератора:

- возраст от 18 лет;
- гражданин Республики Казахстан;
- понимание принципов Программы «Рухани жаңғыру»;
- наличие подтвержденной компетенции или практического опыта в области заявленного проекта/идеи;
- наличие команды (минимум 3 человека).

Критерии отбора в программу пре-акселерацию:

- правильно заполненная заявка;
- соответствие идеи принципам Программы «Рухани жаңғыру»;
- полный пакет первичной проектной документации (концепция проекта);
- прохождение первичного собеседования с экспертной группой;
- готовность следовать расписанию занятий в рамках программы пре-акселерации.

Шаблон заявки:

ФИО:

Дата рождения:

Город проживания:

Наименование проекта:

Краткое описание проекта: (не более 250 слов)

*Каким образом Ваш проект относится к Программе «Рухани жаңғыру»?
Был ли опыт акселерации ранее? Если да, то опишите:*

Состав команды проекта:

Цель подачи заявки:

Шаблон концепции проекта:

Наименование проекта:

Автор/руководитель проекта:

Состав команды проекта и роли в команде:

Цель проекта:

Описание концепции проекта:

Сроки проекта:

Риски проекта: (не менее 5 рисков)

Ожидаемые результаты проекта: (прямые результаты и социальный эффект)

Требования к качеству проекта:

Критерии отбора в программу акселерации:

- полное прохождение программы пре-акселерации с 100% выполнением заданий;
- разработка пакета проектной документации по проекту (работа при консультационной поддержке ментора-куратора и экспертов);
- успешное прохождение вторичного собеседования с экспертной группой;
- выполнение индивидуального плана, представленного ментором-куратором.

Состав пакета проектной документации:

- *Устав проекта;*
- *Иерархическая структура проекта;*
- *Календарный график проекта;*
- *Матрица ролей и ответственности проекта;*
- *План по качеству;*
- *Реестр стейкхолдеров;*
- *Реестр ресурсов проекта.*

Шаблон индивидуального плана участника Программы пре-акселерации:

Индивидуальный план участника Программы пре-акселерации

ФИО участника:

Наименование проекта:

Ментор:

№	Наименование задачи	Сроки	Результат	Поддерживающие связи
1	----- -----	----- -----	----- -----	<i>Здесь приводится ссылка на экспертов программы пре-акселерации, к которым участник может обратиться за помощью</i>

Участник _____ (подпись) ФИО
Ментор _____ (подпись) ФИО

В программе пре-акселерации ограничений по количеству проектов нет, в случае, если они прошли первичный отбор.

ГЛАВА II. ОРГАНИЗАЦИЯ И ПРОВЕДЕНИЕ ПРЕ-АКСЕЛЕРАЦИИ

2.1. Программа пре-акселерации

Программа пре-акселерации нацелена на выявление потенциала проектов, прошедших отбор и на формирование портрета команды проекта через консультации экспертов, работу над проектом и компетенциями команды, передачу базовых знаний о Программе «Рухани жаңғыру» и проектном менеджменте. В случае, если команда-участник в системном порядке проявит слабую мотивацию, отсутствие стремления к знаниям, низкую дисциплину в реализации индивидуального плана и графика занятий, высокую конфликтность по отношению к другим участникам программы пре-акселерации, то организаторы решением экспертной группы отстраняют команду от участия в программе путем мотивированного разъяснения. Во всех остальных случаях, команда участник проходит программу пре-акселерации в плановом порядке и подает заявку на прохождение в акселерацию. Переход в полноценную акселерацию производится в добровольном порядке по инициативе команды-участника или по рекомендации ментора-эксперта.

Программа пре-акселерации длится 2 месяца и включает в себя:

- установочные сессии;
- выбор ментора (формирование пары ментор-менти происходит при обоюдном согласии в ходе второй установочной сессии);
- базовый образовательный курс по программе «Рухани жаңғыру»;
- базовый образовательный курс по проектному менеджменту;
- разработка индивидуального плана на сессии с ментором;
- индивидуальные и групповые консультации с экспертами акселератора;
- разработка пакета проектной документации;

- разработка модели социального эффекта проекта по инструменту «Теория изменений»;
- защита проекта;
- формирование заявки на переход в программу акселерации.

2.2. Установочные сессии

Первая установочная сессия выполняет функцию знакомства участников и экспертов. В ходе сессии каждый участник рассказывает о проекте, эксперт – описывает свою область компетенции и дает обратную связь и рекомендации проектам.

Вторая установочная сессия включает в себя краткую презентацию программы «Рухани жаңғыру» и проводится обсуждение причастности проектов к направлениям программы «Рухани жаңғыру» при фасилитационной поддержке экспертов. На этой же сессии формируются пары ментор-менти.

Третья установочная сессия проводится после образовательных курсов по программе «Рухани жаңғыру» и проектному менеджменту и выполняет функцию точки сбора полученных знаний. На сессии участники делятся инсайтами и обсуждают дальнейшее видение содержания своих проектов. Изменения в содержании и направлении проектов фиксируются и вносятся в индивидуальный план.

Четвертая установочная сессия проводится перед защитой проекта, носит поддерживающий и координационный характер. На сессии даются базовые рекомендации по инструментам презентации проекта, обсуждаются сложности, идеи, достижения.

Обязательным условием прохождения пре-акселерации является прохождение базового образовательного курса по программе «Рухани жаңғыру». Также участники проходят базовый образовательный курс по проектному менеджменту.

2.3. Индивидуальные и групповые консультации с экспертами акселератора

В акселераторе представлены эксперты необходимых областей компетенции для развития проектов в рамках программы пре- и акселерации. Эксперты сотрудничают с акселератором в рамках частичной занятости.

Первичный план консультаций у экспертов составляется участником и ментором-экспертом в ходе разработки индивидуального плана. После чего, ментор-эксперт направляет предлагаемое расписание экспертной группе на корректировку дат и времени консультации. После получения скорректированного графика от экспертов, ментор и участник подписывают индивидуальный план и копию сдают организаторам.

Организаторы вносят даты и время консультаций в календарь пре-акселерации и отслеживают качество работ и сроки. Организаторы уведомляют участника, ментора и эксперта о приближающейся дате консультации.

За три дня до консультации с экспертом участник составляет повестку встречи с перечнем запросов к эксперту. Повестка направляется электронным письмом организатору и ментору. Организатор вносит повестку в календарь и оповещает об этом эксперта. Организатор имеет право принимать участие в ходе консультации, но не имеет право вмешиваться, давать комментарии и создавать помехи в ходе самой консультации. Любую обратную связь по качеству и содержанию консультации организатор, участник, эксперт и ментор формируют письмом и вносят в календарь CRM систему.

Фиксированная длительность консультации с экспертом – 1 час (60 мин). По желанию эксперта время консультации может быть продлено. Количество консультаций с одним экспертом может быть в пределах не более 3 (трех) раз, за исключением собственной инициативы эксперта.

В некоторых случаях экспертом могут быть инициированы групповые консультации участников, в случае если эксперт считает, что проекты могут быть полезны друг-другу и для консультации такого рода нужна командная динамика. Групповые консультации могут быть инициированы самими участниками, но в этом случае должно быть представлено письменное мотивированное обращение к организаторам и эксперту. Решение остается за экспертом.

После каждой консультации участник, эксперт, ментор и организатор проходят мини-опрос по Google форме. Ссылка и вопросы создаются организаторами и передаются остальным участникам после консультации. Опрос должен быть пройден в течение 12 часов после консультации.

В случае возникновения дискоммуникации между участниками консультации, организаторы предпринимают действия по устранению конфликта и принимают решение о дальнейшем графике и формате консультаций.

Организаторы и эксперты после завершения программы пре-акселерации формируют в общем Google-документе характеристику на каждую команду и их проект.

2.4. Формирование пакета проектной документации

Проектная документация разрабатывается участником и его командой при консультационной поддержке экспертов.

2.5. Защита проекта

По факту завершения работ над всеми требованиями по прохождению программы пре-акселерации организаторами объявляется дата защиты проектов, формат и регламент защиты, состав жюри.

Защита проектов проходит в 2 этапа:

1) видео-эссе – как мы и наш проект изменились в ходе программы пре-акселерации;

2) презентация доработанного в ходе пре-акселерации проекта перед жюри.

Видео должно быть длительностью не более 1,5 минуты, любительский формат.

Презентация должна состоять из следующих слайдов:

- титульный слайд с указанием автора и наименования проекта;
- цель и описание проекта;
- задачи и результаты проекта;
- стейкхолдеры и стратегия взаимодействия с ними;
- социальный эффект и связь с программой «Рухани жаңғыру»;
- дополнительная информация на усмотрение команды.

Презентация одного проекта может длиться не более 3 минут и 2 минуты выделяется на вопросы жюри. Формат презентации (оффлайн или онлайн) определяется организаторами. В состав жюри входят организаторы (2 человека), внешние эксперты (3 человека), общественные деятели (2 человека).

Решение жюри принимает в бальной системе. Критерии оценки проектов (Таблица 4) представлены в следующих категориях:

- 1) значимость проекта для решения общественных задач – социальный эффект;
- 2) отношение проекта к принципам программы «Рухани жаңғыру»;
- 3) устойчивость концепции проекта;
- 4) способность команды реализовать проект;
- 5) рейтинг команды (участника), сформированный экспертами в ходе программы акселерации.

Таблица 4 - Критерии оценки проектов

Критерий	1 балл	2 балла	3 балла
Значимость проекта для решения общественных задач – социальный эффект	Проект не отвечает социальным задачам, социальный эффект не представлен	Проект слабо отвечает социальным задачам. Команда не достаточно качественно продумала социальный эффект или не понимает путей достижения социального эффекта	Проект значим для общества, команда четко понимает пути достижения социального эффекта
Отношение проекта к принципам программы «Рухани жаңғыру»	Проект никак не отражает принципы программы «Рухани жаңғыру»	Проект слабо отражает принципы программы «Рухани жаңғыру», или команда не	Команда грамотно представила проект в рамках концепции программы «Рухани жаңғыру» и связала задачи

		делает акцент в своей презентации на принципы программы «Рухани жаңғыру»	проекта м приоритетами программы. Команда и проект могут стать достойными амбассадорами программы «Рухани жаңғыру»
Устойчивость концепции проекта	Концепция проекта слаба и неустойчива. Непонятны цели и задачи проекта и фактор устойчивости в обществе и конкурентной среде	Концепция проекта есть, но не убедительна в аспекте факторов устойчивости – команде требуются компетенции, или проект требует много ресурсов (которые у команды не имеются)	Проект демонстрирует потенциал устойчивости, команда понимает факторы обеспечения динамичного и стабильно развития проекта, знает свои слабые и сильные стороны, понимает свою роль в поле игроков социального рынка и стейкхолдеров
Способность команды реализовать проект	Команда демонстрирует низкую динамику, отсутствие лидера, низкую командную динамику, слабые компетенции и мотивацию. В ход презентации команда не смогла донести и раскрыть потенциал проекта и продемонстрировать веру в проект	Команда средней активности, слабо понимает роль командной динамики и ролей в проекте, проект держится только на лидере (или нескольких людях) и его (их) мотивации	Команда замотивирована, четко понимает свою роль в проекте, каждый участник вносит свой посильный вклад в проект и демонстрирует компетенцию в своем поле ответственности.
Рейтинг команды (участника), сформированный в экспертами в ходе программы акселерации.	Эксперты и организаторы констатируют низкую степень дисциплинированности в ходе программы пре-акселерации, невыполнение домашних заданий в объеме 100% и	Эксперты и организаторы констатируют средний уровень дисциплины, среднюю динамику выполнения домашних заданий	Эксперты и организаторы рекомендуют проект в программу акселерации

	своевременно, наличие конфликтов с другими участниками или экспертами, низкий уровень культуры		
--	--	--	--

Проходной порог баллов для перехода в программу акселерации: 75 баллов. Высокий балл – от 85 до 105, средний балл – от 60 до 84, низкий балл – от 35-59.

Решение жюри оформляется в виде Протокола с приложением списка проектов, получивших проходной балл. Всем участникам процедуры защиты проекта выдается сертификат об участии в программе пре-акселерации следующего образца:

Сертификат

Выдан, в том, что он(-а) принял(-а) участие в программе пре-акселерации (название программы)

в объеме 480 академических часов с проектом «Название проекта» в период с «..» ____ по «..» _____ 20.. года.

Перечень образовательных программ:

- 1) Базовая образовательная программа «Рухани Жангыру»;
- 2) Базовая образовательная программа по проектному менеджменту
- 3) Консультационные сессии с экспертами

Организатор(должностное лицо) ФИО и должность

_____ подпись и печать

2.6. Формирование заявки на переход в программу акселерации

В течение 3 (трех) дней после защиты, проекты, прошедшие этап пре-акселерации, на добровольной основе пишут заявление о переходе в программу акселерации. На основе заявлений организаторы издают приказ о запуске программы акселерации. Заявление пишется в свободной форме:

Руководителю программы акселерации.....

ФИО

От ФИО заявителя.....

Заявление

Прошу рассмотреть возможность включения проекта «...наименование проекта..» в программу акселерации. Документы прилагаются.

Приложение:

- Сертификат об участии в программе пре-акселерации;

- Устав проекта;
- Иерархическая структура проекта;
- Календарный график проекта;
- Матрица ролей и ответственности проекта;
- План по качеству;
- Реестр стейкхолдеров;
- Реестр ресурсов проекта.

Дата, подпись

ГЛАВА III. ОСНОВНОЙ ЭТАП: ОСУЩЕСТВЛЕНИЕ АКСЕЛЕРАЦИИ

Программа акселерации длится 4 месяца и включает в себя образовательные программы, консультацию экспертов и самостоятельную работу команд-участниц по выходу на новый уровень развития.

Программа акселерации представлена в следующем порядке:

1. Установочная сессия.
2. Управление и анализ стейкхолдеров.

Длительность: 2,5 часа.

Краткое содержание: Знакомство команд с инструментом по управлению стейкхолдерами – формирование реестра, оценка отношения и влияния стейкхолдеров на проект, выработка тактики коммуникации и взаимодействия со стейкхолдерами.

3. Управление качеством.

Длительность: 2,5 часа.

Краткое содержание: Знакомство слушателей с определением качества, с инструментами планирования, управления и контроля качества, обзор уровней и категорий качества, разбор проблем качества по диаграмме Ишикава.

4. Управление рисками.

Длительность: 2,5 часа.

Краткое содержание: Определение, идентификация, оценка рисков и разработка стратегии по управлению рисками проекта.

5. Управление ресурсами.

6. Управление коммуникациями.

7. Общая контрольная сессия №1.

Длительность: 2,5 часа.

Краткое содержание: сведение к единому пониманию достигнутого уровня зрелости проектов, подведение итогов первого этапа акселерации, вопрос-ответ, настройка на предстоящий этап акселерации.

8. Социальное предпринимательство.

Длительность: 2 часа.

Краткое содержание: Коммерческие и некоммерческие подходы работы в социальном предпринимательстве.

9. Маркетинг.

Длительность: 2 часа.

Краткое содержание: как развивать действующий проект в видеоформате. Аудиоподкастинг. Продвижение своего проекта в социальных сетях, поисковых системах и на блог-площадках в интернете. Управление репутацией: PR как эффективный имиджевый инструмент (подтема: PR & Marketing: репутация vs. продажи). Создание и адаптация контента для социальных сетей и медиа (работа со СМИ, Influencer-маркетинг, антикризисный PR).

10. Управление командой.

11. Фандрайзинг.

Длительность: 2 часа.

Краткое содержание: Фандрайзинг, особенности работы с международными донорами, государственными социальными заказами, государственными грантами. Фандрайзинг-презентация. Практические советы.

12. Теория изменений.

Длительность: 2 часа.

Краткое содержание: что такое «теория изменений»: история, виды и уровни изменений. Как использовать теорию изменений для своей организации?

13. Устойчивое развитие.

Длительность: 2 часа.

Краткое содержание: Понятие и факторы устойчивости (организация, проект). Стратегии устойчивого развития в гражданском секторе, на рынке социальных услуг.

14. Углубленная программа «Рухани жаңғыру».

15. Общая контрольная сессия №2.

Длительность: 2 часа.

Краткое содержание: сведение к единому пониманию достигнутого уровня зрелости проектов, подведение итогов второго этапа акселерации, вопрос-ответ, настройка на предстоящий этап акселерации.

Установочные сессии планируются по аналогии с консультациями на этапе программы пре-акселерации.

По завершению процесса акселерации команды-участники готовят презентацию для выступления перед инвесторами, государственными органами, партнерами, клиентами, целевой аудиторией. Организаторы составляют график презентаций в зависимости от категорий проектов и категорий стейкхолдеров. График презентаций передается менторам-экспертам и командам участникам для предварительной подготовки. Структура презентации аналогична структуре при защите проектов на этапе пре-акселерации. Целью презентаций является поиск возможностей для установления сотрудничества со стейкхолдерами и

встраивание проектов в среду реализации. Данным этапом программа акселерации завершается и проекты выходят в самостоятельный режим работы. По завершению программы командам участникам выдается сертификат об участии в программе акселерации.

ГЛАВА IV. ВЫВОД ПРОЕКТОВ ИЗ АКСЕЛЕРАЦИИ

4.1. Процесс вывода проектов из акселерации

В процессе вывода проектов из акселерации решаются следующие задачи:

1) Разработка программы развития проектов. Программа разрабатывается в соответствии со специализацией и этапом развития проекта. Проходит деление проектов на чистую проектную деятельность и на проекты, переходящие в операционный формат.

2) Обучающий курс по менторству для представителей проектных команд, в чьи компетенции входит подготовка экспертов и тренеров внутри проекта при его масштабировании.

3) Разработка финансовой модели и операционного плана для проектов, готовых к социальной франшизе либо открытию представительств в других регионах. Разработка программы передачи опыта регионам и масштабирования проектов.

4) Аккредитация менторов из числа авторов проекта и экспертов акселерации в рамках направлений.

5) Поддержка в развитии каскадных моделей, в том числе включающих волонтерское участие, для проектов с широким охватом целевой аудитории.

Результатом акселерации и агрегации проектов является формирование пула проектов со статусом бренд-амбассадора «Рухани жаңғыру». Для таких проектов разрабатываются следующие документы:

- план стратегического партнерства государства с инновационными социальными проектами в реализации Программы «Рухани жаңғыру».

- план дальнейшего взаимодействия проекта с Региональным проектным офисом «Рухани жаңғыру» и/или Гражданским ресурсным центром, Молодежным ресурсным центром, другими партнерами акселератора.

- программа организации и развития сообщества проектов со статусом бренд-амбассадоров «Рухани жаңғыру», обеспечивающего рост экспертного потенциала и развитие наставничества в реализации Программы «Рухани жаңғыру».

4.2. Статус бренд-амбассадора «Рухани жаңғыру»

Претендовать на статус бренд-амбассадора «Рухани жаңғыру» могут проекты, успешно завершившие программу акселерации, и соответствующие следующим критериям:

- актуальность направления деятельности проекта;

- инновационность продуктов проекта;
- широта охвата целевой аудитории;
- готовность к масштабированию своей деятельности;
- продвижение принципов «Рухани жаңғыру» в рамках деятельности проекта;
- наличие обучающих модулей в рамках проекта, способствующих модернизации сознания целевой аудитории (развитие Soft skills и пр.);
- готовность к партнерскому взаимодействию с профильными, якорными организациями в выбранной сфере деятельности;
- наличие инклюзивной составляющей в проекте, элементов наставничества и волонтерской деятельности.

Оценку проектов по перечисленным критериям осуществляют эксперты акселератора и дают рекомендацию о присуждении статуса КИОР.

4.3. Порядок участия бренд-амбассадоров «Рухани жаңғыру» в реализации Программы «Рухани жаңғыру»

Участие бренд-амбассадоров «Рухани жаңғыру» в реализации Программы «Рухани жаңғыру» происходит в следующем порядке:

- 1) Заключение меморандумов между проектами и КИОР.
- 2) Информационная поддержка деятельности проектов со стороны КИОР и СМИ, включение проектов в республиканские и региональные планы реализации Программы.
- 3) Рекомендация сотрудничества с проектом для потенциальных партнеров со стороны КИОР.
- 4) Участие лидеров проектов в экспертных советах региональных и республиканского акселераторов социальных проектов.
- 5) Участие лидеров и представителей проектов в диалоговых, координационных площадках, стратегических и форсайтных сессиях в сфере модернизации общественного сознания.

4.4. Площадки поддержки проектов, прошедших программу акселерации и готовых к масштабированию

Возможности привлечения финансирования для развития проектов:

- участие проектов в конкурсе на государственный социальный заказ;
- участие в конкурсе на получение грантов от НАО «Центр поддержки гражданских инициатив» (далее – ЦПГИ);
- участие проектов в площадке «Асар»;
- участие проектов в конкурсе на получение грантов от АО «Социально-предпринимательская корпорация «ASTANA»;
- сотрудничество с Казахстанской ассоциацией франчайзинга;
- участие в конкурсе на получение грантов от АО «Самрук-Қазына»;
- участие в конкурсе на получение грантов от Фонда Первого Президента РК.

Площадки информационной поддержки проектов:

- ежегодные онлайн-встречи проектов, прошедших программу акселерации с представителями регионов;
- итоговый форум Акселератора «Өзгерістердің саруарлары» на основе платформы поддержки социальных проектов и системы лояльности для бизнеса;
- организация координационных встреч проектов с основными стейкхолдерами по направлениям деятельности.

ГЛАВА V. РАЗВИТИЕ ПЛАТФОРМЫ ПОДДЕРЖКИ СОЦИАЛЬНЫХ ПРОЕКТОВ

Для работы акселератора и масштабирования его в регионы разработан сайт <https://saruarlar.kz>, на котором формируется база проектов, прошедших акселерацию, экспертов, участвующих в работе акселератора, база знаний и электронных курсов по программе акселерации. Создана возможность онлайн-консалтинга по направлениям акселерации.

Для поддержки социальных проектов и формирования экосистемы для их развития создана платформа поддержки социальных проектов и система лояльности для бизнеса «SOCIAL LIFT».

5.1. Платформа «SOCIAL LIFT»

Платформа «SOCIAL LIFT» – инфраструктурный проект, который создает условия для реализации других проектов, прежде всего социальных, создает избыток ресурсов в социальной сфере.

Концепция проекта включает в себя элементы геймификации, разработку систем мотивации для участников социальных проектов, формирование рынка услуг в рамках созданной экосистемы.

Игровой элемент включает в себя выпуск Платформой «SOCIAL LIFT» баллов «LIFTCOIN», которые выдаются социальным проектам и, с одной стороны, ложатся в основу систем мотивации для участников проектов, с другой – играют роль средства обмена товарами и услугами в созданной на основе платформы экосистемы. Для обмена товарами и услугами создается LIFT-MARKET, в котором участники социальных проектов, получившие в качестве поощрения баллы «LIFTCOIN», могут потратить их с пользой для себя. В формировании LIFT-MARKET участвуют как социальные проекты, так и представители бизнеса, предоставившие скидки на товары и услуги в баллах «LIFTCOIN».

Задача состоит в том, чтобы собрать достаточный объем таких предложений и обеспечить выданный объем баллов «LIFTCOIN» участникам социальных проектов товарами и услугами в достаточном количестве.

Такой подход можно назвать универсальным краудсорсингом, когда любой человек может поддержать проект своим участием, даже если не является

специалистом нужного проекту профиля. Например, проекту нужен программист, а тот, кто хочет проект поддержать – тренер ораторского мастерства. Но проведя тренинг за баллы «LIFTCOIN», такой человек поддерживает проект – ведь программист, получив за свою работу баллы «LIFTCOIN», сможет пройти тренинг, или выбрать в LIFT-MARKET что-то еще.

Чем больше таких участников с обеих сторон, тем интереснее сообщество Платформы «SOCIAL LIFT» для тех, кого особо не интересуют сами проекты, но вот растущее сообщество – да. Бизнесу становится выгодно подключаться к LIFT-MARKET и продвигать свои товары и услуги, делая скидку в баллах «LIFTCOIN». Таким образом, социальная ответственность становится выгодной для бизнеса.

Расширяя свое комьюнити, платформа выходит на самокупаемость и получает дополнительные возможности для расширения аудитории и масштабирования.

Проект является инфраструктурным, и он может развиваться только реализуя другие проекты на своей основе.

Для быстрого продвижения необходимо выбирать актуальные направления, где важно массовое вовлечение населения, такие как:

- обучение английскому языку;
- перевод казахского языка на латинскую графику;
- внедрение инклюзивного образования;
- повышение IT грамотности;
- молодежная политика.

Платформа является дополнительным инструментом при организации работы акселератора социальных проектов. Дополнительный ресурс в виде баллов «LIFTCOIN» позволяет им устойчиво развиваться и выходить на самокупаемость, создавать профессионалов внутри проекта, рабочие места, и пройдя школу социального предпринимательства на основе платформы, переходить к бизнес-формату.

Актуальность проекта «SOCIAL LIFT».

Повсеместная цифровизация и внедрение информационных технологий является одним из основных мировых трендов и вызовов современности.

Применение IT, в перспективе, возможно, блокчейн технологий, позволяет проекту «SOCIAL LIFT» решать следующие задачи:

- создание эффективного формата привлечения дополнительных ресурсов в социальную сферу, использование принципов криптоэкономики для формирования региональных социальных кластеров;
- развитие экосистемы, где открытость транзакций, хранение и достоверность информации создают возможность для формирования баз данных, проведения социологических исследований, создания систем лояльности, мотивации, расчета рейтингов, обеспечения прозрачности деятельности

общественных организаций, подготовки актуальных отчетов и анализа эффективности социальных проектов;

- широкое подключение населения к инновационным информационным технологиям, ликвидация безграмотности в данной сфере;

- возможность поэтапного привлечения инвестиций для разработки IT платформы и на ее основе онлайн-акселератора социальных проектов, необходимых для масштабирования опыта и выхода на международный уровень.

Таким образом, создается универсальная экспериментальную площадку, которая через развитие проектной деятельности становится школой социального предпринимательства и сможет включить в себя все инновационные методы и подходы неформального образования, которое в наше время должно стать непрерывным, чтобы обеспечить конкурентоспособность как на уровне личности, так и на уровне общества в целом.

В результате своего развития, проект «SOCIAL LIFT» сможет быть представлен Казахстаном на международной арене как социальная инновация.

Проект «SOCIAL LIFT» является инфраструктурным, обеспечивает межсекторальное взаимодействие и откликается на современные мировые тренды, создавая условия для самоорганизации населения в условиях неопределенности и ускорения перемен.

В своей статье «Взгляд в будущее: модернизация общественного сознания» Н.А. Назарбаев дал характеристику современному этапу развития общества: «...на наших глазах мир начинает новый, во многом неясный, исторический цикл. Занять место в передовой группе, сохраняя прежнюю модель сознания и мышления, невозможно. Поэтому важно сконцентрироваться, изменить себя и через адаптацию к меняющимся условиям взять лучшее из того, что несет в себе новая эпоха».

Проект «SOCIAL LIFT» призван создавать условия для модернизации сознания в соответствии с основными направлениями, обозначенными Лидером нации.

Конкурентоспособность. Проект создает развивающую площадку, где основным является один из самых эффективных форматов образования – проектная деятельность. Основной целевой группой является молодежь и социально уязвимые категории населения, таким образом проект создает социальный лифт и обеспечивает повышение конкурентоспособности широких слоев населения. Разработка онлайн-акселератора социальных проектов также позволит расширить охват, а в перспективе вывести проект на международный уровень. Подключение населения к инновационным информационным технологиям также способствует повышению конкурентоспособности.

Прагматизм. Экосистема на основе баллов «LIFTCOIN» создает условия для развития социального предпринимательства, позволяет участникам Акселератора сделать первые шаги к самостоятельности и самоокупаемости

проектов, помогает населению создавать себе рабочие места, повышая тем самым уровень благосостояния. Система лояльности для бизнеса делает выгодным социальную ответственность, так как решает вопрос привлечения новых клиентов.

Сохранение национальной идентичности. Проект «SOCIAL LIFT» является инфраструктурным и позволяет привлекать инвестиции для реализации проектов, сохраняющих и укрепляющих национальную идентичность. В рамках акселератора будет особое внимание уделяться развитию наставничества, передаче опыта старшего поколения молодежи через традиции, культуру и искусство казахского народа.

Культ знаний. Важным форматом образования в рамках Акселератора проектов будет система наставничества, где каждый сможет поделиться с другими тем, чему уже научился сам, проводя мастер-классы, тренинги и семинары, или играя роль ментора и куратора проектов. Выпускники Назарбаев Интеллектуальных школ, Назарбаев Университета, программы «Болашак» смогут внести свою лепту в этот процесс и поделиться опытом, полученным в зарубежных вузах.

Эволюционное, а не революционное развитие Казахстана. На данном этапе в сфере молодежной политики и в гражданском секторе созданы все необходимые институты для системного устойчивого развития. Слабым звеном остается дефицит средств, выделяемых государством и международными организациями, и недостаток отработанных форматов выхода НПО на самоокупаемость. В связи с этим не складывается кооперация и координация усилий в социальной сфере, которая необходима для ее системного развития. Проект «SOCIAL LIFT» предлагает механизм решения этой проблемы и сможет в короткие сроки обеспечить устойчивое эволюционное развитие социальной сферы.

Открытость сознания. Проект позволяет двигаться в рамках основных мировых трендов и в ближайшей перспективе обеспечит выход на международный уровень сотрудничества в социальной сфере.

Проект запущен в 2020 году в тестовом режиме. Требуется дальнейшей проработки, тестирования и внедрения.

5.2. Сотрудничество с местными исполнительными органами по организации работы акселератора в регионах

Масштабирование работы акселератора в регионы предполагает выстраивание партнерских отношений с акиматами, центрами гражданских инициатив, региональными проектными офисами «Рухани жаңғыру», молодежными ресурсными центрами, другими стейкхолдерами. Ключевую роль в инициации этого процесса играют акиматы.

С момента принятия Программы «Рухани жаңғыру» начался этап развития соответствующих институтов ее поддержки и развития. В каждом регионе появились свои региональные проектные офисы (далее – РПО).

Исходя из представленных количественных данных большая часть мероприятий, проводимых региональными проектными офисами, является информационно-разъяснительными и досуговыми. Причем среди мероприятий информационно-разъяснительного характера преобладают информационные. Достаточно большое количество мероприятий досугового характера объясняется спецификой основной целевой аудитории. Например, большинство мероприятий было направлено на работу с детьми и молодежью, что предполагает использование интересных, ненавязчивых, интерактивных форматов и подходов.

С самого начала своей деятельности РПО столкнулись с необходимостью отбора значительного количества проектов на местном уровне, которые подходят под принципы и направления Программы. В первые годы деятельности было много нареканий в связи с тем, что работа РПО сводилась к обобщению информации и подготовке отчетов, направляемых в Центральный офис. Также было много критики относительно того, что часто среди проектов, которыми отчитывались регионы, были представлены мероприятия местных государственных органов, которые они осуществляли в пределах своих функций и компетенций, в рамках утвержденных бюджетных программ (строительство школ, детских садов, объектов инфраструктуры и т.п.).

С 2018 г. также в рамках Программы «Рухани жаңғыру» в Казахстане развиваются гражданские ресурсные центры (далее – ГРЦ), которые на настоящий момент присутствуют уже во всех регионах, большинство из них имеют долгосрочное финансирование (в рамках государственных грантов ЦПГИ, а также местного государственного социального заказа). Гражданские центры, в отличие от РПО, функционируют на базе НПО. По своей сути гражданские центры являются также и ресурсными центрами, призванными оказывать широкий спектр поддержки местным гражданским инициативам. В силу самого определения – ресурсный центр, ГРЦ имеют представление о проектном подходе, имеют свой собственный опыт разработки и реализации социальных проектов, хорошо ориентируются в местных гражданских инициативах, их потенциале.

Таким образом, в силу того, что сама Программа «Рухани жаңғыру» предполагает работу с качественными проектами, способствующими духовной модернизации современного казахстанского общества, возникает потребность в отборе таких проектов, их доработке и качественной реализации.

Развивая проект «Өзгерістердің саруарлары», КИОР совместно с экспертами Акселератора пришли к выводу о том, что, во-первых, в Акселераторе есть проекты, готовые к масштабированию, которые можно тиражировать в регионах; а во-вторых, сам инструмент Акселератора может быть использован в регионах, как раз для отбора и поддержки перспективных проектов, отвечающих принципам Программы «Рухани жаңғыру» и продвигающих их.

Предполагается, что внедрение и использование подходов, практикуемых в акселераторе, может более эффективно решать задачи по поиску и внедрению

эффективных, амбициозных, инновационных проектов, направленных на достижение социального благополучия, экономического роста, повышения качества жизни населения в регионах.

Алгоритм внедрения Акселератора в регионе.

В более широком понимании задачами акселератора социальных проектов являются:

1) отбор проектов в Акселератор, формирование кластеров проектов по тематическим направлениям;

2) экспертное и методическое сопровождение проектов, разработка эффективных бизнес-моделей, создание условий для включения в модель проектов форматов для широкого охвата целевых аудиторий и самоорганизации населения;

3) координация взаимодействия проектов с соответствующими ведомствами и якорными организациями;

4) создание условий для привлечения ресурсов в социальную сферу и поддержки проектов с массовым участием населения через использование инновационных подходов, (например, блокчейн технологии, создание платформы поддержки социальных проектов бизнес-средой и т.п.);

5) подготовка проектов для участия на площадке «Асар», в конкурсах социальных проектов, а также организация встреч проектных команд с инвесторами и меценатами;

6) создание условий для выхода проектов на самоокупаемость и устойчивое самостоятельное развитие;

7) проведение стратегических сессий по отдельным направлениям для обеспечения слаженного взаимодействия всех участников.

Для выполнения указанных задач нужно четко представить себе возможную схему функционирования на местном (региональном) уровне.

Первое. Прежде всего, на местном уровне важно определить ответственный орган. Скорее всего (учитывая, что проекты должны отвечать принципам и направлениям «Рухани жаңғыру»), таким органом может выступить Управление внутренней политики / Управление информации и общественного развития (далее – УВП/УИОР). Это именно тот орган, в чью зону ответственности и компетенций входит работа с гражданским обществом и отдельными его институтами.

Второе. Роль непосредственного ответственного лица или органа более подходит для гражданских ресурсных центров, которые в силу своей миссии развивают местные инициативы, социально значимые проекты и т.п. При таком подходе Гражданские центры непосредственно встречают инициаторов проектов, оказывают первичные консультации, затем (по заранее определенным критериям) отбирают проекты в акселератор. Это дает право инициаторам проектов получать поддержку экспертов (как местных, так и из других регионов), которые по своим направлениям доводят проект до готовности к реализации, а, возможно, и

масштабированию. По сути, все семь указанных выше задач, на практике будут реализовываться силами ГРЦ. При этом ответственный орган – УВП/УИОР, будет оказывать содействие в реализации задач 1, 3, 4, 5.

Третье. Следующий важный шаг – обеспечить финансовую поддержку реализации лучших проектов (выполнение задачи 6). В этом направлении есть две возможности – через государственный социальный заказ (если проект четко вписывается в функционал и компетенции какого-то определенного госоргана, например, органов соцзащиты и занятости, культуры, физкультуры и спорта, здравоохранения и т.п.) В этом случае важно, чтобы курирующий орган – УВП/УИОР, работал в постоянном контакте с акиматом (заместителем акима, курирующим социальный блок), управлением экономики и бюджетного планирования, бюджетной комиссией. Важно, чтобы для проектов-финалистов были запланированы соответствующие объемы финансирования в местном бюджете, а также была разработана техническая спецификация. В идеале это должно происходить в тот момент, когда уже стали известны проекты, отобранные в Акселератор, т.е. в текущем финансовом году. При этом финансы будут планироваться на следующий год. Важно, чтобы с самого начала соблюдались процедуры формирования государственного социального заказа, предусмотренные Законом О государственном социальном заказе, грантах и премиях для неправительственных организаций в Республике Казахстан от 12 апреля 2005 года. В частности, на первом этапе – сбор информации для анализа ситуации, а также на втором этапе – анализ ситуации, данные о направлениях проектов уже должны попасть в спектр анализа. На третьем этапе происходит планирование тем государственного социального заказа, а на четвертом этапе – включение в бюджетную заявку.

Второй вариант финансирования – государственные гранты. В текущих условиях гранты выделяются только непосредственно самим национальным оператором – ЦПГИ. Но в ближайшей перспективе может появиться возможность для выделения местных грантов. В этом случае также важно заблаговременно планировать соответствующие лоты и формировать конкурсную документацию. Если же, например, в 2021г. местных грантов не появится, то нужно взаимодействовать с ЦПГИ, которое может запланировать у себя выделение грантов на темы и проекты, которые поддерживают местные акселераторы.

Очевидно, что с точки зрения требований законодательства, нет гарантий, что именно проекты, попавшие в Акселератор, получают соответствующее финансирование. Однако нужно создавать условия для продвижения таких проектов.

Дополнительный вариант для привлечения финансирования – это работа с потенциальными спонсорами, благотворителями, меценатами или инвесторами (задача 5). В этом варианте также нет стопроцентных гарантий, но, в отличие от государственных социальных заказов и госгрантов, где процедуры установлены

законодательством, спонсор самостоятелен в своем выборе, а рекомендация Акселератора может стать для него гарантией того, что проект разработан качественно и будет эффективно реализован.

Использование всех доступных вариантов для привлечения финансирования – это способ минимизировать риски и создать больше возможностей для устойчивости проектов Акселератора.

Четвертое. Роль проектных офисов будет заключаться в том, чтобы перенаправлять проекты, соответствующие критериям, в ГРЦ. Также в оказании информационной поддержки (о существовании Акселератора, его целях, задачах, услугах и т.п.). Кроме того, учитывая, что РПО имеют наработанные контакты к местным бизнесом, возможно, они смогут оказать содействие также в реализации задач 4, 5, т.е. привлечении финансирования для проектов-финалистов.

Пятое. Отдельного внимания заслуживает тема «Урбанистика». Это целый комплекс тем, объединенных под одним понятием. Урбанистика предполагает развитие городской среды, удобной для проживания, соответствующей стандартам качества жизни, обеспечивающей соблюдение целого ряда права человека – социальных, экономических, культурных, экологических и т.д. Современные города, особенно – областные центры и города республиканского значения – это наиболее густонаселенные территории страны, которые оказывают колоссальные нагрузки как на окружающую среду, так и на человека (опасность техногенных катастроф, криминальная ситуация, психологическое воздействие, социальные конфликты и т.п.). Поэтому урбанистика позволяет, с одной стороны, работать с повышением качества жизни и обустройством общественных пространств, с другой стороны – развивает институт местного самоуправления, а это уже реализация политических прав граждан на участие в управлении своей страной, территорией. Урбанистика может включать в себя ряд тематических направлений, которые также представляют интерес для акселератора и Программы «Рухани жаңғыру», в частности:

- соучаствующее проектирование (совместное проектирование дворовых и общественных городских пространств силами жителей, государственных органов, бизнес-сообщества, профессиональных сообществ – архитекторы, дизайнеры, волонтеров и т.д.);

- инициативное бюджетирование (вовлечение граждан в планирование местного бюджета, разработка инициатив по преобразованию городов);

- развитие зеленых технологий в масштабах города (раздельная утилизация отходов, их переработка, создание микро-производств, социальных предприятий, внедрение экологичных технологий);

- создание дружественной, инклюзивной городской среды (доступность общественной и частной инфраструктуры, позитивное восприятие всех членов сообщества);

- развитие местного самоуправления (работа с городскими сообществами, работа с органами управления многоквартирными жилыми домами/кондоминиумами – кооперативы собственников квартир, объединения собственников имущества, простые товарищества).

Важность развития местного самоуправления, а также отдельных его институтов, была особо подчеркнута Президентом страны К.К.Токаевым в Послании народу Казахстана от 01.09.2020 г.

Проекты в сфере городского развития также полностью соответствуют миссии гражданских ресурсных центров.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

НАО «Казахстанский институт общественного развития «Рухани жаңғыру» реализует в 2020 году проект «Өзгерістердің саруарлары», в рамках которого создан Акселератор социальных проектов. 120 проектов подали заявку на участие в акселераторе. Из них 39 – прошли пре-акселерацию. И только 20 проектов прошли полную программу акселерации и 17 проектов готовы к масштабированию в регионы Казахстана.

Основная цель акселератора социальных проектов – это создание портфеля проектов для программы «Рухани жаңғыру». Ранее проведенный анализ показал, что основной упор с момента реализации программы шел на преимущественное развитие направления «Сохранение национальной идентичности», при этом имелось недостаточное количество проектов, действующих в соответствии с другими принципами. Поэтому акселератор призван восполнить пробелы по оставшимся пяти направлениям модернизации общественного сознания, объединить пул лидеров, транслирующих все принципы «Рухани жаңғыру» в рамках своей проектной деятельности и обеспечивающих широкий охват своей целевой аудитории.

Масштабирование акселератора социальных проектов в регионы обеспечит повышение квалификации сотрудников РПО, обучение их современным управленческим технологиям и инновационным подходам, обеспечивающим широкое вовлечение населения в реализацию Программы «Рухани жаңғыру». В 2020 году работа акселератора запущена в городе Нур-Султан, при этом проводится обучение сотрудников региональных офисов, центров гражданских инициатив, молодежных ресурсных центров, которым передан полный пакет документов по работе акселератора. Для масштабирования акселератора в регионы разработана программа акселерации, сайт акселератора, с помощью которого многие процессы будут переведены в онлайн формат, также разработана платформа поддержки социальных проектов, на основе которой будет формироваться экосистема по отдельным направлениям и привлекаться ресурсы в социальную сферу.

Акселерация социальных проектов широко не распространена (в сравнении с бизнес-акселерацией), но важна для общего социально-экономического развития, также для продвижения принципов Программы «Рухани жаңғыру». Также важно оказать содействие развитию и продвижению социальных проектов в каждом отдельно взятом регионе. Для этого в регионах есть все необходимые ресурсы: человеческие, технические, финансовые. Эффект от внедрения таких проектов (при скрупулезном отношении к проектированию и исполнению) может в разы превзойти затраты. Поэтому рекомендуется рассмотреть предлагаемую модель и принять соответствующие решения на местном уровне.

Определение термина «социальный проект»

Обзор источников показывает следующие смыслы, входящие в определение терминов «социальный проект», «социальное предпринимательство»

№	Источники	Смыслы	Потенциальный критерий для ранжирования проектов
1	https://www.centreforsocialenterprise.com/what-is-social-enterprise/	<p>Вне зависимости, является ли компания коммерческой или некоммерческой, ее социальная направленность реализуется через 2 показателя:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ достижение социальных, культурных, либо коллективных экономических, либо экологических результатов; ▪ получение дохода; <p>При этом, миссия организации / проекта первична, а прибыльность вторична («мы зарабатываем деньги, чтобы реализовать миссию или идею более высокого порядка»).</p> <p>Кроме того, социальным проектом может считаться компания либо предприятие, работающее на принципах бизнеса, однако перенаправляющая излишки прибыли на социальные либо экологические нужды.</p> <p>Еще одной отличительной чертой социальных проектов является обучение либо трудоустройство людей, ограниченных в возможности участвовать в основных секторах экономики.</p>	- Социальный эффект
2	https://www.investopedia.com/terms/s/social-entrepreneur.asp	<p>Социальный предприниматель считает своим призванием решать коллективные проблемы в обществе. Он берет на себя риски и инвестирует свои усилия в инициативы, создающие положительные изменения в обществе.</p>	- Служение интересам малообеспеченных групп

		Социальные предприниматели служат интересам малообеспеченных групп населения.	
3	https://www.managementstudyguide.com/social-entrepreneurship.htm	<p>Фокус социальных проектов направлен, в большей степени, на создание социального, нежели финансового капитала.</p> <p>Концепция социального капитала подчеркивает важность контактов / социальных сетей в создании ценности для благополучия общества.</p> <p>Как правило, идеи социальных проектов носят инновационный (новаторский, рационализаторский, изобретательный) характер.</p>	<p>- Создание социального капитала</p> <p>- Инновационность</p>
4	https://www.investopedia.com/terms/s/social-enterprise.asp	<p>Социальные проекты возникают на пересечении частного предпринимательства и волонтерского движения.</p> <p>Максимизация прибыли вторична. Прибыльность / самоокупаемость социальных проектов критична только в целях устойчивости их развития.</p>	<p>- Вовлечение волонтеров</p>

Приложение 2

ПОЛОЖЕНИЕ О КОНКУРСЕ В АКСЕЛЕРАТОР СОЦИАЛЬНЫХ ПРОЕКТОВ

I. Общие положения конкурса

1. Настоящее Положение определяет порядок участия в конкурсе в Акселератор социальных проектов (далее – Конкурс) и отбора заявок в рамках проекта «Өзгерістердің саруарлары» (далее – Акселератор).

2. Организатором Конкурса является НАО «Казахстанский институт общественного развития «Рухани жаңғыру» (далее – КИОР) при поддержке Министерства информации и общественного развития Республики Казахстан (далее – МИОР).

3. Для проведения Конкурса организатором формируется конкурсная комиссия. В состав конкурсной комиссии входят представители МИОР, КИОР, ТОО «Проектный офис «Рухани жаңғыру» по городу Нур-Султан, НАО «Центр поддержки гражданских инициатив», а также научно-экспертного и гражданского сообщества.

4. Организационным комитетом является центр «Рухани жаңғыру» КИОР.

5. Проекты, прошедшие конкурсный отбор, получают возможность:

- 1) информационной поддержки проекта;
- 2) содействия в поиске источников финансирования;
- 3) поддержки в разработке бизнес-плана;
- 4) содействие в поиске новых партнеров, якорных организаций.

6. Программа акселерации проектов включает в себя:

1) интервью с экспертами для определения статуса проекта в Акселераторе и разработки индивидуальной траектории развития;

2) установочная образовательная сессия;

3) стратегические сессии по направлению проекта, формирование кластеров проектов;

4) содействие в разработке концепций, планов реализации, бизнес-моделей проектов, в подготовке тренеров внутри проекта, разработке обучающих модулей и методических материалов;

5) содействие в привлечении ресурсов и финансировании, подключении якорных организаций, заключении договоров с партнерами, информационное сопровождение, создание условий для масштабирования и самоокупаемости проекта;

6) подготовка проектов для участия в Площадке «Асар», конкурсах социальных проектов, организация встреч проектных команд с инвесторами и меценатами;

7) содействие в переговорах с потенциальными партнерами и региональными проектными офисами о масштабировании проектов в регионах, поддержка запуска проекта в регионах;

8) участие в итоговой конференции в ноябре 2020 года по результатам работы Акселератора.

II. Порядок участия в Конкурсе

7. К участию в конкурсе, который пройдет с 15 января по 28 февраля 2020 года, приглашаются проектные группы по следующим направлениям:

7) развитие инклюзивного общества (поддержка детей-сирот и оставшихся без попечительства родителей, пожилых людей, людей с особыми потребностями, малообеспеченных многодетных семей);

8) развитие актуальных компетенций в рамках неформального

образования (финансовая, правовая, медийная, IT, цифровая грамотность, владение английским, государственным языками);

9) развитие сельскохозяйственного, краеведческого, образовательного туризма;

10) развитие площадок, объединяющих проекты в сфере культуры, искусства и народного творчества, и спорта;

11) развитие экологической культуры населения;

12) развитие системного проектного мышления, укрепления лидерского потенциала.

8. Участниками Конкурса могут быть НПО, предприниматели, инициативные группы.

9. Для участия в конкурсе необходимо до 18.00 часов 28 февраля 2020 года (по времени г.Нур-Султан) пройти регистрацию по ссылке <https://learnopen.kz/accelerator> и подать заявку на казахском и/или русском языке согласно Приложению.

10. Перечень документов, необходимых для регистрации:

1) анкета проекта;

2) резюме заявителя;

3) краткая информация (при наличии организации);

4) краткая презентация (до 10 слайдов) о проекте (не является обязательным).

11. Заявки отбираются по следующим критериям:

1) высокая степень проработанности проектной документации;

2) реализация проекта в пилотном режиме;

3) укомплектованность проектной команды необходимыми специалистами;

4) готовность проекта к масштабированию;

5) в случае представления на конкурс идеи проекта, либо проекта на ранней стадии реализации в пилотном режиме, учитывается прошлый опыт участников проектной команды в реализации проектов в выбранной сфере.

III. Порядок отбора заявок на участие в Акселераторе

12. Предварительный отбор заявок осуществляется организационным комитетом по мере их поступления. Участники, подавшие заявку раньше, имеют возможность обновить и/или дополнить пакет документов, предоставленный на конкурс, после первого интервью с экспертами.

13. Первое интервью участников с экспертами осуществляется организационным комитетом в течение 7 дней после подачи заявки, в случае ее принятия. Если заявка будет отклонена, участники получают соответствующее уведомление на электронную почту.

14. Рассмотрение заявок, прошедших предварительный отбор, может быть

начато конкурсной комиссией не позднее 20 рабочих дней с даты начала приема заявок. Итоговое заседание конкурсной комиссии проводится не позднее 5 рабочих дней с момента завершения конкурса.

15. Организатор оставляет за собой право без объяснения причины отклонить любую заявку на участие в Конкурсе. Решение Конкурсной комиссии обжалованию не подлежит. Пересмотр результатов конкурса не производится.

16. Дополнительную информацию о Конкурсе вы можете получить по телефонам: 8 (7172) 27-81-34.

17. Настоящее Положение изложено в новой редакции по состоянию на 03 февраля 2020 года.

Анкета проекта

№	Наименование	Информация
1	ФИО заявителя	
2	Телефон заявителя	
3	Электронный адрес заявителя	
4	Наименование организации (при наличии)	
5	Название проекта	
6	Направление проекта (выделите цветом)	Развитие инклюзивного общества Развитие актуальных компетенций (образование) Развитие туризма Развитие Art-площадок Поддержка экологических проектов Развитие проектного мышления и предпринимательства
7	Цель и задачи проекта	
8	Краткое описание: идея проекта, продолжительность реализации, полученные результаты	
9	Актуальность проекта	
10	Целевая аудитория	

11	Инновационная составляющая проекта	
12	Ключевые участники команды: роль в проекте, опыт работы	
13	Источники финансирования, наличие бизнес-модели, устойчивость проекта	
14	Стадия реализации проекта (выделите цветом)	Идея Пилотный режим Устойчивая реализация Готовый к масштабированию (методический пакет документов) Масштабирование (представительства в регионах)
15	Участие волонтеров к деятельности проекта (выделите цветом)	Не участвуют Эпизодически участвуют Постоянно участвуют
16	Партнеры проекта, степень их участия	
17	Ожидаемый социальный эффект	
18	С какими проблемами при реализации проекта вы сталкиваетесь?	
19	Какой поддержки вы ждете от Акселератора?	
20	Перспективы развития проекта (до 3 лет)	
21	Ссылки на сайт, социальные сети и пр. (при наличии)	
22	Дополнительная информация	

Методические материалы по системному развитию проектов в разрезе шести направлений

Настоящие методические рекомендации разработаны в рамках реализации республиканской инициативы «Акселератор социальных проектов» при КИОР и описывают практические подходы к сопровождению акселерации проектов и поддержке лидеров проектов в разрезе шести направлений. Являются приложением к основным методическим материалам «Проект «Өзгерістердің саруарлары»: акселерация социальных проектов, продвижение принципов «Рухани жаңғыру» в рамках проектной деятельности».

Рассмотрены 6 направлений:

1. Развитие проектного мышления и предпринимательства
2. Развитие неформального образования
3. Развитие площадок, объединяющих проекты в сфере культуры, искусства и народного творчества
4. Развитие инклюзивного общества
5. Развитие экологической культуры
6. Развитие туризма

1. Развитие проектного мышления и предпринимательства

Акселератор является центром компетенций и методологии для социальных проектов и инициатив, условие системного развития социального предпринимательства.

Важной задачей акселератора является подготовка проектов к масштабированию, создание условий для развития социальной франшизы в Казахстане.

Базовой практикой акселерации является сопровождение проектов со стороны экспертов – коучинг и менторинг проектных команд, участие в стратегических и форсайтных сессиях, разработка концептуальных и стратегических документов проектов.

Коучинг и менторинг проектов

Менторинг и коучинг лидеров и команд социальных проектов включает передачу опыта и знаний эксперта, как минимум, в двух областях:

- экспертиза в области специализации проектов
- управленческая экспертиза (развитие бизнеса, проекта и организации, лидерство и управленческие навыки)

В основе акселерации социальных проектов может лежать следующая модель эффективного развития проекта:

Фокус акселерации	Результаты акселерации
Стратегическое управление проектом	- Определить основополагающие элементы стратегического планирования для эффективной реализации проекта
Совершенствование бизнес-модели проекта	- Сформулировать / проанализировать элементы бизнес-модели проекта. - Оптимизировать бизнес-модель для обеспечения устойчивого развития организации
Управление командой проекта	- Определить роль лидера в развитии команды проекта. - Сформировать план развития лидера
Команда проекта: роли и люди	- Описать основные роли в команде проекта, необходимые для успешной реализации миссии организации. - Сформулировать и коммуницировать ожидания ролей к членам команды
Развитие команды проекта	- Определить уровень зрелости команды проекта - Сформировать план развития команды
Управление организационными процессами проекта	- Описать бизнес-процессы проекта. - Определить точки роста и улучшений процессов
Культура: ценности и правила игры в проекте	- Определить ценности организации. - Декодировать ценности в поведения и правила игры. - Интегрировать поведения / компетенции в управленческие процессы
Управление мотивацией в проекте	- Сформулировать принципы поощрения в организации

Кроме того, для анализа и развития бизнеса социальных проектов может быть применена модель эффективной организации, основанная на исследованиях Burke & Litwin.

Для изучения и развития проекта экспертами может быть использован следующий опросник для проведения интервью / сессии с лидером проекта:

Элементы диагностики / развития	Характеристика проекта
Миссия. - Зачем мы существуем? - Что важно для нашего успеха?	
Видение. - Куда мы устремлены?	
Стратегия - Как мы планируем достичь видения и миссии?	
Бизнес-модель - Как зарабатываем деньги? - Структура доходов? - Структура расходов? - Ожидаемый уровень маржинальности?	
Создание ценности - В чем состоят неудовлетворенные потребности / ожидания клиентов?	
Условия для успеха - Что необходимо для успешной реализации стратегии? (ресурсы, таланты, капитал, технологии) - Какой потенциал команды проекта? - Каков мой личный потенциал?	
Вклад руководителя проекта - В чем фокус роли? - Основные области ответственности? - Цели? - Критерии достижения? - Что прогнозирует успех? - Какая связь с бизнес-моделью? - Ожидания стейкхолдеров / акционеров? Критерии соответствия?	
Роль в команде проекта - Какую ценность создаю для каждого члена команды? - Сильные стороны управленца - Стороны, требующие компенсации со стороны команды? - Мотивация к роли? - Мотивация к развитию команды?	

<ul style="list-style-type: none"> - Мотивация развиваться с командой? - Уровень зрелости команды? - Что готовы сделать для развития команды? 	
--	--

Следующий опросник предназначен для использования с командой и лидером проекта для прояснения контекста бизнеса, целей и устремлений, а также формирования плана акселерации.

Элементы диагностики / развития	Характеристика проекта
<p>Миссия.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Зачем мы существуем? - Кто наши стейкхолдеры? - Каким образом мы удовлетворяем ожиданиям стейкхолдеров? - Какую ценность создаем? - Что важно для нашего успеха? 	
<p>Видение.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Куда мы устремлены? - Как будет выглядеть наш проект, если миссия будет выполнена с превосходством? 	
<p>Стратегия</p> <ul style="list-style-type: none"> - Как мы планируем достичь видения и миссии? - Какую стратегическую установку предпочитаем? (ценовое лидерство, дифференциация, фокус) - Основные цели? - Основные показатели? - Основные этапы достижения? - Какое влияние хотим оказывать? - Как его измерить? - Чего мы не будем делать? 	
<p>Бизнес-модель</p> <ul style="list-style-type: none"> - Как зарабатываем деньги? - Как зарабатывает индустрия? - Каков уровень конкуренции? - Кто основные партнеры? Как взаимодействуем / кооперируем? - В чем взаимный выигрыш? - Насколько бизнес-модель устойчива? - Насколько соответствует интересам стейкхолдеров / акционеров? - Как таланты и культура компании способствуют успешности бизнес-модели? 	

<ul style="list-style-type: none"> - Как создаем ценность для клиентов? - Какая экспертиза нужна для создания ценности? - Структура доходов? - Структура расходов? - Ожидаемый уровень маржинальности? 	
<p>Создание ценности</p> <ul style="list-style-type: none"> - В чем состоят неудовлетворенные потребности / ожидания клиентов? - Кто наш клиент? - Как создаем спрос на наши услуги? (В чем сильны / экспертиза?) - Как планируем спрос-предложение? - Как удовлетворяем спрос? - Какое наше ценностное предложение? Что коммуницируем клиентам, чтобы откликнулись именно на нас? В чем наша уникальность? - Каков наш продукт? - Кто его оценит по достоинству? - Как устанавливаем связь с клиентами? - Какой уровень отношений с клиентами необходим? 	
<p>Условия для успеха</p> <ul style="list-style-type: none"> - Что необходимо для успешной реализации стратегии? (ресурсы, таланты, капитал, технологии) - Какой потенциал команды? - Каков мой личный потенциал? 	

Коучинг социальных проектов описывает формат и характер взаимодействия экспертов с лидерами и их командами.

Экспертами может быть применена следующая модель развивающего взаимодействия с лидерами:

G	Цель – каков желаемый результат?
Goal	Каковы критерии достижения цели?
R	Реальность – что наблюдаем в действительности?
Reality	Как реальное отличается от желаемого? Каковы последствия разницы?
O	Возможности – какие есть альтернативы?
Options	В чем «+» и «-» каждой? Что следует сделать?
W	Действия – что будешь делать?
Will	Что будет мотивировать к достижению?

Сессии коучинга и менторинга

В рамках акселерации социальных проектов экспертами может быть использован формат ежемесячных встреч / сессий на первой неделе с постановкой задач и развивающими упражнениями и на четвертой неделе месяца для подведения итогов и проверки выполнения заданий.

Программа и содержание ежемесячных сессии команд и лидеров проектов представлены ниже.

Сессия 1: «Стратегическое управление проектом»

Вопросы	Знания	Умения	Задания
<p>Основополагающие элементы стратегического управления</p> <ul style="list-style-type: none"> - Анализ стейкхолдеров - Анализ ожиданий стейкхолдеров 	<p>Миссия, Видение, Стратегия, Стейкхолдеры, Ценность</p>	<p>Формулировать / уточнять миссию, видение, стратегию проекта; Описывать стейкхолдеров; Определять ценность, создаваемую проектом / получаемую от стейкхолдеров</p>	<p>Сформировать концепцию проекта; Описать стейкхолдеров; сформулировать ценность, создаваемую проектом / получаемую от стейкхолдеров</p>

Сессия 2: «Совершенствование бизнес-модели проекта»

Вопросы	Знания	Умения	Задания
<p>Как зарабатываем деньги мы / индустрия?</p> <p>Кто основные партнеры?</p> <p>Как взаимодействуем?</p> <p>В чем взаимный выигрыш?</p> <p>Насколько бизнес-модель устойчива?</p> <p>Структура доходов / расходов?</p> <p>Ожидаемый уровень маржинальности?</p> <p>В чем состоят неудовлетворенные потребности / ожидания клиентов?</p>	<p>Элементы бизнес-модели, Конкурентное преимущество, Принцип взаимного выигрыша, Ценностное предложение, Элементы маркетинга</p>	<p>Анализировать цепочку создания ценности; Сегментировать клиентов; Формулировать конкурентные преимущества и ценностное предложение; Анализировать потребности клиентов; Определять взаимный выигрыш во взаимоотношениях</p> <p>Взаимодействовать в команде</p>	<p>Сформулировать неудовлетворенные потребности / ожидания клиентов</p> <p>Определить, как создаем спрос на наши услуги</p> <p>Определить, как планируем спрос-предложение</p> <p>Определить, как удовлетворяем спрос</p>

<p>Кто наш клиент? Как создаем спрос на наши услуги? Как планируем спрос-предложение? Как удовлетворяем спрос? Что коммуницируем клиентам, чтобы откликнулись именно на нас? Каков наш продукт? Как устанавливаем связь с клиентами? Какой уровень отношений с клиентами необходим?</p>			
--	--	--	--

Сессия 3: «Управление командой проекта»

Вопросы	Знания	Умения	Задания
<p>Какова миссия лидера проекта Как построить доверие в команде Как управлять собственной мотивацией и энергетикой</p>	<p>Команда, Уровни развития команды, Доверие, Принципы высокой эффективности</p>	<p>Определять свои сильные стороны / точки роста и области развития Применять навыки высокоэффективного руководителя Создавать доверие в команде Управлять своим развитием</p>	<p>Построить индивидуальный план лидерского развития</p>

Сессия 4: «Команда проекта: роли и люди»

Вопросы	Знания	Умения	Задания
<p>Какие роли в команде нужны для эффективного существования? Какой вклад вносят роли в команде для достижения успеха проекта?</p>	<p>Должность / роль, Функциональные области ответственности, Миссия должности, Анализ должности, Анализ процессов</p>	<p>Анализировать и описывать должности / роли в команде проекта Мотивировать членов команды Управлять ожиданиями и</p>	<p>Описать основные роли в команде проекта Сформулировать и коммуницировать ожидания ролей к членам команды</p>

Каковы основные области ответственности ролей?		эффективностью ролей в команде	
--	--	--------------------------------	--

Сессия 5: «Развитие команды проекта»

Вопросы	Знания	Умения	Задания
Что такое высокоэффективная команда проекта? Как определить уровень зрелости и эффективности команды проекта? Как создать «команду мечты»?	Команда и ее динамика, Уровни зрелости и развития команды, Командные роли, Эффективная команда	Анализировать и оценивать уровень зрелости команды и ее возможности Управлять процессом развития команды Мотивировать и влиять на эффективность команды	Определить уровень зрелости команды проекта Сформировать план развития команды

Сессия 6: «Управление организационными процессами проекта»

Вопросы	Знания	Умения	Задания
Какие бизнес-процессы существуют в проекте? Каков уровень эффективности процессов в проекте?	Бизнес-процессы, Основные / вспомогательные процессы, Матрица ответственности, Эффективность процессов	Описывать бизнес-процессы проекта Анализировать эффективность процессов Улучшать бизнес-процессы. Мотивировать команду на улучшение процессов совместной работы	Описать основные бизнес-процессы проекта Составить матрицу ответственности Определить точки роста и улучшений процессов

Сессия 7: «Культура: ценности и правила игры в проекте»

Вопросы	Знания	Умения	Задания
Каковы «правила игры» в нашей команде проекта? Какое влияние они оказывают на эффективность проекта / команды?	Ценности, Компетенции, Управление по компетенциям, Оценка эффективности деятельности	Определять ценности команды / проекта Декодировать ценности в компетенция / поведения («правила игры») Коммуницировать культивируемые «правила игры»	Определить ценности организации. Декодировать ценности в поведения и правила игры. Интегрировать поведения / компетенции в

		Управлять эффективностью, руководствуясь принятыми правилами	управленческие процессы
--	--	--	-------------------------

Сессия 8: «Управление мотивацией в проекте»

Вопросы	Знания	Умения	Задания
<p>Что мотивирует мою команду?</p> <p>Как эффективно управлять командой?</p>	<p>Мотивация, Внутренняя и внешняя мотивация, Материальное и эмоциональное вознаграждение, Вовлеченность сотрудников, Парадигма целостной личности</p>	<p>Определять «правильные» рычаги мотивации</p> <p>Управлять мотивацией и ожиданиями команды</p> <p>Мотивировать и вдохновлять команду, используя разные методы</p>	<p>Сформулировать принципы поощрения в организации проекта</p>

Важным аспектом развития социального предпринимательства является организация работы платформы поддержки социальных проектов и системы лояльности для бизнеса.

В рамках работы акселератора в 2020 году прошла разработка IT составляющей платформы и запуск платформы в тестовом режиме на итоговом форуме «Өзгерістердің саруарлары».

Целью форума является подведение итогов работы Акселератора социальных проектов, обеспечение преемственности и расширение экосистемы акселератора, подключение к его работе новых участников.

Задачи:

1. Информирование населения о работе Акселератора социальных проектов в рамках Программы «Рухани жаңғыру», подведение итогов года.

2. Запуск работы платформы «SOCIAL LIFT», формирование пакета предложений от социальных проектов в LIFT-маркет, информационная поддержка проектов.

3. Формирование пула бизнес-партнеров платформы «SOCIAL LIFT».

4. Подключение к работе платформы региональных гражданских центров, РПО и лучших социальных проектов.

5. Продвижение принципов «Рухани жаңғыру» в рамках деятельности социальных проектов.

6. Знакомство государственных органов с работой Акселератора социальных проектов «Өзгерістердің саруарлары» и Платформы поддержки социальных проектов и системы лояльности для бизнеса «SOCIAL LIFT».

В форуме принимают участие проекты, прошедшие акселерацию, эксперты акселератора, социальные проекты, представленные регионами, РПО «Рухани жаңғыру», центры гражданских инициатив, молодежные ресурсные центры, представители бизнеса, представители государственных органов.

Социальные проекты, участвующие в форуме, формируют LIFT-market – предлагают определенный объем своих товаров или услуг, который будет представлен на сайте платформы «SOCIAL LIFT» за баллы «LIFTCOIN». Участники проектов, а также участники, приглашенные на форум в качестве гостей, получают определенный объем баллов, которые они могут потратить в LIFT-market.

2. Развитие неформального образования

Система образования переживает кризис во всем мире, все говорят не просто о реформах, а о трансформации этой сферы в самые ближайшие годы. Эксперты в сфере прогнозирования и форсайта убеждены, что новое образование, которое будет востребовано в ближайшей перспективе, придет не из классической системы, а как раз станет результатом социального творчества. Мы с ускорением движемся в мир, где образование станет непрерывным и каждый будет выстраивать свою индивидуальную образовательную траекторию. Это принципиально другая парадигма, в корне отличающаяся от действующей. Пандемия ускорила переход на онлайн-форматы во всех сферах деятельности. Этот тренд несет как серьезные риски, так и новые возможности для разных субъектов. С одной стороны, у граждан Казахстана появилось больше возможностей обучаться онлайн за рубежом, и это касается не только высшего, но и среднего образования. Вопрос стоит только в доступе к интернету, наличию необходимых гаджетов и знанию языка – английского, русского, китайского – в зависимости от страны обучения. И конечно в наличии финансовой возможности оплачивать обучение. Это доступно для достаточной части городского населения, при этом малообеспеченное и сельское население в связи с плохим доступом к интернету или просто его отсутствием оказывается лишенным этой возможности. Тренд расслоения населения по уровню доходов и образования нарастает во всем мире и для Казахстана эта угроза становится одной из главных. При этом большинство организаций образования рискуют потерять значительную часть своих учеников и студентов, которые выберут обучение онлайн за рубежом, что становится серьезным риском для учителей и преподавателей, которые останутся без работы. Форсайтные исследования показывают, что такой кризис системы образования – неизбежное будущее, через который придется пройти в ближайшие годы.

В докладе «Римского клуба» обозначены основные аспекты инновационного образования, которое должно формировать грамотность в отношении будущего. Инновационное образование должно:

- Основываться на «связанности» – выстраивание эффективного взаимодействия были и будут сутью обучения. Образование и развитие максимально эффективно осуществляются в группах – значительно возрастает важность командной работы и формирования экосистем.

- Носить ценностный характер, корениться в универсальных ценностях и уважении к культурным различиям.

- Фокусироваться на устойчивости — актуальным является не постоянный рост, а устойчивое развитие. Большая часть знаний, касающаяся экологии, взаимосвязанности систем и устойчивого развития, появилась недавно и ещё не стала частью общего культурного багажа.

- Культивировать интегральное мышление, а не ограничиваться аналитическим мышлением.

- Исходить из плюрализма содержания. В инклюзивном образовании одни формы знания дополняют другие, а не исключают и отвергают их.

- Развивать навык адаптивного мышления в условиях неопределенности. Наладив контакт с реальностью, научившись хорошо чувствовать себя и партнеров по диалогу, человек не только научается чувствовать потребности среды, – он приобретает навык быстрой выработки навыков.

Итак, максимально быстрая адаптация, умение работать в команде, LQ, быстрое развитие навыков, хорошее здоровье – все эти аспекты не занимают центральное место в классической системе образования. Сети элитных школ, обучающих по западным стандартным, тоже не решают всех задач текущего периода, но качество обучения в них на порядок выше, чем в общеобразовательных школах. При этом выпускники элитных школ в первую очередь нацелены на обучение за рубежом и часто планируют там остаться и после обучения.

Опыт и навыки, необходимые сегодня чтобы быть конкурентоспособным, получают чаще в различных проектах неформального и дополнительного образования, которые гораздо быстрее перестраиваются и транслируют актуальные знания и компетенции. Люди стараются учиться прежде всего у экспертов высокого уровня, и перенимать именно их опыт. Становятся востребованы авторские школы, вокруг которых создаются условия для социального творчества, а вопросы получения классического образования и диплома уходят на второй план.

Акселератор – творческая экспериментальная площадка для поиска и поддержки социальных инноваций в сфере образования, создания условий для их устойчивого развития и эффективного взаимодействия с другими участниками экосистемы.

Важно обеспечить объединение потенциала действующей системы образования и инновационных образовательных проектов сферы неформального

образования, создание условий для развития образовательных кластеров, обеспечивающих широкий охват целевой аудитории.

Людей, выросших в своем профессионализме до того уровня, когда они готовы делиться своим опытом, создавать свои школы, свои авторские направления в выбранной сфере совсем не много, именно для таких лидеров и их проектов разработана программа акселерации, чтобы дорастить потенциал проекта до полной готовности к масштабированию, возможно до социальной франшизы. Административная и информационная поддержка государственных органов поможет развитию кластеров вокруг проектов и позволит сформировать движения, вовлекая широкую целевую аудиторию в социальное творчество и модернизацию общественного сознания.

Еще одним условием формирования движения с широким вовлечением населения является сетевое каскадное строение проектов с элементами наставничества, иногда волонтерского участия, с форматами, обеспечивающими широкий вход для всех желающих и четкими понятными условиями перехода с одного уровня на другой. При наличии идеологов, экспертов высокого уровня, вокруг которых формируется движение, необходимо выполнение еще трех условий:

- актуальность и востребованность данного направления для широкого круга участников;
- организация – профессионалы, управляющие формированием движения, бизнес-модель (движение не формируется спонтанно);
- формирование кластера – выстраивание партнерских отношений со стейкхолдерами, действующими в выбранной сфере.

Примером развития волонтерского движения с нуля и без государственного или иного финансирования стал проект «Open English» – обучение волонтерами школьников старших классов английскому языку, который также прошел программу акселерации и, базируясь в г. Нур-Султан, сейчас масштабируется в регионы Казахстана.

Проект является социальной инновацией в сфере образования и помогает решить задачи, которые действующая система образования сегодня не решает.

Проект «Open English» является примером инновационного подхода, когда в процессе обучения и школьники, и волонтеры осваивают как раз те компетенции, которые необходимы сегодня для эффективной деятельности в любой сфере. Волонтеры осваивают преподавание как искусство, инновационные подходы, используемые в обучающих программах, позволяют в течение года овладеть английским языком и подготовиться к сдаче IELTS 5.0 - 6.0 баллов, что необходимо для поступления в любой университет мира. Разработаны курсы повышения квалификации для преподавателей английского языка средних школ. Одно из направлений проекта – подготовка учителей точных наук для ведения уроков на английском языке.

На примере проекта «Open English» мы рассмотрим сетевую каскадную организацию процесса обучения и менеджмента, которая включает в себя эффективную бизнес-модель и позволяет проекту развиваться как субъекту социального предпринимательства без привлечения финансирования со стороны, обеспечивая при этом широкий охват целевой аудитории.

Обеспечить широкий охват школьников позволяет именно сетевая каскадная система, где волонтеры, пройдя интенсивный тренинг, идут преподавать при сопровождении тренеров проекта. Работу тренеров курирует координатор, и уже менеджер решает все организационные вопросы для эффективной работы координаторов. Таким образом в организационной структуре действует 4 уровня – волонтер, тренер, координатор, менеджер, переход на каждый новый уровень сопровождается дополнительным интенсивным обучением как менеджменту, так и необходимым компетенциям. Волонтеры после обучения проходят практику преподавания под руководством тренеров, а тренеры, координаторы и менеджеры уже получают зарплату в проекте, при этом также продолжают свое обучение и повышение квалификации. Участие волонтеров в проекте позволяет сделать очень доступной цену за обучение – 6000 тенге в месяц при 4 часах обучения в неделю. Кроме этого, существует квота – бесплатные места для школьников из малообеспеченных семей. Такая бизнес-модель позволяет проекту устойчиво развиваться и обеспечивать широкий охват целевой аудитории, а сетевая модель управления обеспечивает контроль качества процесса обучения, когда знания и компетенции, транслируемые экспертом высокого уровня, воспроизводятся тренерами и волонтерами-преподавателями проекта, обеспечивая конечный результат – сдачу школьниками международных экзаменов, необходимых для поступления в ведущие казахстанские и зарубежные вузы.

Проект эффективно развивается при сотрудничестве со школами и вузами, с которыми подписываются меморандумы о сотрудничестве, административную и информационную поддержку оказывает Управление образования.

Английский язык лишь первое направление, обучение которому строится с использованием сетевой каскадной модели. Таким же образом можно обучить казахскому языку, повысить ИТ, правовую, психологическую грамотность, развить любые актуальные компетенции и протранслировать опыт экспертов самого высокого уровня, что невозможно сделать быстро через классическую систему образования. При этом такие сетевые проекты встраиваются в уже действующий кластер, сотрудничают со школами и вузами и обеспечивают синергетический эффект от взаимодействия всех заинтересованных сторон.

Задача акселератора социальных проектов помогать командам, где уже есть значительный лидерский потенциал и наработан авторский инновационный опыт в выбранной сфере выстраивать такие сетевые модели обучения новых специалистов внутри проекта, обеспечивая широкий охват целевой аудитории.

Специалисты по построению таких сетевых моделей внутри проектов становятся все более востребованными, это одна из профессий ближайшего будущего – люди, умеющие управлять процессами самоорганизации в обществе, работающие с мотивацией на новом уровне, потому что определяющими становятся горизонтальные связи, а директивное вертикальное управление процессом уходит на второй план. Такие специалисты должны обладать компетенциями мотивационных тренеров и эффективных преподавателей, именно они будут обеспечивать процесс образования через проектную деятельность – как один из форматов непрерывного образования и трансляции актуальных компетенций. Форсайтные исследования показывают, что в ближайшем будущем профессия учителя сильно трансформируется – умение эффективно обучать станет востребована очень широко и будет навыком, который осваивают практически все в ходе базового образования. Принцип «научился сам – научи другого» станет базовым в парадигме непрерывного образования через индивидуальные траектории.

Итак, устойчивое развитие проектов с сетевым каскадным строением процессов управления и обучения обеспечивается при решении следующих задач:

1. Интенсивное обучение актуальным компетенциям на каждом уровне, для чего необходимо обеспечить:

- объединение экспертов высокого уровня, формирование идеологического ядра кластера;
- разработка интенсивных инновационных курсов по актуальным компетенциям;
- методическое и нормативно-правовое обеспечение.

2. Эффективная модель менеджмента, которая включает в себя:

- сетевое каскадное построение внутри проекта, четкие условия перехода с одного уровня на другой, выстроенная система мотивации, возможность карьерного роста;
- участие волонтеров (стажеров, практикантов), обеспечивающее широкий вход участников на первом уровне, наставничество и преемственность внутри проекта;
- гибкое управление, постоянное развитие и внедрение новых актуальных предложений и образовательных модулей;
- эффективная бизнес-модель, обеспечивающая устойчивое развитие проекта.

3. Подключение действующих институтов, инфраструктуры, формирование кластера:

- координация и взаимовыгодное сотрудничество всех действующих институтов выбранной сферы;
- функциональный анализ выбранной сферы, активизация отстающих функций;

- оптимизация использования ресурсов и инфраструктуры.

3. Развитие площадок, объединяющих проекты в сфере культуры, искусства и народного творчества

Акселерация социальных проектов в сфере культуры и искусства актуализирована самой Программой «Рухани жаңғыру». Важность поддержки проектов в сфере культуры и искусства также возросла в связи с кризисом, связанным с пандемией. Акселератор рассматривается как творческая экспериментальная площадка для поиска и поддержки социальных инноваций в сфере культуры и искусства, создания условий для их устойчивого развития и эффективного взаимодействия с другими участниками экосистемы.

Перед акселератором стоит задача создания экосистемы на основе проектов сферы культуры и искусства, способствовать открытию ресурсных центров, творческих мастерских, арт-студий, на основе которых могли бы развиваться и расширяться сообщества по разным направлениям творчества. Создание условий для развития форматов онлайн, обеспечивающих широкий охват целевой аудитории также сегодня одна из задач номер один.

Важным условием, в которое очень часто упирается активность населения, является наличие так называемых третьих мест, креативных пространств, ресурсных центров, доступных и современных, которые способствуют развитию творческой активности, вовлечению населения в проекты, способствующие личностному развитию, формирующих новых лидеров в разных направлениях деятельности.

Период карантина, связанный с пандемией, ударил прежде всего по творческой части населения, тем самым лидерам, которые создают эти третьи места, развивая свои проекты. Это творческие студии – танцевальные, музыкальные, художественные, театральные, спортивные секции, клубы самых разных направлений, центры неформального образования. Это те самые субъекты социального творчества, которые в наше время как правило еле выживают, с трудом зарабатывая на аренду, а часто просто покрывают ее за свой счет, вкладывая в свою творческую деятельность, а не зарабатывая на ней. Период карантина сделал дальнейшее развитие таких центров просто невозможным, и только самые отважные продолжают изыскивать деньги на аренду тех помещений, которые были основой их деятельности, не получив никакой поддержки от государства. Просто сделав доступными помещения для таких творческих и спортивных коллективов, можно создать условия для развития социального предпринимательства в этой сфере, которая по сути дела работает на модернизацию общественного сознания. Решив вопрос с помещениями и обеспечив льготный налоговый режим, государство получит всплеск творческой и предпринимательской активности населения, создание новых рабочих мест, репрофилирование, что важно в связи с грядущей безработицей, неизбежной в период трансформации, к которой готовятся все государства.

В акселератор социальных проектов, действующий с начала 2020 года, подали заявки 120 проектов. Пройдя несколько ступеней отбора и работы с экспертами, 20 проектов были отобраны для масштабирования в другие регионы Казахстана. Каждый из лидеров является энтузиастом и идеологом проекта, гуру в своей сфере. Каждый из проектов уже стал центром социального творчества в своем направлении и действительно готов, при создании определенных условий, расширить границы своей деятельности, обеспечить широкое вовлечение целевой аудитории в проект, формировать и воспитывать новых лидеров в своей сфере.

Вокруг таких проектов возможно и необходимо формирование кластеров, которые позволят проектам устойчиво развиваться, расширяя пространство социального творчества.

Проект «Пространство современного искусства «OzgeEpic» является кластерообразующим проектом и уже сейчас играет роль акселератора для творческой молодежи, проектов современного искусства различных направлений. Он объединяет медиа-менеджеров, режиссеров, журналистов, мультипликаторов, музыкантов, ученых литераторов, художников высокого уровня профессионализма. Команда проекта развивает культуру по следующим направлениям:

- ÓzgeMusic
- ÓzgeKino
- ÓzgeTeatr
- ÓzgeaÁdebiet
- ÓzgeKorme
- ÓzgeDuken
- ÓzgeBilim
- ÓzgeMedia
- ÓzgeDemalys

По этим направлениям запускаются проекты и мероприятия, которые уже становятся традиционными или постоянно действующими:

- Amen Animation Film Festival – первый кинофестиваль Отечественной анимации.

- Jangyryq LIVE by – проект авторов-музыкантов, включающий в себя LIVE концерты, онлайн радио, фестиваль современной музыки Jangyryq Fest.

- Ozgebilim academy – образовательная платформа, творческие мастерские.

- Лаборатория StarTDrama – независимый театр.

- Kundelik by OzgeTeatr – онлайн театр.

Миссия проекта – преподносить и преподавать современное искусство в ином («Ozge») виде. Таким образом, общество раскрывает свой творческий потенциал и становится причастным к развитию отечественного современного искусства. Проект «OzgeEpic» стартовал в пилотном режиме в г. Алматы в 2019 году. Набравшись опыта и определившись с направлениями, команда проекта

решила открыть это культурное пространство в столице. Преимущество такого пространства в его актуальности, динамике и гибкости, в зависимости от проводимого мероприятия оно может быть концертным или выставочным залом, студией видео и звукозаписи, творческой площадкой современного искусства. Такой творческий, инновационный, авангардный аспект отличает площадку от действующих театров, кино, музеев, Академии искусств, которые в своем формате и подаче часто консервативны, в силу своей академичности.

Лидером и идейным вдохновителем проекта является Макпал Жумабай, музыкант, автор и исполнитель песен, магистр науки по специальности «Кино и ТВ», директор телеканала «Balapan». Создание такой площадки современного искусства, объединяющей несколько творческих направлений и специалистов, художников самого высокого класса, позволяет проводить мероприятия и создавать продукты на уровне международных стандартов и продвигать современное казахское искусство на международной арене.

В процессе акселерации проект решил следующие задачи:

1. Разработан полный и понятный Start-book проекта, позволяющий эффективно запускать процесс масштабирования в регионах.

2. Подготовлен полный пакет стандартов по всем процессам запуска и функционирования проекта в регионах, в котором приведены соответствующие шаблоны, бланки, инструкции.

3. Разработан образовательный модуль и запущена платформа по образованию в сфере искусства.

4. Команда проекта получила системные знания и навыки по вопросам проектного менеджмента, обеспечения устойчивости результатов, выстраивания взаимоотношений со стейкхолдерами.

5. Кураторы проекта прошли обучение на тренинге тренеров, который позволит им эффективнее готовить новых специалистов при расширении проекта.

6. Создана база волонтеров и подготовлена система взаимодействия с ними.

7. Разработана CRM-система для работы с клиентами в образовательной сфере.

Таким образом, эксперты акселератора помогли подготовить проект к расширению своей деятельности, продумать стратегию своего развития. Но без поддержки центральных государственных и местных исполнительных органов команде проекта придется больше думать о решении технических и материальных проблем, чем о творческом развитии.

Создание доступных площадок для проведения мероприятий в сфере культуры и искусства – базовая задача для развития клубных движений различных направлений.

4. Развитие инклюзивного общества

1. Направлением, актуальным для всех регионов Казахстана является формирование инклюзивного общества и мировоззрения. Здесь особенно активно

развивается социальное творчество и важна координация всех участников данной сферы. Акселератор становится творческой экспериментальной площадкой для поиска и поддержки социальных инноваций в сфере инклюзии, для создания условий для их устойчивого развития и эффективного взаимодействия с другими участниками экосистемы. Форсайтные исследования показали, что сфера инклюзии будет расширяться в ближайшие годы в связи с мировым кризисом и предстоящим массовым перепрофилированием целых категорий населения. Именно в социальной сфере появятся новые профессии и будет востребовано человеческое участие, не переводимое в цифру и не подлежащее автоматизации. В связи с этим актуально развитие Центров гражданских инициатив, на базе которых и могут работать акселераторы социальных проектов и выстраиваться координация всех участников инклюзивной сферы.

Гражданский центр выполняет следующие функции:

1. Многопрофильная сервисная служба, функционирующая на базе некоммерческой организации, которая предоставляет различные виды ресурсов и услуг для физических и юридических лиц в сфере развития гражданских инициатив, повышения гражданской активности населения и формирования среды, способствующей устойчивому развитию институтов гражданского общества.

2. Региональная экспертная площадка для систематизации действий по выстраиванию инфраструктуры поддержки и развития гражданских инициатив и неправительственных организаций в Казахстане на основе регулярного комплексного анализа ситуации в этой сфере и с учетом лучших практик зарубежного опыта продвижения гражданских инициатив.

Сейчас в Казахстане развивается сеть центров гражданских инициатив, но на данном этапе их потенциала недостаточно, чтобы по-настоящему выполнять задачу координации самоорганизации местных сообществ и быть штабом быстрого реагирования в случае необходимости. Однако начало положено и внедрение такого формата как акселератор позволит повысить экспертный и методический потенциал таких центров. Для повышения эффективности выполнения центрами своих функций необходимо, прежде всего, выстроить партнерские отношения с профильными организациями и лидерами общественного мнения, и именно через них мониторить обстановку в соответствующих сферах и поддерживать связь с определенными категориями населения. Нарращивать партнерский потенциал необходимо для того, чтобы гражданские центры стали полноправными представителями населения и от имени населения выстраивали диалог с государственными органами и представителями бизнес-сообщества.

Центральные и местные исполнительные органы должны взять ответственность за создание условий для работы Акселератора социальных проектов в сфере инклюзии, а также создание площадок для координации усилий

всех стейкхолдеров и их участия в разработке стратегических документов и формировании дорожных карт развития инклюзивной сферы.

Развитие инклюзивного мировоззрения необходимо обеспечить через включение инклюзивных форматов в действующие проекты различных направлений, создание инклюзивных площадок, разработку обучающих программ по инклюзии для различных категорий населения.

В рамках акселератора также ведется разработка и внедрение эффективных форматов фандрайзинга, устойчивого привлечения средств в инклюзивную сферу.

Для объединения местных сообществ и создания условий для самоорганизации населения в решении актуальных задач и развитии инклюзии на местном уровне ключевую роль играет организация работы семейных дворовых клубов. В акселераторе социальных проектов в число двадцати лучших в этом году вошел проект «Сеть семейных дворовых клубов «Замандас 21» – движение в интересах детей». Лидер проекта – Алшинова Ляззат, директор Общественного фонда «Замандас 21». В проекте создано новое направление работы с семьей на рынке досуговых центров – поддержка социально уязвимых слоев населения через предоставление специальных социальных услуг. В итоге общество имеет улучшение качества жизни населения, обеспечение социальной стабильности и снижение социальной напряженности в обществе. Создана комплексная организационная структура по развитию и поддержке семьи по месту жительства на основе практического участия детей и родителей в созидательной деятельности в микросоциуме.

Клубы действуют уже десять лет в г. Нур-Султан при поддержке АО «Самрук Қазына» и сегодня охватывают более 2000 малообеспеченных и многодетных семей. Кроме дополнительного бесплатного образования для детей в клубе созданы форматы работы с родителями, возможность их психологической и социальной реабилитации, профориентации и трудоустройства. На основе фандрайзинга осуществляется необходимая материальная помощь нуждающимся, что в период карантина для многих решало просто вопрос выживания.

В идеале, сеть таких клубов должна полностью покрывать территорию города и координироваться городским гражданским центром. Для масштабирования проекта в процессе акселерации была проведена следующая работа:

1. При масштабировании очень важна роль лидера – того, кто берет на себя ответственность и продвигает клуб. Необходимо готовить лидеров общественного мнения, тех, кому доверяют, кто умеет выстраивать отношения и с государством, и с бизнесом, и с благотворительными фондами, и с партнерами в инклюзивной сфере, а не только настраивать работу внутри клуба. Чтобы клубов стало много, и они заработали в разных городах, разработаны методические

материалы, где прописаны инструкции по поводу взаимодействия с различными стейкхолдерами, и тренинг для директоров клуба. Помимо менеджмента решаются вопросы позиционирования и продвижения бренда, и в принципе развития лидерских качеств руководителя – не просто организатора, но «гуру» в своей сфере.

2. Основной идеологии проекта является прежде всего инклюзия, а не просто дополнительное образование. В этом его отличие от обычных дворовых клубов. С этой точки зрения, семейный дворовой клуб становится активным субъектом формирования инклюзивного мировоззрения у населения. В проекте разрабатывается стратегии и плана мероприятий, которые решают именно эту задачу, включают взаимодействие со СМИ, работу с социальными сетями, мероприятия, направленные на развитие инклюзивного мировоззрения.

3. Подготовлен пакет документов для взаимодействия с акиматом. Семейные дворовые клубы для акимата являются стратегическим партнером по организации местного самоуправления, самоорганизации населения. Это и мониторинг ситуации в неблагополучных семьях, и быстрое реагирование на возникающие проблемы, и социализация детей и их родителей, и взаимодействия с партнерами по инклюзивному сектору и т.д. Пакет включает в себя обоснование, обоснование – почему акимат должен выделять дополнительные деньги на такие клубы. Рассматривается вариант продвижения франшизы, в том числе через те дворовые клубы, что уже действуют – предложение расширенной программы с расширенным финансированием.

4. Разработан тренинг тренеров для преподавателей, которые работают в клубе. Тренинг включает в себя разделы по идеологии клуба в целом, по эффективному преподаванию, ведению аудитории и т.д.

5. Методические материалы по социализации и трудоустройству родителей. Это направление, которое требует постоянного развития и выстраивания партнерских отношений с другими организациями, действующими в этой сфере.

6. Начал формироваться раздел по профориентации и трудоустройству подростков. Здесь прежде всего важно партнерское взаимодействие, семейный клуб должен стать хабом, формирующим взаимодействие всех стейкхолдеров, действующих в этой сфере.

7. Методические материалы по фандрайзингу, а также по сотрудничеству с платформой поддержки социальных проектов и систему лояльности для бизнеса. Такие клубы тоже могут стать эпицентром и основанием для работы таких площадок.

Гражданский центры и семейные дворовые клубы в партнерстве с молодежными ресурсными центрами и региональными проектными офисами призваны поддерживать развитие не только инклюзии, но и проекты других направлений, прежде всего в сфере неформального образования, развития культуры и искусства.

5. Развитие экологической культуры

Актуальность создания Акселераторов социальных проектов в экологической сфере:

- Мировые тренды и тенденции в экологической сфере. Во всем цивилизованном мире считается хорошим тоном быть экологический осознанным, не вредить окружающей среде и беречь природу. Во многих странах Европы и Северной Америки раздельный сбор отходов стал неотъемлемой частью жизни. В этих странах забота о флоре и фауне на высоком уровне сознательности граждан. Для соответствия высоким стандартам цивилизованного мира необходимо развивать экологическую информированность, сознательность и культуру. Развитие возможно через экологические проекты, образование и агитацию.

- Изменения в сфере экологии в связи с кризисом, связанным с пандемией. Во время пандемии был момент полного закрытия границ городов и остановки большинства предприятий с середины марта по май, именно в этот момент природа имела возможность восстановиться. Данный случай напрямую подтвердил тот факт, что человеческая активность главным образом загрязняет окружающую среду своей активной жизнедеятельностью. Живые примеры – воздух стал чище, в водоемах появилось больше рыбы, и вода становилась прозрачнее, птицы начали прилетать и населять парки. Экологические проблемы человечества заключаются в невежестве и незнании фактов, связанных с загрязнением экологии. Образовываясь и развивая экологическую культуру люди перестали бы сами себе вредить. Потому как загрязненная окружающая среда напрямую влияет на здоровье человека.

Более того, карантинные меры выявили возможности онлайн образования и информирования, уменьшения транспортных нужд и лишних потребительских трат, что так же является более экологичным.

Акселератор – творческая экспериментальная площадка для поиска и поддержки социальных инноваций в сфере экологии, создания условий для их устойчивого развития и эффективного взаимодействия с другими участниками экосистемы. Акселерация экологических проектов дает возможность для широкого взгляда на проект, и возможности его масштабирования. Как минимум проект может быть клонирован, а лучше всего адаптирован под любые регионы Республики Казахстан. Эффект от акселерации должен охватывать Республиканский масштаб.

Развитие экологического мировоззрения через включение обучающих программ и проектов по экологии в деятельность сетевых организаций и систему образования. Продвижение принципов «Рухани жаңғыру», модернизация эко-традиций кочевой цивилизации через экологические проекты. Ранее в кочевой традиции люди жили в гармонии с природой. Все процессы находились в балансе, либо баланс соблюдался и достигался по правилам природы. С развитием

технологических новшеств баланс был нарушен, и человечество начало наносить вред окружающей среде. Природа имеет свойства возобновить и излечить себя при условии покоя и невмешательства в природные процессы. Но текущая ситуация не дает такой возможности окружающей среде. Развитие экологического мировоззрения поможет в понимании экологических процессов и принятии решений не наносящие вред природе. Обучающие программы и проекты по экологии будут эффективно развиваться при полном или частичном включении в деятельность сетевых структур и систем.

Акселератор в перспективе может обеспечить взаимодействие проектов разных направлений, включающих в себя эко-составляющую:

- Здоровое разнообразное питание, традиции национальной кухни, продовольственная безопасность; В здоровом теле здоровый дух. Человек будет полезен обществу если будет здоров. Здоровье зависит от правильного питания, режима дня и здоровой окружающей среды. Именно поэтому важно обучить правильному питанию.

- Здоровый, гармоничный образ жизни, психологическая грамотность, не менее важным является и эмоциональный интеллект человека.

- Переработка мусора, замкнутые производственные циклы, защита окружающей среды.

- Восстановление и защита флоры и фауны, водных ресурсов.

6. Развитие туризма

По данным Всемирной туристской организации ООН, за 2019 год было совершено порядка 1,5 миллиардов туристических [поездок]. И это без учёта внутреннего туризма в границах своих стран.

Более 40% мирового турпотока обусловлено только культурной мотивацией, т.е. стремлением познать, познакомиться, созерцать, прикоснуться к мировым, национальным и местным культурным ценностям, обычаям, истории, этнографии, архитектуре и культовым обрядам.

Одной из тенденций развития туристического рынка стало развитие сегмента «событийного пространства», которое сформировало новый туристический продукт, основанный на событийном календаре территории, объединяющий в себя такие мероприятия как фестивали, ярмарки, выставки, форумы, праздники, базирующиеся на историко-культурном наследии и природном потенциале территории, повышая его значимость и формируя яркий имидж. Последние 20 лет наиболее значимую роль в развитие данного сегмента приобретает движение исторической реконструкции.

С 2020 году в двадцатку лучших проектов акселератора вошел проект «Клуб исторической реконструкции «Темир Тумен». Это объединение людей, занимающихся исторической реконструкцией, ремеслами и средневековыми боями. Популяризируют историю и культуру Казахстана, возрождают традиции и обычаи предков. Создают площадку на базе клубов исторической

реконструкции, призванную объединить научно-культурную и образовательную деятельность с досугом (хобби), развитием и возрождением ремёсел, военно-патриотическим воспитанием и формированием национального самосознания, новыми и традиционными видами спорта. Формируют на базе движения кластер научно-культурного и ивент контента для фестивалей и событийных мероприятий, ориентированных на туристическую отрасль.

Рынка дополнительного досуга, образования и спорта в направлении исторической реконструкции, у нас в стране, к сожалению, почти нет. Все существующие официальные и не официальные клубы очень маленькие, слабо развитые и испытывают проблемы либо с научно-методической и образовательной базой, либо ограничены из-за ресурсов. В данный момент «Темир Тумен» крупнейший клуб в Казахстане и сильнейший в историческом средневековом бое. Клуб существует с 2013 года и за время существования был накоплен огромный практический опыт и знания, выстроены связи с большим количеством представителей исторической научной среды, как в Казахстане, так и за рубежом. Клуб является официальным представителем Международной Ассоциации Исторического Средневекового Боя (НМВИА) в Казахстане. Формирует состав национальной сборной по ИСБ, провел серию международных турниров по ИСБ в Астане. Лидер движения Евгений Сухотин занимается этим направлением уже больше 10 лет. Он понимает, что для развития, нужно создавать новые клубы, и помогать развиваться уже действующим. Команда готова делиться своим опытом со всеми, чтобы движение процветало в каждом уголке нашей страны.

В Казахстане принята концепция развития клубов исторической реконструкции, что говорит о понимании государственными органами актуальности развития данного направления. Однако нет видения механизмов развития сети таких клубов, в документе сделан акцент на проведении массовых мероприятий в данной сфере, что как правило заканчивается освоением выделенных средств без обеспечения системного развития.

Проект «Клуб исторической реконструкции «Темир Тумен» в результате прохождения программы акселерации решил следующие задачи:

- Запущен полноценный пилот клуба исторической реконструкции в г. Нур-Султан.
- Разработан технопакет с методическими материалами и рекомендациями по процессам реконструкции.
- Разработан полный пакет для масштабирования проекта в регионы.
- Команда проекта получила системные знания и навыки по вопросам проектного менеджмента, обеспечения устойчивости результатов, выстраивания взаимоотношений со стейкхолдерами.

- Участники проекта прошли обучение на тренинге тренеров, который позволит им эффективнее готовить новых специалистов при расширении проекта.

Готовность проекта к масштабированию позволит:

- создавать новые клубы исторической реконструкции по всему Казахстану в кратчайшие сроки;

- повышать информированность населения о «движении», повышать историческую грамотность и улучшить национальную самоидентификацию;

- сформировать новый кластер на рынке досуговых услуг (хобби), а также качественно продвинуть ремесленные и туристические сегменты рынка Казахстана.

Основная потребность клуба в данный момент это появление своего соответствующего техническим требованиям помещения. В Российской Федерации деятельность таких клубов полностью финансируется государством, при этом создаются условия для развития предпринимательства на основе сформированного кластера.

Кластер включает в себя следующие направления:

- научно-исследовательская деятельность – актуальная база знаний о различных исторических эпохах;

- развитие ремесленничества – одежда, предметы обихода, украшения и т.д.;

- здоровый образ жизни, спорт, участие в международных турнирах;

- проведение массовых мероприятий, укрепляющих национальную идентичность;

- развитие туризма, возможность формирования туристических кластеров на основе клубов;

- дополнительное образование и досуг, всестороннее развитие личности.

Для финансирования деятельности клубов предполагается привлечение государственных грантов, спонсорской помощи и лоббирование включения деятельности клубов в бюджеты муниципалитетов. Также часть своей деятельности в последующем клубы могут монетизировать за счёт оказания услуг по организации фестивалей и предоставления контента для массовых мероприятий, оказания услуг населению на платной основе (различные профильные секции и занятия), а также монетизация ремесленнической деятельности.

Развитие туризма, в том числе международного, на основе деятельности клубов исторической реконструкции может стать для Казахстана одним из стратегических направлений развития, поскольку полностью укладывается в экологическую и культурную повестку, формирующую бренды страны сейчас и на перспективу, как показывают форсайтные исследования.

Примеры развития территорий за счёт исторической концепции и успешных фестивалей.

Территории с историческим базисом:

1) Музей-заповедник «Куликово поле» и военно-исторический фестиваль «Поле Куликово», Тульская область, Россия.

2) Болгарский историко-архитектурный музей-заповедник и фестиваль «Великий Болгар», Республика Татарстан, Россия.

Территория Болгарского городища, памятника Всемирного наследия ЮНЕСКО. Фестиваль проводится ежегодно, в августе. Финансирование фестиваля осуществляется за счёт регионального бюджета. Длится два дня. В 2020 году в связи с пандемией коронавируса, мероприятие состоялось в конце сентября. В 2014 году мероприятие посетило более 14 тысяч зрителей из 12 регионов России. Спустя год на фестивале побывало уже 26 тысяч человек, в 2016 - 38 тысяч, в 2017 - около 47 тысяч. В 2018 году на фестивале присутствовало почти 50 тысяч зрителей из более чем 30 регионов России, причём жители Татарстана составляли менее половины от общего числа гостей.

3) «Парк Киевская Русь», Украина (образец созданной с нуля историко-культурной точки). Развлекательный парк и центр культуры и истории Киевской Руси, исторической основой парка был выбран г. Владимир периода раннего средневековья.

Актуальные направления в исторической реконструкции для событийного туризма в Казахстане:

- этно-фестивали;
- исторические фестивали (мультивек, периоды);
- историческая реконструкция сражений – (Орбулак, Анаракай и прочие);
- турниры (Бес-кару);
- тематические – Кочевники (кухня, ремёсла, быт), Сарты (кухня, ремёсла, быт, архитектура).

Периоды, которые можно использовать в рамках исторической реконструкции:

- античность – Саки, Скифы (до н.э.) (не претендует на массовость, но имеет потенциал для реконструкции);

- раннее средневековье – Тюркский Каганат (не претендует на большую массовость, тематический формат, требующий внимания);

- высокое и позднее средневековье – Расцвет Империи Чингисхана, Золотая Орда, Чагатайский Улус, Ильханат, Империя Тамерлана, Появление Казахского Ханства (Золотоордынский период). Массовый формат с большим пластом материальной культуры и накопленных научных знаний для качественной исторической реконструкции.

- Новое Время – Казахское Ханство, исторический период и государство, требующие наибольшего внимания, прямая корреляция с современным Казахстаном.

В эту же повестку укладывается проект «Нематериальное культурное наследие казахов: традиционное хозяйство и культура питания». Проект реализует Общественное объединение «ЕЛТАНУ-Астана», деятельность которого направлена на возрождение и популяризацию нематериального культурного наследия, сохранение и внедрение в современную жизнь многовекового практического опыта народа, выявление специфики культуры питания казахов и системы хозяйствования (на основе проведения исследовательских экспедиций). Сегодня имеется повышенный спрос к новым рецептам казахских блюд со стороны организаций питания Казахстана. В настоящее время Общественное объединение «ЕЛТАНУ-Астана» является единственной организацией в Казахстане, которая на системной основе занимается вопросами изучения казахской национальной кухни. Собрано около 200 рецептов, имеются налаженные контакты с Клубом рестораторов Казахстана, Гильдией Шеф-поваров Казахстана, Казахской Академией питания (дает возможность оценки пищевой и биологической ценности блюд), и др. Руководитель проекта – начальник отдела «Нематериальной культуры» НИИ «Халық қазынасы» Национального музея Республики Казахстан Айгерим Мусагажинова является признанным специалистом в области изучения казахской национальной кухни. Собрана команда профессиональных специалистов для реализации проекта: ученые-исследователи, дизайнеры, шеф-повара, технологи пищи.

В проекте накоплен большой материал для развития национальной кухни, гастро-туризма, продвижения отечественных продуктов питания, БАДов. Форсайтные исследования показали, что натуральные продукты и БАДы могут стать для Казахстана стратегически важным направлением. Однако только поддержки экспертов акселератора для развития проекта недостаточно. Проект нуждается в финансовой поддержке и инвестициях со стороны государства и бизнес-среды.